

СИМЕ
ТӘМБУРЕ
КӨРДИ

Institut kurde * de Paris

«МЕРАНИ»

Institut kurde de Paris

LIV. K.C. 4770
10/07/2018
D22 ISK SIM

СИМЕ ТӘМБУРЕ КӨРДИ

Базьркьр БАХЧОЕ ИСКО

Institut kurde de Paris

„Мерани“, Т'билиси — 1986

ББК 84 Курд.
С 37

Назъркър **Бахчое Иско**
Р'едактор **Ә'лихане Мәме**

С37 Симе тәмбуре к'орди (бәрәвока шайире
Гөрцстанейә к'орд), Т'билиси, нәшърәта „Мерани“,
1986, 212 р'у.

Ве бәрәвокеда бь змане зькмаки һатьнә щиваркьрне ә'ф-
рандье ван шайире к'орд, е кб ль Гөрцстане дьминьн у дь-
ә'фриньн. Шер у поэме ванда диярбуна хвә дитийә ә'мре
мәйи иройин, бир у баваре мәрве советие, кьрне ванә вә-
т'әншенкьр.

ББК 84 Курд.

С 4702032000-135 Приказ Госкомиздата Груз. ССР
М 604 (08)-86 № 800 от 30. 08. 85

© Т'билиси, „Мерани“, 1986.

ЖЬ АЛИЕ Р'ЕДАКТОРДА

Ә'дәтәки щьмә'та мәйи бәдәw һәйә: наве щьмә'те дост у щинар датиньнә сәр әwләде хwәйә т'әзәбуйи. Нава щьмә'та мәда әм гәлә щара р'асти наве Гөрщис тен.

Наве апе мьни мәзын жи өса бу, әw һәла бәри буйина мьн чуйә бәр шәр'е Wәт'әниейи мәзын у вәнә-гәр'ийә. Гөндә мәда һәйкәле граните, кө бона биранина гөндие шәһ'идбуйи чекьрнә, наве апе мьн жи сәр к'оланә: „Гөрщис“.

Һәла һе зар'отийә хwәда мьн т'ьре әw нава к'әвш-дкә мерхаси, wәт'әһ'ьзи, амнайи, щанфидайи...

Апе мьн чьқа баш әв нава хәмьландийә.

Һьлбәт мьн апе хwә нәдитийә, ле мьн хәте Шот'а Р'уст'авелийә нәмьри, дәстнъвисаре сәдсалийе навин, стране гөрщайә молул у к'уч'е Т'биллиснеда әw дитийә... Щарна динәр дьбә, те бәр ч'ә'ве мьн чөх—чәркәзи ле, лезгичкае дьлизә...

Навәки чьқас бәдәw апе мьн кьрнә.

Гава әз щара пешьн чумә Гөрщстане у мьн дит бьред гөрщ бь хәмхөрийә чава бәрбьр'и we п'ара щьмә'та мә дьбә, кө wьра дьжи, мьн фә'м кьр, wәки мә һәма өса т'әхт у бәхт наве зар'е хwә данан-ийә Гөрщис. Бь қөр'на Гөрщстан у щьмә'та гөрща незики р'әһ'е щьмә'та к'өрда бунә. шә'дәтикә ве йәкейә гәш дәстана щьмә'та мәйә һ'ьзкьри „Шехе Сәнайе у дота гөрщайә“, йә кө класике ә'дәбийәта мәйә қөр'не навин Фәқйе Тәйран нъвисийә.

„Симе т'әмбуре к'өрди“ жи ве йәке избат дькә.

Гава мьн әв бәрәвок һьлда дәсте хwә, пешготьна бәрәвокәкә өсайә сәлед 30-и, кө Әрмәнистанеда нә-

шырбуу, батэ бира мьн, йа кӧ нъвиск'аре эрмэни
Н. Зарйан нъвисибу. Эw ван нъвиск'ара һ'эсаб дькэ
„Қалч'ич'эке э'дэбнйэта к'ӧрдайэ пешьн...“.

Эван ыльниа эм дькарын бона ве бэрэвоке жи бе-
жын, т'эне wэxт у щн хатниё гӧнастьне.

Һэр к'т'ебэк мина нан дӧвлэмэндтнийа щьмэ'тейя.
Нан у к'т'еб... Һэрдӧ жи бь тәһэрәкн тенә сазкьрыне,
нет у мэрәме ванә мэзын һәнә...

Поэзииа нен, нане поэзииае...

Һэр щьмэ'тэк нава култура мәрьвайеда щийе
хwэ бь ван к'т'еба дьгрә, ед кӧ бь „хуна“ дьл хатьнә
нъвисаре. Ньзаньм эв бэрэвока we чава бе қэбулкь-
рын, ле эз бь дьл дьхwэзым эw хwэндәвана хwэш бе,
быбә мина сьврәкә вәкьри, наз у нә'мәте сәр к'ижане
не бь һ'ызкьрын бенә „харьн“ у „вөхарьне“. Эм хwән-
дәвана т'әглифи дора ве сьвра вәкьри дькьн...

Бэр агьре поэзияе һуне р'эсти шайиред Гӧрщс-
танейя к'ӧрд бен, наскьн вана, к'ижана бь щур'е хwэ
дьл у р'ӧһ'е хwэндәвана гәрмдькьн. Щәм йәки алав
гӧр'ә, е дьн —прискьн, е сьснийа — т'әзә ведьк'ә-
вын, е чара...

Де—бавед к'ӧрд иро жи бь һ'ызкьрын наве әвлә-
де хwэ датинын Гӧрщис, Урьс, Москов, Герман,
Ә'рәб, Фарьз. Ч әркәз, Наири у к'ӧбар дьбын, чьмки
қәwата тәйра нав п'әр'аданә, ле йа щьмэ'те — нав
достийа ванданә.

Ә'лихане МӘМЕ.

БАХЧОЕ ИСКО

ЛЕНИНЕ МЭЗЫН

Ленине мэзын хөдане р'әһ'ме,
У т'аще сәре дьне—аләме,
Нура тә алт'кыр зөлма зәмана,
Тари бәрһәмкыр жь ә'рд-ә'змана.

Щан дьбә омәт, мьләт жи пер'а,
Ми́на кәлилкед ль дәр—баһара
У р'ожед дьлбар ани бь р'өсқәт,
П'алә у гонди кьрынә сәрбәст.

Ленине мэзын хөдане р'әме
У т'аще сәре дьне—аләме,
Мә т'б дәст нәди сәр дәсте тәр'а
Бой хвәшбәхтийа сефил у жара.

СОВЕТ

Гәлә дәвран дәрбаз буңә,
Гәлә дәвләт һәй че буңә,
Зәлмкьрынә, хунр'етьнә,
Һәй к'өтьнә, һәй р'абунә.

Ле йәкә мәрд, вәк Совете,
Бой азайе у р'өсқәте,

Бой э'длаие у жийинне
Не ченэбуийэ ль р'у дьне.

Мэ диһар бу Совета р'э'м,
Сефил у жар бунэ бехэм,
Ши—мьск'эне ве Совете
Буйэ ware к'рьямэте.

Нав Совете хвэшбэхтийэ,
Тэ'ли—тэнги һьлатийэ,
Щьмэ'т һэвр'а вэкь бьранэ,
Мэщал—мьк'ан дэсте ванэ.

У бь р'эсми жьн азанэ,
Дьне—алэм пе дьзанэ,
Изна жьне бь қанунэ
Бэранбэри йа меранэ.

Бь сайа қәвл—қьраре р'э'м,
Һ'эвшце тэйэ дьня—алэм,
Панздэ р'еспублик бьранэ,
Э'дьлайи хвэстьна ванэ.

МОСКВА

Сэлам тэр'а, сэдшар сэлам
Москва мэйэ һэрэ һэдам,
Дьне—алэм бэрбь тэ те
Бой э'дьлаие у р'осқөте.

Бой we йэке бэниһ'эзи,
Мьразбэхши, дьл кьнези.
Тө п'айтэ'хте вэт'эне мә,
Тө нефэса бэр дьле мә.

Щэм тэ т'өнэ т'ө барбеши,
К'омэкдари бона мә жи,
Бой қэбила, бой мьлэта
Чьқа гэши нав дьнеда.

К'елме тэйэ азадари,
Бьрқ вэдьдн бь бэйсуси,

Бь қәwl—қьрара ә'мьр жийин
У бь ә'дъл, гөлед р'әнгин.

Иро ль бьн бәйрақа тә,
Гәлә мьләт п'әвк'әтьнә,
Гөрщ, әрмәни, адьрбещан
Мина бьра, к'өрд жи т'әв ван.

Хәбәр дьди һәқиқәте,
Бой ә'дьлайе у р'өсқәте.
Бой қәбила, бой мьләта
Чьқа гәши нав дьнеда.

Ә'ДЬЛАИИ

Гәли бөнде исаф дьлда,
Қәщәр диса бунә қәда,
Зедә дькьн ч'әк—фьр'ьнда,
Бәр ван дьчә шьп'ук—қәда.

Бьн бәйрақа ә'дьлайеда
Т'әмам р'абьн педа—педа,
Р'у нәдьнә т'әхьләбаза
У сәбәбе бәхт—мьраза.

Ван р'ур'әшкьн ль р'у дьне,
Дьне дькьн гола хуне,
Гөнд, бажара дькьн веран,
Пешда тиньн дәрдед гьран.

Бьра т'ө танк нәшулькьн,
Т'опчи т'опа агьр нәкьн,
Бьра сазбөнд дәст шайа кьн,
Әшқа дьла һәй зедәкьн.

Әм нахазьн р'ожед зәлул,
Ч'ә'вед һесьр, демед мәлул,
Әм дьхазьн һәр ә'дьлайе
Бой жийина мәрвайе.

Гәли бөнде ль р'у дьне,
Жь шәр'—дә'ва т'ө хер нае,
Бьра ә'дъл хвә р'агьрә,
Дьнйа—аләм бьдәбьрә.

Т'БИЛИСИА МӨ

Тө бажаре п'ър'мьлэти,
Дьфькьри бой э'дьяйе,
Хьне буйи баг'—баг'чада,
Гөл у бэйбун, сосьнада.

Жь нэдира тэ'ва нарин
У қыйатед гөлед р'энгин,
Бь һ'эзара п'алэ, өлмдар
П'ашла тэда бунэ бэхтэвар.

Феза тэда фуникуйор,
Хеликьри бь гөлед сор,
Ле эвара, мина э'змин
Ле гэш дьбьн лэмпед зер'ин.

Ль жер ч'эмэ хөшэхөшэ,
Мина зийа эв дьк'ышэ,
Бае неньк ле р'адьбэ,
Щьмэ'та тө пе шан дьбэ.

Һэла бьнһер' дэ тө вьрда,
Урьс у-гөрщ, осу к'өрда,
Мьл данэ һэв, мина бьра
У чедькьн к'өшк у сэра.

Тө бажаре п'ър'мьлэти,
Дьфькьри бой э'дьяйе,
Хьне буйи баг'—баг'чада,
Гөл у бэйбун, сосьнада.

ЛЕ ГОЗӘЛЕ

Тө ч'э'вр'өше сурэтсоре,
Бэжиньбьнде, кэзизэре,
Мьн тө дити ле чэлэнге
Ль бэр дэзге нав фабрике.

Тө чедькьр бь эшқ у лэз,
Бь р'энг—р'энги шэ'р у этлэз
Пер'а дьстьра мина бьлбьл
Ль т'эви қиз, хортед шаһьл.

Қиза п'ала, қиза дэлал
Бал тә һәйә ақыл—к'әмал.
К'елме ширьн, нетед зэлал,
Тө к'әдкыра к'әда һ'әлал.

Әз чь бежым бәжна тә те,
Тө дәрбдара нав хәбате,
Ль ве дәвра шенә хьне
Тө гозәла мә ве һене.

Дә тө чекә бь әшқ у ләз,
Бь р'әнг—р'әнги шә'р у әтләз,
Пер'а бьстре мина бьлбьл
Ль т'әви қиз, хортед шаһьл.

ЛО, ДЭЛАЛО

Ло, дэлало, дә тө р'абә,
Хәва сьбе мот'ащ нәбә
Бәре сьбе ль мә чал бу,
Дәнге борйе ль мә лал бу.

Қәвл—қьраре бь азайи
Нур вәдайә, дькә сайи,
П'алә, гөнди пе щан бунә,
Дәрдед дьла бәтал бунә.

Нангьрани, зә'мәтк'еши
Кал у баве мә хәрьщи,
Ло, дэлало, дә тө р'абә.
Хәва сьбе мө'тащ нәбә.

Р'абә һәр'ә сәр хәбате
У дәст бинә к'ьрийәмете,
Хәбат буйә пәсне п'ала,
Әшқ у шайи кә'тйә дьла.

ДӘРСДАРА ГӨРЩ

Тә'ва зәр ин шәвқ вәдабу,
Бина гөла ә'рд һьлдабу,
Мьн тө дити дәрсханеда,
Тә һин дькьр лаһед к'ьрда.

Ч'э'в тэ кэ'тым гэлэ шабум,
Бь р'оh', дьлва эз гёлгэшбум,
Р'оh'е тэда дит мэрвайи,
Бэрбь к'орда—омьдайи.

Эв херхази дьле мэ те .
We бе готын h'эта—h'эте,
Бой we йэке к'орд шекьрын,
Ве хэмхөрие қә бир накын.

Эве р'абьн бь эшқ, к'обар
Мина Иво, мина Заһар,
Бона вэт'эн бь дьл у щан
h'эта һэйэ нэфэс бэр ван.

Ле омьде, ле дэрсдаре,
Бэни һ'эзе, эмэкдаре,
Дэ тө һинкэ лавед к'орда,
Аза бунэ жь кёл—дэрда.

ДО Р'ОЗГАР

Кале фэқир мина һэрщар,
Да дэсте хвэ гопале дар
Һеди—Һеди чу бэр дери
У сэкьни, гөнд ньһер'и.

Һь к'охке чиме тари
Дьһат дэнге шин у гьри,
У минани дилэwара
Кале wa гот хвэ һ'алар'а:

— Зэманэки чь нэчейэ,
Хоф—р'э'м һьлат жь дьнейэ,
Зальм—зөлмк'ар ль һэр дэра
Дьхөн к'эда мэ р'энщбэра.

Пристав, р'испи бь даршьва
Пьшт мэ кьрын щөве аша,
Шэрм нэмайэ сэлэфхөра,
Бозмиш дькьн һэр қьрара.

Һәrr'o к'отан, сефил—жари,
Бәләнгази у стохари
Ль ве дәвра нәчейә қан,
Мә нагәр'ә зар у зьман.

Мә нә малә, мә нә һ'алә,
Һәrr'o щәнгә, һәrr'o қалә,
Чьқа дьчә дәрд к'ур дьбьн,
Дьл жи дәрда р'анагьрн.

Наше кале һьлда wa гот:
— Чьқа һәбә зор у дбат?
Wa наминә әва дьнйа,
Бәхте вәбә боӣ мә һ'әмйа.

Кале бь ван хәм хийала
Ль бәр хвә да гәлә сала,
Ле ньзанбу к'әнге we бе
Ә'мьр—жийнн, дәвра хьне.

Р'оке қәнща дани т'ьвдир,
Р'абун бәнде бе суц, фәқир,
Сәра зәлме бәр т'ап нәда
У weран бу т'әмам педа.

Р'ое хвә да ә'рше ә'змнн,
Шәмал вәдан п'әнщед зер'ин,
Бь қәул—қьрар, бь бәхт—сыт'ар
Һат Октябра нурә щәбар.

Вәкьр қанат, мина бьра,
Бь азайн боӣ р'енщбәра,
Хәзәб һьлат, зәлм жи пер'а,
Дәвьр бу дәвьра хәбатк'ара.

Кале фәқир дит бавәркьр,
Кө Октябре дьнйа шенкьр,
Р'оке көр'а бь әшқ дьлбар
Дитьна хвә кьрә дьһар:

— Лаво, шькьр ве дәвьрер'а,
Ль мә вәбун дәрге хера,
Ә'дье вьр шәвқ вәдайә,
Шәвқа weйа ә'рд һьлдайә.

Гонде к'орда бунэ зэйнэт,
У хвэшбэхти бу һэқ ә'дэт,
Мина бука р'у бь хели
К'ошк—сэрада гонд хэмьли.

— Әре, баво, р'аст дьбежи,
Бой р'астие хэбәр бежи,
Ә'мьр, жийин бу һэқ ә'дэт,
К'ошк—сэрада гонд хэмьли.

Көрманщед кө т'ьм дьман
Бьндәстйеда, бе хай—хөдан
Иро бунэ ханди, сәрк'ар,
Бунэ альм, бунэ өлмдар.

ГОРЦСТАНА МӘ

Тә да Шот'а бой мөһ'бәте,
Бу дәнгбеже р'оһьлате,
Бь шьвета шарур—бьлбьл
Ви гот, стьра бь өшқ у дьл.

Сәда wir'a гөл у бәйбун,
Баг' у баг'ча гөл дан, вәбун,
Ә'мьр жийин бе хоф дьбу,
Щьмә'та че һәй ша дьбу.

Чәнд дәврана паши Шот'а
Шаһ Аббас ль тә бу қәда,
Хәзәб у зөлм к'әтә ә'рде,
Сьт'ар нәма қә т'ө бәнда.

Георги әв йәк қәбул нәкьр,
Кьр мьсьлһ'әт, мьләт р'акьр,
Гөнд, шениед Марткопеда
Б'әйф у һ'әйштәк жь шаһ һьлда.

Ль ви йери, ль we қәзе
Дәрбед Георги Сакадзә
Т'ариқеда манә ә'йан,
Чава мерхас у Амиран.

Тө мьск'эне к'ав — к'обара,
Баг' у баг'ча хвэш баһара,
К'орд хвэшбэхтн п'ашла тәда,
Нав т'ьфаца Советида.

Һәма тәда фьр'а к'әтм
У р'ож бь р'ож сәрбәст дьбьм,
Тө дайнка мьнр'а мьк'ан,
Сәһ'әт, қәват бь дьл у щан.

Дәвра бәре онда буйә,
Дәрде дьла бәла буйә,
Дә тө шабә, мьк'ан хвәше
Бәнгз ширьне, мьразбәхше.

Тә да Шот'а бой мөһ'бәте,
Әш бу дәнгбеже р'оһьлате,
Бь шьвета шарур — бьлбьл
Wи гот, стьра бь әшқ у дьл.

СХАЛТУБО

Тө мьск'эне авгәрмька,
Даред мәрхе у кәлилка,
Хьне буйн баг' — баг'чада,
Нав ч'ийәед п'ьр' бәдәвда.

Каниед тә хәлә — хәлн,
Сәр синге тә дьмьлмьлн,
Тә щан дьбьн бәни — исан,
Тини сери мәрәме ван.

Тө сәрәке щәв — канийа,
Буйн авһ'әйат бой мә һ'әмйа,
Бь дьл у әшқ гәлә бәндә
Һеса дьбьн сәр синге тә.

Нав дәнге тә п'ьр' қөбәйә,
Һ'әму бәндә бь тә шайә,
Схалтуба мәйә дәләл,
Нав дәнге тә ль тә һ'әләл.

ЩАН—ЩАН БАҢАРЭ

Звьстана мэлүл һьлат,
Баһар дуса бәрбь мә һат,
Бәрфа ч'һийа педа һ'әһйа,
Хөшин к'әтә щөw, канийа.

Тәйр—тәйрәдә вәдгәр'ән,
Дәшт банийа дьбьн меван,
Дәнге шарур у былбьла
К'әфхwәш дькьн әшқа дьла.

Тә'ва зәрин нәдир вәда,
П'әнще зер'ин жь хwә бәрда,
Зиле т'охьм қьһийат һьлдан,
Ле р'у ә'рде фьтъл вәдан.

Гөл у сосьн. р'һ'ан, бәйбун,
Бь р'әнг—р'әнги гөл дан, вәбун,
Бәнгзе зәмин гөлгәш кьрьн,
Бь р'әнг—р'әнги хели кьрьн.

Дәнге бьлур—бьлурвана,
Шарур, бьлбьл, шаирвана,
Кьрйә шайи, кьрйә зәйнәт,
Пе щан дьбьн щьмли омәт.

ШЬВАНЕ МӘ

Ве баһаре ль зозана,
Ә'wьра хwә да ә'рш—ә'змана,
Чьқа хwәш те феза һәрвез
Дәнге бәрха, к'алина пез.

Шьване мә әмәкдарә,
Ль нав пез әw дьгәр'ә,
Стәйрка зер'ин ль п'есире
Дьтәйисә мина ч'ьре.

Шьване мә зә'ф пьспорә,
Пәзе хwәда т'ьм гөдарә,
Пәзе wийә р'ав—гьртийә,
Дайа бәр хwә дәшт банийә.

Ль зозана дьгэр'инэ,
Ч'э'вканийа дьч'еринэ,
Чьрпин к'этэ гөл, р'ь'ана,
Со— пежэка у бэйбуна.

ПАНИЗ

Гөл у сосын бэтьлинэ,
Бэлге дара қич'ьк бунэ,
Ба те, баран дьлилинэ,
Бэлге дара дьшешинэ .

Р'ож кьн дьбьн, шэв жи— дьреж,
Һэй сар дьбьн бь р'ож, бь р'ож,
Қаз у қөлынғ дьмьлмьльн,
Бэрбь бэр'ие әв дьфьр'ьн.

Сөр' у сэрма к'этэ ч'ийа,
Ә'wьр, мьжэ ль һэр щийа,
Ль банийа, мерг чимана
Нае дэнге бьлурвана.

Чьца һэбэ сөр' у сэрма,
Бьбэтьльн гөл у гиһа,
Баһаре бе мина щара,
Гөле вэбьн ль һэр дэра.

Ә'ВДАЛЕ ЗЭЙНЬКЕ

Ә'вдал көр'е Зэйна пир бу,
Бь к'ьлама әв ә'йан бу,
Әзнаwьр бу бэжна хwэда,
Һ'өба wэт'ән дьле wiда.

Какэкака дэнге Ә'вдал ,
Мина ч'эме гөр'и зэлал,
Ль wi дэнге мина зэнгьл,
Ле һ'эйр дьман шарур— бьлбьл.

Пе щан дьбун гөнд у шени,
Дэшт у зозан, ч'ийа— бани,
Стерке сарә ә'рше ә'змин,
Һива зэрин, Певьр— мезин.

Р'оке Ә'вдал бь кӧл—дъли
Да шьве чу һ'афа гели,
Сәда қӧлынґ ль вьр бьһист,
Қӧлапе к'ур щьґ'аре хьст.

Готә қӧлынґ:— Мьр'а готьн.
Қанате тә бьриндарьн,
Жь бруске, тә'в—тәйроке
Сьт'ар наби бәр қәфәке.

Вәй дәвране, вәй дьһиае,
Бәхте мәр'а қә ләв нае.

Вәрә—вәрә әм қьсәкьн,
Дәрд у кӧла жь һәв пьрскьн,
Дәнг—сәда тә әз дьбьһем,
Ле нькарьм бәрбь тә бем.

Вәй дәвране, вәй дьһиае,
Бәхте мәр'а қә ләв нае.

Жь дә'w—доза, т'опе р'оме
Әз кор бумә пар һавине.
Шьва мовьк дьґгәр'иньм,
Анцах хвәр'а р'е дьбиньм.

Вәй дәвране, вәй дьһиае,
Бәхте мәр'а қә ләв нае.

Ло, қӧлынґо, нәк'арьзә,
Ә'рд у ә'зман дьләрьзә,
Гӧмана хвә тӧ нәбьр'ә,
Бәр хвә бьдә вьрда вәрә.

Әме һәр'ьн ч'ийа—банийа,
Вәхӧн авед ч'ә'вканийа,
Бәлки ч'ә'вед мьн сах дьбьн,
Қанате тә дьщәбьрьн.

Һәрке нәбу әме һәр'ын
Һ'әкиме Лоқман р'әщә бькьн.
Дьбе т'әщар т'әхсир накә,
Бь дәрмана we мә қәнщкә.

Ло, қөлынго, п'әр' зер'ино,
Ща кәр'бә, гөһ бьдә мьно,
Дәрде кора дьнйя р'онә,
Тә'ва гәшә, п'әнщ зер'инә.

Әз набиньм дьнйя р'оньк
У пьзмаме хвәйә чапьк,
Ле фә'мдарйя кора п'әр'ә,
Жь бәнде сах нәкемтьрә.

У мьн т'ьре қәй ве сьбе
Дьле мьн жи мьнр'а дьбе,
Те—те бина бае р'әсқәте
Жь алийе Урьсете.

We һәрдәра бьбәтьлә,
Зөлма Р'оме щәнг у қалә,
We мә вәбьн дәрге хера,
Дохдьре сахкьн ч'ә'ве кора.

К'өрде р'абьн, бьбьн бәхтәвар,
Жь дәрд—көле нәйаре һар,
Бь әшқ шабун т'әв мьләта
We азабьн, һәр'ын пешда.

Бьра корти әз бьмьрьм,
Жь дәрд—көла хьлаз бьбьм,
Бьра бежьн—бьнвежьн,
Дәрде вәт'ән сәр мьн бежьн.

Ле хвә к'өрде бьбьн бәхтәвар,
Жь дәрд—көле нәйаре һар,
Те—те бина бае р'әсқәте
Жь алийе Урьсете.

ГЭЛИ БЪРАЕ К'ОРД

К'ордстан хвәш—хвәш мьск'әнә.
Т'эмам педа гөл, бәйбунә,
Бь мерг—чиман бәрбь р'ожә,
Чь кӧ бежи ле дьгижә.

Фекә—мевә теда т'ьжә,
Бь ньфт, мадан дьк'эльжә,
Ньфт у мадан бой мә нинә,
Дәрәкә ле ба к'әтьнә.

Һа дьк'ӧштьн, дил дьгьртьн.
К'әда мә жи һәла пер'а,
Сәбәб әвә: гәлә дәвләт
Һәвр'а дьбьн пышт у т'ацәт.

Жь дәфине К'ордстане
Мә тышт нәдит, хенжь қане,
Бәхт у мьраз т'әр'бандьне,
Шин у мәһел һәврандьне.

Сәрбара сәр жь элед мә
У жь нава вәт'әне мә,
Һәла һьнә щә'ше мә жи
Нәйарар'а дьбьн тә'жи.

Һ'әта к'әнге шин у гьри
Ль зиндане р'әшә тари?
Һ'әта к'әнге бь т'оқ у нир
Дьжарийеда бьбьн фәқир?

Һ'әта к'әнге бьбьн гәр'ок?
We бьк'ӧтә тә'ви—тәйрок?
Һ'әта к'әнге олам, бегари,
Бе қануни, бе қьрари?

Һ'әта к'әнге ван ә'щеба?
Дәрәкә бь т'ьвьнг, т'опа,
Вәт'әне кал—баве мәда,
Сәр—сәре мә бьбьн қәда.

* Щә'ш ван бәндар'а дьбежьн, йе кӧ
шәр'е азадариеда дьчун пышта дьжмьн.

Бәсә—бәсә дәрәд к'ур дьбьн.
Дьл жи дәрәдә р'анагьрн,
Жь гьртне у кӧштне
Дьл мә кьрн к'елед хуне.

Бәсә һесир, бәсә гьри,
Бь дьжари у фәдри,
Бәсә қультн, бәсә қәдә
Ль һәр қәзә нава к'ӧрдә.

Бәсә—бәсә бь ве к'аре,
Вае дайә сәр ва—верә,
Һе зӧлма ва натйә дьне,
Мьск'ән буйә гола хуне.

Гәли бьре бе суч фәдир
Дьне р'абу бь р'а—т'ьвдир,
Вәт'әне хвә аза кьрн,
Бь нет мәрәм гӧлшенкьрн.

Р'абьн—р'абьн мина шера,
Дәст бьдьн һәв мина бьра,
Стуна зальм биньн харе,
Ле нәһельн һун сьт'аре.

Бой азајә у рӧсқәте,
Бой намусә у хирәте,
Бой щн—мьск'ән к'ьрйамәте
Мнасәркьн һ'ӧкӧмәте.

Т'ЕМУР У Р'ОСТӘМ

Р'ое т'әзә нәдир дабу,
Дәст бь т'об, т'ьвьнга бу,
Әве йәке зәф нәк'ьшанд,
Сәрәке мә һернш к'ьшанд.

Вьр бу ур'ә, газн, қир'ин,
Мина дина фрис р'әвин,
Автомата пәй ван к'әтн,
Һа дәрдьхн, дьбьн хвәр'а,

Ле ньшкева ль дэв гели
Т'емуре че хвэ хөрдьли,
Мэ дэкры, р'энг хэйири
Ль бьрине хвэ ньхер'и.

Мьн гот:— Т'емур, бэр хвэ бьдэ,
Сэр бьрина тө һьлнэдэ?
Жь э'рде сар дэ тө р'абэ,
Бьре тэе we тэ бьбэ.

— Эре, Р'остэм, эмэктаро,
Сэр хвэ нимэ мина һэrr'о
Бьрине те хуна сорэ,
Сэри ль мьн дьт'эвьрэ.

Дэ тө мьнда гори нэбэ,
Санитар те we мьн бьбэ,
Бьлэзинэ, һэр'э лехэ,
Бь катуша агьр лехэ.

ИСМАИЛЕ СЭРЭК

Исмаиле сэрэки к'өрд,
Чава мерхас, мерэки хөрт,
Бь нав у дэнг, ақьл—к'эмал
Бой азайе дькьрэ қал.

Р'оке һэвар данэ сэрэк:
— П'аше р'оме бунэ шьп'ук,
К'өрде Серте дьзериньн,
Хэрщед гьран же дьстиньн.

Сэрбара сэр ль р'эх Серте,
Ль нава гөл гиһе дэште,
Чадьр хэйбэт ле хьстьнэ,
Т'опе дэвзер' р'ез данинэ.

Мэрэме хвэ к'өрда дькьн,
Ч'ук—мэзьна һаневшиньн,
Кө э'щеба к'өрд бьбиньн,
Дэст өсйане бьк'ьшиньн.

Сэрэк эв йэк вәхт сәкър
Бь ч'эк—р'ьһ'ал к'аре хвә кър,
Бь шуре шин нав ләшкәр'а к'әт.
Т'ап нәдани Р'ома қөрбәт.

Һәландара кърн гази,
Т'апә найнн п'ашед қөмси,
Гәли шера р'абьн—р'абьн,
Мина бьра һәвр'а лехьн.

Һәвар—гази к'әт нав к'өрда,
Р'абун мина шер, ә'фата,
Жь р'әх Серте һ'әта Шаме,
Дьбун қәсил п'ашед Р'оме.

Сөлт'ан һе дәст әскәр дькә,
Әскәре р'әш бәрәв дькә,
Ле к'өрд мина шер, ә'фата,
Мьл дьдьн һәв педа—педа.

Дьбә шьнгә—шьнга шура
Ль шенйа, гөнд, бажара,
Әскәре р'әш дькьн қәсил.
Һьн жи дькьн һесир у дил.

Ле к'өрдар'а диса ләв нәһат,
Дәвләт Р'омер'а дьбун қәват,
Паши we сөлт'ан т'оп—плимота,
Тиньн варе шер, ә'фата.

Дор ль к'өрда һәй дьгьртн,
Бь т'опа йа хвә дькьрн,
Сьлемане че бь қәйт кьри,
Дьбьн давен һ'әвса тари.

Льнг ле дьшке нащәбрьә,
Чьца дьчә вәхмдьгьрә,
Ле бь готн у хәбөрдан,
Дькьр вайис п'аша, сөлт'ан.

Ле щара жи нав ногъра
П'эя дьда өсийандара,
Һәрр'о бь ве готън қьсе
Дәрбаз дькър р'ожед һ'эвсе.

Р'ожәк хвәшә дәр—баһаре
П'аше һ'эвсе, к'ошк у сәре,
Бәрбь һ'эвсе дьлэзинә,
Исмаил кә вьр дьбинә.

Жер'а дьбе:— Нәкә қал—бал,
Wәхт—wә'дәйә ко һәр'и мал,
Р'абә—р'абә жь вьр һәр'ә,
Һе нәбийә бәр эварә.

Бьра сәре р'е у дьрба
К'өрд льнге тә у әщеба,
Бәр ч'ә'ве хвә ко бьбиньн,
Дәст өсияне бьк'ьшиньн.

Сәрәк готе:— Шәр'—дә'wада,
К'өрди зорә набә дәзда,
Нә жи һ'але бь дьжари
Ль зиндане р'әшә тари.

Сәрәке к'өрд ве готъне,
Ньшкева чәнд к'өрде Wане
Хвә сәрәкр'а дьгһиньн,
Wийа сийар дькьн, дьбьн.

Бь әшқ у дьл, какә—какә,
Дьгһиньн де у хушке,
Ә'фате к'өрд тенә доре,
Бой өсияне, р'а т'ьвдире.

ӘЛИ У НАЗЕ

(Поэм)

I.

Һена бәре гөндәкида
Феза п'әре, дәве ч'емда
Дьдәбьрин кал у пирәк,
Урт'а ван бу т'әнә көр'әк.

Көр'е вана хәбәтһ'ызбу,
Ақыл—к'әмал, нав Ә'ли бу,
Щара бь мәр' у к'өльнга,
Де, көр' дьчун халик'орка.

Хали данин, ав дькьрьн,
Һәй дьстьран, һ'әлдькьрьн,
Диз у к'ахьк бь чекьрьн,
Ә'буре хвә пе дькьрьн.

Ле баве кал щара хөрин,
Бь дәрд—көла, дьле бьрин,
Бь қьрара һена бәре
Дьчу олам һан бегаре.

II.

Де, бав, көр'ва бәре—бәрда
Дьдәбьрин к'охәкида,
Дәри—бащи т'әвһьзһьзи,
Дарда бубун даред р'ьзи.

Ле нав мале қьсил, к'өрсин,
Бубун р'әвшә к'охе р'ьзи,
Ле стунева ләмп'а шкәсти.
П'еч'ьр жер'а бубу дәсти.

Ль бәр дишер сәр т'ар'а стер'
Қаткьри бун көлав у т'ер',
Щарщьм жорда те вәркьри,
Т'әмам педа һивес кьри.

III

Эварәкә сөр'ә—сьзи,
Бь чарьха, п'оте р'ьзи,
Баве Ә'ли бәнгзе бәтһ'ал
Жь оламе гава те мал,

Ль нав мале, ль бәр стуне
Wa дьбежә көр' у жьне:
— Ag'a иро hat нав п'ала,
Гот: „Бәла мьн. ван т'әмбәла“.

Ль оламе нав п'алада
Ag'e эле мьн бу қәда,
Готә мьн: „Нав п'ала дөре,
Нахәбьти мина бәре“.

Әз нав п'ала кө дәркә'тым,
Ag'a ль wьр гиһиштә мьн.
Әз дамә нав п'һнин, дара.
К'отам—к'отам мина бора.

П'ала зоре дәст дәрхьстым.
Бь һ'аләки жь wьр hatым,
Ль сәр льнга хwә нагрьм;
Щи—һьвина мьнр'а дайһнн.

Жьн у көр' т'әв дьләзинһн,
Бәр тәндуре щи датиһн,
Кале фәқир жь к'отане
Дьк'әвә нав щи—һьвине.

Ду—дәрмана қәнщ нәдьбу,
Чьқа дьчу бәтһ'ал дьбу,
Р'ожәке ль к'әве сьбе
Кал бәр жьне көрр'а дьбә:
— Ә'лие мьн, тарқ фарқе мьн,
Р'өһ' нәфәса бәр дьле мьн,
Тө нәкә қәст қә тө щара,
Ль мал—муле дәр—щинара.

Һ'әта тә те щинарһ'ьзбә,
Тө хам хәбәр тә ченәбә,
Бой we йәк дәр у щинар,
We тә шабьн бь әшқ—дьлбар.

Йа нәдити ина нәкә.
Һерс у ләзе т'әвр'анәкә,
Сәбьр һейә ськ'а дьла,
We ә'йанкә сьдқе Ә'ла.

Ширәте хwә к'ота дькә,
Дьхөрдьлә кө көр' пач'кә,
Дькә—накә т'ақәт накә,
Дәст р'әхда те wәфат дькә.

Жьн у көр' т'эв дькьн қир'ин,
Т'эв дьгьрин, дькьн зарин,
Дэнг кө дьчэ дэр—щинара,
Бэнде херхаз дьчьн ыра.

Вэхта херхаз дьчьн ыра,
Ә'ли дьбе хвә һ'алар'а:
— Әз чум р'әще щәм һәр бәни,
Баве хвәр'а дәрман ани.

Ле қә бәрға тышки нәгьрт,
Дәрбед аг'е хвә р'адьгьрт,
Дэнге баве ль мьн бьранд,
Дәсте мө жи жь һөв қетанд.

Щинарәк р'абу дьл бь шөват,
Ль бәр дьле Ә'лида һат:
— Әв аг'акн бе к'әмалә,
Бәндә т'өнә пе нәбьлә.

Мина қьтитке мере көле
Сийар дьбә ль кьһ'еле,
Бой хәрщ, олам у бегаре
Мала тинә бәр хәдаре.

Йәкн дьн жи ва кьр гьли,
Хәбәрда жь баве Ә'ли:
— Б'әвте йәк сал йаше ви бу,
Р'ожәкә хвәш қә нәдибу.

Һ'але Ә'ли нә т'ө һ'алә,
Р'әһ'мәтиә бав һьлинә,
Һәвшевьрин данин т'ьвдир,
К'омәк данә Ә'лие фәқир.

Әв ә'дәт бу нав к'ордада,
К'омәк дарбьн шин—шайада,
Р'ожтьра дьн кале дьбьн,
Бь ә'рф—ә'дәт ви һәқ дькьн.

IV

Пэй мьрѣна баве Ә'ли,
 Р'ожекә сар, шыли—шойи
 Де Ә'лир'а дькә гьли:
 — Ы'эта к'әнге мә ви һ'али?

Мә нә малә, нә аг'чәйә,
 Ы'срета мә нане щәйә,
 Диз у к'ахьк бь чекьрѣн,
 Ә'бур вьр ва нае кьрѣн.

Һәр'ә һинбә тә сьнһ'әте.
 Сьнһ'әт кери һәр бәнда те,
 Әвә к'ана к'ьрйамәте
 Р'ьсқ у қәдър гәлә же те.

— Дайка мьнә ақьл—к'әмал,
 Дьле мьда мина щәмал,
 Дба—дьрозга we нетекә,
 Ле тә диса дәст фәракә.

V

Сьбәтьре бой һинбуне
 Ә'ли дьчә сьнһ'әтхане,
 Ыиви—р'әща сәрәк дькә,
 Сәрәк шийа қәбул дькә.

Се сала бәр дәсте оста,
 Мина дәзмала сәр дәста,
 Т'әхтә, долав, дәри—бащи
 Ви че дькьр зә'ф бьринци.

Се сал чәнд мәһ дьббһөрѣн,
 Р'оке оста дьшевьрѣн,
 Сәрәк һьлда готә Ә'ли:
 — Вәрә тәр'а бькьм гьли.

Хандьне п'ьр'—һьндьк зани,
 Қәдьргьри, п'ьр'занәйи,
 П'еше хвәда вәкә мәйи,
 Вьрава хвәйе к'әда хвәйи.

К'эда кьри нэхвэ тэр'и,
Стөхар нэбэ бэр нэр дэри,
Дэст бьдэ бэр к'эда н'элал,
Нэби н'эвще бэнде дэшал.

Ле к'эдхөре йа хвэ бькьн,
Т'өщар өса тө бэрнадьн,
Бой хэрщ, олам у бегаре
Мала тиньн бэр хэдаре.

VI

Нэщар Ә'ли к'аре хвэ кьр,
Дэст хэбата н'элал ко кьр,
Ль щэм аг'е кьрын гьли,
П'эяа данэ нэщар Ә'ли:

— Бэде хвэда зэ'ф н'элалэ,
Дьле к'эси хвэ наһелэ,
Т'эхтэ, долав, дэри—бащи
Әв че дькэ зэ'ф бьринщи

Вэхта аг'е әв йәк бьһист,
Qәй тө дьгот тире лехьст,
Готэ хөлам.— Бьлэзинэ,
Нэщар Ә'ли мьнр'а бинэ.

Хөлам нәкьр qә т'ө гьли,
Бәре хвэ да мала Ә'ли,
Ә'лир'а гот:— Аг'а һерсә,
Әв ләз бь ләз тө дьхвэзә.

Пире әв йәк вэхта сәкьр,
Ва Ә'лир'а гьли вәкьр:
— Әв ә'щөбә у бе арә,
Т'ук у шьр'ьк дев дьбарә.

Кьред хвэда фели—фөнә,
Көли—дьли, ньчи—тә'нә,
Һәр'ә бьнһер' чьр'а һерсә,
Ида жь мә чь дьхазә?

Э'ли дьчэ к'ошк у сәре,
Бь э'дәте һена бәре,
Һынзура аг'е дькә қәстә,
Ль бәр аг'е р'адьвәстә.

Аг'а бе пьрс у пьрсйара,
Бь нав—нуч'ьк, эт'и, ч'ер'а
Ль бәр хөлам қөльхчийа,
Э'ли даве нав қамчийа.

Дәнге қамчи дькьр қьрч'ин,
Мина э'вьре э'рше э'змин,
Ль we дәме, we ледане
Наза аг'е те диwane.

Дьһер'э бави һерсә,
Қамчие дест, wәк wәрсьсә,
Готә баве:— Эв чь йәкә,
Эw к'и һерса тә р'адькә?

— Нав Э'лийә, п'ешәк'арә,
Мәр'а накә қә т'ө к'арә,
Хwә к'учада дьмәшинә,
Қә мьнәте мә нак'ьшинә.

Эзе иро бь қамчийа
Wийа бавем нава щийа,
Һ'әта хwәшбә ль р'у дьне
Қә бир нәкә we к'өтане.

Назе Э'ли ко ньер'и,
Мә'дәкьри дьфькьри,
Ле деме wi мина һори
Нур у нәдәр же дьбари.

Нура Э'ли мина тире
Дьл ль Назе дани харе,
Сәри ль we дьт'әвьри
Мина бәнда сәwдасәри.

Wәхта Назе хwә фькьри,
Бав зур бубу ледьһер'и,
Баве готе:— Чь дьһер'и,
Ль ви гәде фә'м дәwари?

— Баво, баво! чь лазьмә,
Ль ве дәре бәр ч'ә'ве мә,
Ль бәр холам, қолхчийа
Осте бьди нав қамчийа.

Бәр к'отане тәйах накә,
Дәрд у кәла т'әвр'анәкә,
Бьра сьбе дәзга бинә,
Хвә хәбате нәһевшинә.

— Лаво, бьра созе тәбә,
Ле сьбер'а әв вьрабә,
Тә нәгота, дәстур нәда
Мьн әв өса бәрнәдыда.

Назе һьлда готә Ә'ли:
— Чьр'а кәр'и, накн гьли?
Һәр'ә сьбе дәзга бинә,
Хвә хәбате нәһевшинә.

Чь лазьмә жер'а чекә,
Дьле аг'е тө пе шакә,
Ль ве һене, ль ве бәле,
Әвә нета аг'е эле.

Р'өшәт—бәртил, хәбаткьрын,
Бәре кәвьра нәрм дькьн,
Дә тө р'абә ледә һәр'ә,
Сьбе дәзга бинә вәрә.

Бь дәг'ули Ә'ли дәрте,
Дьләзинә бьгһижә де,
Тә'ва нарин шәвқ вәдабу,
Бина гөла ә'рд һьлдабу.

У бь р'еда чапьк—чәләнғ,
Ә'ли дьчу әшқ у қәшәнғ,
У бир дани Наза к'әмал,
Шәмчьрйаха һ'өсблцәмал.

Ә'ли гава хвә фькьри
Һ'әвшә хвәда ль бәр дери,
Қәдәрәке вьр фькьри,
Дәст авит зәрза дери.

Паше һеди дәрн вәкър,
Дайка р'әбән фькър дькър,
Ә'ли бь әшқ сьлав де кър,
Де р'абуне әв һәмез кър.

Дәст ль сәре Ә'ли гәр'анд,
Готә Ә'ли пер'а лубанд:
— Әз нәдъра тә ви сәри,
Чь тәр'а гот ви сәрхөри?

— Әз авитьм нав қамчийа,
Ль бәр хөлам, қөльхчийа,
Ль we дәме, we ледане
Қиза вийа һат диwane.

Қизе готе: „Чь лазьмә,
Ль we дәре, бәр ч'ә'ве мә,
Ль бәр хөлам, қөльхчийа
Осте бьди нав қамчийа?

Бәр к'өтане тәйах нәкә,
Дәрд у көла т'әв р'анәкә,
Бьра сьбе дәзга бинә,
Хwә хәбате нәһевшинә“:

Де готе: — Қиз әлахерә,
Сьбе р'абә ледә һәр'ә:
— Готьна тә бәтал накьм,
Бь сьбер'а әзе һәр'ьм.

VII

Бь сьбер'а Ә'ли к'ар кър,
Дәре мала аг'е вәкър,
Аг'е сьмел бь к'еф бада
Қәльн вехьст, қөлап леда:

Ду дьк'шийа, дьбу хәләқ
Ль сәр сәре аг'е нәһәқ,
Паше һ'ьзи да хwә р'абу,
Бәжн баләкә гьрә ле бу.

Готә Ә'ли:— Бьщә'динә,
Хвә хәбате нәһевшинә,
Жь даре гузе йе р'ьнд сечкә,
Бой шайне т'әхтә* чекә.

Ә'лие жир чәнд р'ожада
Бь бьр'әке тәвшо, р'ьнда
Т'әхт чедькә бь сәдәф, қаш,
Ә'вд у исан ле дьман шаш.

Аг'е қәлп бь гьнәгыне
Р'ожа дьчә һәйване,
Т'әхт дьвинә һазьркьри,
Бь р'әнг—р'әнги хәмьлкьри.

Ле ньшкева р'әнг ле бьрийа
Хвә зәвт нәкьр ль сәр п'ийа,
Готә Ә'ли:— Дькьм—накьм,
Ду—дәрмана ч'ар дьл накьм.

Тажана дьл мьн дьһарә,
Сәри ль мьн дьтәшьрә,
Кери мьн нат нә зив, нә зер',
Т'әне щара ле дькьм сер.

Наше аг'а мә'дә кьри
Ль дәр—доре хвә ньһер'и,
Һеди—һеди чу диwane,
Ә'ли т'әне ма we дәре.

VIII

Назе нат дит т'әхте шайе,
Готе:— Wәй ль мьн, бе хайе.
Ә'ли бьһист у нав хвә да,
Мөрд—мөрданә шаба we да:

— Тө бәдәwa эл—элата,
Хьне буйи нав зер', зивда,
Әв чь йәкә хвә дьбьли,
Жь һ'але хвә нәқайили?

* Т'әхте нан харьне, т'әхте шайе.

— Эз чь бькьм зер' у зива,
Фина—ротьк ван дьрава,
Э'рф—э'дэте кал у бава,
Мьн бьрандйя хэве шэва.

Мьн нэ дейя, нэ бьрайя,
Баве мьн жи бе қолбэйя,
Бона қалэн к'этийя лэзе,
П'епэс дькэ бэхте қизе.

Дова к'аре шайе дькэ
У мьн дьдэ к'ор'е бэгэ,
Эз нахазьм эв нэ ч'икэ,
Пышт қомьк дэвшьр'кэ.

Һэма ль we хэбэрдане
Кэванике бэр һэйуане
Кьрэ гази, кьрэ қир'ин:
— Wэрын—wэрын аг'а гьртън.

Назе бэзи бь к'эл у бин,
Ль бэр дэрге қате жерин,
Баве хwэ дит п'эп'ук, стохар,
Се эрсаwьл ле бубун һар.

— Баво, эв чь р'ож у р'озгар?
Чьр'а оса сефил, бэдсар?
Тэ гьртънэ сэр чь мэ'нэ?
Тэ дьл мьн кьр к'еле хуне.

— Гьртъна мьн бона вейя,
Wэки сэрэк пе һ'эсийя,
Хэрщ у хэр'аш мьн т'оп кьрийя,
Баца wийа һьндьк дайя.

Мьн һьзанбу дьнйя wайя,
Сэдьре қэзе бе қолбэйя,
Мьн хэр'щ—хэр'аш эле дьстэнд,
Баца wи жи жер'а дьшанд.

Аг'а гьли ко к'ота кьр,
Сэрэке хэрщ wa дэст пе кьр:
— Аг'е эле чь фелдарэ,
Эw жь фела нае харэ.

Эрсаһыла р'е вәкьрын,
Аг'а һылдан жь вьр бьрын,
Ле Назе бәр қиз у хорта
Хвә вәдър'ут, хвә дьк'ота.

Мәт'е һылда готә Назе,
Зәф жи аг'е дьбын қәзе,
Бәрбат нәкә деме нарин,
Нәйнә харе п'ор'е зер'ин.

— Бона баве хвә нәк'отъм?
Ле чь бькьм, бе илащьм,
Кәсәк т'өнә ль ве бәле
Хьлаз бькә аг'е эле.

Йәки һылда готә Назе:
— Баве тә жи дьк'әт ләзе
Бой хәрщ, олам у бегаре,
Фәқир данин бәр хәдаре.

Вәки аг'е ва нәкьра,
Ве бәридане, бь мәр'- дара,
Бабах—бабах, ә'к'ә—готьн.
Аг'е эле надьбрьн.

IX

Пәй гьртьна баве Назе
Щабе дьдын эл у қизе
— Аг'е эле т'ьхдир буйә,
Щьнйаз дайин қәдөхәйә.

Ль нав аг'а бу һәйдадә,
Мала аг'е ма мират'ә,
Вәхта фәқира һөвдьдитьн,
Қәрф аг'е эле дькьрын.

Бәгәки бь чөх—чәркәзи
Бьрә р'әнге бь қьрқьси,
Ч'ә'вқәльши, дьран к'әлход,
Сәри һ'әжанд, һылда ва гот:

— Һәлә мьн, ван хернәхаза
Ль сәр аг'е дькьн қьса,
Қьсе өса ль һәв тиньн,
Қә бабәти аг'е найньн.

Һ'әдадәки готе:— Кәр'бә,
Вәк ә'мәла р'ә'мә лебә,
Паш мьрьне ль р'у дьне
Қәнци—хьрави те готьне.

X

Пәй мьрьна аг'е қәда
Хвәш нәдьбу һ'але к'өрда.
Ле Р'уснае бьрқ вәдьда,
Бьрқа вейа ә'рд һьлдьда.

Бьрқе өса йе Ленин бу,
Дьне—аләм пе щан дьбу,
П'алә, гөнди һәв севьранд,
Бәхте аза ван һевьранд.

Р'абун—р'абун п'алә, гөнди,
Мьл данә һәв бь ә'фати,
Стуна зальм анин харә,
Фьрқа Ленин бу сәрверә.

Бьрийан зальм у зөлмк'ар,
Сәк'әсьз бун һ'әму нәйар,
Фьрқа Ленин бь әшқ, мәрәм
Т'әшкил кьрьн совета р'әһм.

Ль һәр қәза совета щан
Азайи ле дьбу меван,
Бәнде фәқир дьбун сәрвер,
Дьбун хайе вәт'ән у ер.

Гәләк р'абун к'әтън бәзе
Мьзгин данә к'өрде қәзе,
Бь қәвл—қьрар, бь әшқ к'өбар
Т'оп бун нәщар, һ'әдад, щотк'ар.

Совета гонд т'ашкилкьрын,
Бөнде к'эмал р'ач'э'вкьрын,
Наве Ә'ли щөдөкьрын,
Чава сөдър әв бьжартын.

Ширәке гот:— Чьра п'акә,
Нәцар Ә'ли бу сәрәкә.
Һеди—Һеди Ә'ли шекьр,
Т'әми вәсәд ава ле кьр:

— Хәрщ—хәр'аще зор дөбате
Дөбар нәкә сәр щьмә'те.
Щьмә'т бьра һеса бьжи,
Бьзанбьн қәдьре тә жи.

Бьжи—бьжи к'әда һ'әлал,
Т'ө щар нәки кьред вәбал,
Һ'әта хвәшби р'у дьнеби,
Хәбатеда алт'ьндарби.

Ле жьнәк бь к'офи—к'ьтан,
Бь шәр—әтләз т'әвгьредан.
Чу бәр дөре совета гонд,
Гьли вәкьр сәри һ'әжанд.

Ве п'ахьре р'ьзи бекер,
Ани кьрә ангори зер',
Дәвса аг'а у бәгләра
Ә'ли дькьн сәдър хвәр'а.

Иәки готе:— Әв чь гьли,
Һаж бае дьне қә т'өнәйи?
Дәвләтәкә вәк совете
Бой азаіе. к'ьрїамәте.

Бой ә'длаіе у жийине,
Һенатїә р'у баре дьне,
Аг'а, бәгләр бубун бәла
Ль сәр сәре мә-қәрт'әла.

Нә ә'сәйә аг'а бәгбә,
Нав дәнге ви к'окда һәбә,
Бой хәрщ, олам у бегаре
Әле бинә бәр хәдаре.

XI

Р'оке р'оє п'әнц вѣдабу,
Бина гѳла э'рд хьлдабу,
Назе дьдэ т'аса зер'э
Дьчэ тинэ ава сарэ.

Э'ли Назе ко дьбинэ,
Бэрбь вейа дьлэзинэ,
Э'ли хьлда готэ Назе:
— Чьр'а ѳса к'эти лэзе?

— Мэт' нэхашэ газэ—газэ,
Т'асэ ава сар дьхазэ,
Һэла эзе аве бьбьм,
Бона бьре бэр дьлда бем.

Э'ли готе:— Чэнд баһарэ
Тэ дьле мьн ани харэ,
Һ'ыш—ақьл мьн бьранд,
Дэрде гьран мьн һевьранд.

— Һэла һ'ѳбе э'йан накьм,
Һ'эта р'эша мьн хьлнэдьн.
Э'ли готе:— Р'аст дьбежи,
Дэрд у кѳла т'эв дьр'ежи....

XII

Чава сэдьр Э'ли лэзанд,
Чл елат һэв севьранд,
Бой жийине, бой хэбате,
Бой хандьне у р'ѳсқэте.

Мьлэт, қѳбил бунэ бьра
Бь сэрбѳсти ль һэр дэра,
Бой һ'элалие, бой т'ьфақе
Э'ли хьлдан нава фьрқе.

Р'ожа Э'ли хьлдан фьрқе,
Һэвал—һогьр р'абун эшқе,
Сэдьре фьрқе готэ Э'ли:
— Вэрэ тэр'а бькьм гьли:

Мьлэта жэв нэбьжерэ,
Бь бьрати ван бьннер'э,
Эв йэк дьле нэр бэнда те,
Фэдър—сйанэт гэлэ же те.

Сэри нэдэ бэнде бабах,
Йе ко дьбен эмьн қочах,
Мэ к'эс нэдит ль сэр хвэр'а,
Н'эвси бэнэм, т'эмам мэр'а.

Эвьн т'эми—wэсете мьн,
Дэлале мьн, һогьре мьн,
Н'эта тэ те бэниһ'эзбэ,
Кьред хьраб тэ че нэбэ.

XIII

Һэрт'о. һэргав мина бьра
Ль нав к'ома хэбатк'ара
Бь хэбате, мэр'рифэте
Э'ли дьк'эт ч'э'в щьмэ'те.

Хэбатэда эв қал дьбу
Нав—дэнге ши бала дьбу,
Дьготьн эв зэ'ф һ'элалэ,
Дьле к'эси хвэ һаһелэ.

Чэнд сал шунда к'ар кьрн,
Эшқа дьла зедэ кьрн,
Э'ли ль вьр дан депутат
Бой Совета Т'эврэ бьльнд.

Щьвата гөнд бь эшқ шабун
Бь Э'лир'а фьрнах дьбун,
Ле йэки вьр Э'ли һевод,
Бь дьл у щан жер'а ва гот:

— Нэнэ бэнде гьлигэр'ок
У бэбэхте нэшекьрок,
Хэйсэте ван зэ'ф гьранэ,
Қар—қьсур жи п'еше ванэ.

Нэл'ак ко тә һерс дькын,
Qә һерс нәбә, һәй ширәткә.
Һәрке ширәт ч'ар пе накә
Һәй ә'һанкә, һәй т'әрбәткә.

XIV

Сал дьһатьн дьхәр'ьщин,
Һ'об дьлада дьк'әльжин,
Р'оке Назе Ә'ли т'әк кьр
У Ә'лир'а һ'әб ә'һан кьр:

— Ль нав вәт'ән әшқ у шайә,
Депутати пәсне тәйә,
Р'әша баве мьн һьлдайә,
Бона нав у дәнге тәйә.

Ве дәме дәм—дәма мәйә,
Шьмә'т т'әмам пышта мәйә,
Мьн сөр' мәт'е кьр дһарә,
Әw жи дькә р'а т'ьвдирә.

Ә'ли готә:— Хәмхөра мьн,
Qанат т'өнә пе бьфьр'ьм,
Әз жи бь we хәм—хийале
Зуда дьжим we гөмане.

Паш мьслә'та Ә'ли, Назе
Ль нава гөнд ль we қәзе.
Бь әшқ шабун кьрһн гьли:
— Наза аг'е данә Ә'ли.

Бе қәт у бьр'—қәлән, хәлат.
Ле бь зөр'нә, дәф у дә'ват,
Qиз, хорте гөнд п'әвдьк'әвьн,
Qәста мала Ә'ли дькын.

Дәфчи гава дәфе дьда,
Дәнге дәфе ә'рд һьлдьда,
Дотә к'өрда бь к'әск, гәвөз,
Wәргьртьбун шә'р у әтлөз.

Зар'эк бәрбь зә'ве бәзи.
— Буке тиньн,— ми кър гази.
Жь говәнде қиз, хорт бәзин,
Ль дор буке әв р'әқьсин.

Зә'ва р'абу сәр шемике,
Сев авит сәре буке.
Дара зә'ве һей һ'әжандьн,
Фекә—мевә же давшандьн.

Пира де бь т'әвгьредан.
Сәри бь шә'р, к'офи—к'ьтан,
Бь әшқ—шабун дьгөл—гөли,
Т'әмийе ва данә Ә'ли:

— Дур жь дьза, хөмарбаза,
Шәрабхөра у дәлк'база,
Ә'сыл—ә'сас ондакьра,
Жьн у әвләд стөхаркьра.

Дур жь дәхәс ч'ә'внәбара,
Фьртонәка, һьләк'ара,
Нәқалмәса дәрәвина,
Бе фәрсәнга, шәр'ләт'ана.

Әвьн т'әми—wәсете мьн,
Дәлалә мьн, ширьне мьн,
Һ'әта тә те бәниһ'ьзбә,
Кьред хьраб тә че нәбә.

Бой Ә'лие ақьл—к'әмал,
Наза дәлал мина шәмал
Һәй ша дьбьн, дәфе дьхьн.
Бь әшқ—шабун ва дьбежьн:

— Партия мә бой азайа,
П'алә фәқир у гөндийа,
Ә'дъл ани баһар хвәр'а,
Һәй гөлвәдан р'ож баһара.

Мә диһар бу Совета р'ә'м,
П'алә, гөнди бунә бехәм,
Щи—мьск'әне ве Совете
Буйә ware к'ьрияметә.

Щьмә'т һәвр'а вәк бьранә,
Мәщал—мьк'ан дәсте ванә,
К'орд жи бь әшқ т'әв мьләта
Бь азайи дьчьн пешда.

Гөнде к'орда бунә зәйнәт,
Ә'мьр, жийин буйә ә'дәт,
Мина бука р'у бь хели
Клуб, мәк'т'әбада гөнд хәмьли.

Сайа сәре фьрқа Ленин,
Qәwl—qьраред һ'әрфед зер'ин,
Ә'мьр жийин буйә дә'ват,
Буйә легенд, буйә һ'ькйат.

К'орде бьндәст у нәханди
Бунә сәрк'ар, бунә ханди,
Бунә дохдър, бунә өлмдар,
Бунә хвәшбәхт, бунә дьлбар.

Әв дәвьра дәвьра мөйә
Р'өсқәта һәр йәки һәйә,
Бой һесаје у хәбәте,
Бой хвәндьне у сьнә'те.

Наза бук жи мина гөлә
Бәжн бьльндә у дөлалә,
Ә'ли хвәйә зә'ве һ'әлал,
Гәлә ақьл, зә'фи к'әмал.

Иро дәфа Ә'ли, Назе
Хвәш дьгәр'ә ль ве дузе,
Бьра хвәшбьн, бьра бәхтбьн,
Бьра һәрк'әс бь ван шабьн.

ШЬКОЕ Ъ'ЭСЭН

К'АНА ШИРӨТА

(Кэрик жь поэме)

Р'ожкө хвәш у сайн
Бь дьлөки әшқ, шайн
Се щәһьла т'әвайи,
Бь нетәкә қәнщ, хере
Р'абун, данә сәре р'е,
Кө бьһелън нәһәқиә,
Дәрен вәлате һәқиә.
Чйә нәһәқи? чйә дости?
Чйә мәрвати? чйә р'асти?
Бой чь мәрвь те дьне?
У чйә мәнйя мьрьне?
Әв гәлә чун, һьндьк чун,
Даг'ли нава шәһәр бун.
Нава шәһәр т'ер гәр'йан,
Ль маләке бун меван.
Малхе мале ақьлбәнд,
Хвәйе фәне зорә чәнд,
Неч'ирване дәлк'. фәна,
Бьлийанәки дәврана.
Го:— Кьрьна мьн т'әв фәнә,
Паши кьрын у фәна
Әз нан дьдьм невана.
Мьн чь мьнәт, чь т'алаш,
Һун жь вәлате нәнас.
Ве сәһә'те, ве дәме
Р'абьн, һәр'ьн мәйдане,
Мәр'а биньн нан, хөрәк,
Хөрәкәки р'әшбәләк,
Кө әм бьхьн гоште ви,

Ч'еләк бьхөн п'осте ви,
Мьришк бьхөн һәстие ви.
Вьр һәрсе хорт ман мэт'әл,
Ль бәр малхе бун қәрт'әл.
Готьн, әв бу нәһәқи,
Готьн һ'ькйатә һәқи.
Бь зор у ч'ар—нәч'аре
Р'абун чунә базаре,
Гәр'йан һ'әта эваре,
Пашда нәһатнә мале.
Чун бал дьк'анәчики кал,
Готьн һ'ал у һ'әвал.
— Р'йа вә,— го,— һатьн гәләк.
Һане вәр'а р'әшбәләк:
Әви зәбәше йәк п'ут,
Бьднә мьришке ви қут.
Қальк бьдьн һ'әйванәт.
Зәбәш бьхөн бе мьнәт.
Зу һәрсе хорт вәгәр йан,
Ль аьқлбәнд бун меван.
Ақьлбәнд дит әв һ'өнөр,
Әв кьрна ванә дөр'.
Дани собәта гьран,
Т'әзә ани нан да ван.
Го:— Әз кальм, әхтийарьм,
Мәрвьәки бәхтәйарьм,
Гәр', сәфәре нькарьм.
Һане вәр'а ван зер'а,
Бун һатьн сәр ч'ә'вар'а.
Һәр'ьн, дьне бьгәр'ьн.
Фән, ширәта бьк'ьр'ьн
У сәр мьнда вәгәр'ьн.
Һәрсе лаһе мина шер.
Кәвьр бәр вә вәк пәнер,
Сефилар'а вәрьн кер.
Бь һәдаи, бь п'әрә
Лавька кьр сәфәрә.
Хеләке һәрсе хорт чун,
Гәликида бәржер бун.
Вана дор хвә ньһер'и,
Дитьн ашәк бе дәри,
Чәқин те жь чәқчәқе,
Аш дьзвьр'ә, дьчә, те,

Ль we шуне һындаве
Ар дык'эвэ нав аве.
Эв аре һ'земәти
Набэ р'ьсде т'ө э'вди.
Гәло чһэ вьр к'ара аш?
Хенжь п'учбуна бәраш.
Осанэ жи р'аст малә,
Кө кәвани кәвнарэ,
Дәст надә бәр к'әда мер,
Сәри п'уч'ә, һ'әта жер...
Һәрсе хорте бьльнд, щан
Р'аст ажотын щәм шьван.
Шьван ани шир да ван
У ванр'а кьр хәбәрдан:
— Эз әвләде т'әбийәте,
Хвәйе хер, бәрәк'әте.
Мьн нәхвәндһэ т'ө дәфт'әр,
Занәбуна мьн вәк бә'р.
Гәрә дьне бьбә кер,
Зьке бьрчи бькә т'ер.
Дьле хвәда эз шамә,
Эз нав пезда п'адшамә,
Мьн дьнһер'ын бәрх у пәз,
Эвә мьнр'а бәр у р'әз.
Зә'ф жи эзи шьваньм,
Эз жи вәкә хвә заньм.
Эва пәзе һ'земәт
Мьнр'а хер у бәрәк'әт.
Нери мьнр'а вәзирә,
Бәран жи мьнр'а мирә,
Пәз жи мьнр'а әскәрә,
Мел, ақыле мьн сәрә.
У сә мьнр'а қәрәшьл,
Эз нав пезда чава гәл.
Сәр гьлие ви щамери
Хорта вьр һәв ньһер'ин.
Шьван вьр мик дәрхьст,
К'ьбаб сәре шише хьст,
Ль сәр р'әшанд ду—дәрман,
Қәли ани да бәр ван.
— Һунә ақьл, ә'гитын,
Һ'әвса хвә п'адше бькьн,
Те дәрнәхьн һун фәна,

Ван ширәте дәүрана,
Мә'нийә фәна нәбежън,
We wә һәрсека бькөжън.
Вьр меване қәлихөр
Шьван хвәстън изн. охьр.
Жь вьр һәрсе хорте т'ер
Чун дак'әтън нав бажер'.
Гәр'иан, гәр'иан нав шәһәр
У шәв манә шәвәдәр,
Анин агьр вехьстън,
Қап'уте хвә эхьстън.
Пьшта хвә данә һәвда,
К'әтнә бьн щьл. ә'бада.
Әw бу хорте р'азана,
Дәвреш һат р'астн вана.
У п'адшае хвәйһ'өнөр
К'ьнще дәвреша хвәкьр;
Қәста нава шәһәр кьр
Әw нав шәһәр дьгәр'иан,
Ча неч'ирване гьлйа.
Чька к'е жь р'азийә?
К'е иро чь дьзийә?
К'е дәлк'базә? к'е бьлйан?
К'е мерхасә п'әләван?
К'е фәне ви т'әв занә?
К'е ахмах у нәзанә?
К'е ви хьраб дьнһер'ә?
We хьзна ви бьбьр'ә.
Дәвреш го:— Гәли хорта,
Һун нә мере ван к'орта.
Нав ви шәһәре зәнгин
Һун чьма вьр һевьрин.
Хорте ләт'иф у щьнди,
Дьбә wә қә щн нәди,
Дьбә һунә вьр нәнас,
Йане һуне бәләнгаз,
Щи—ер wә бунә қати,
Wә шәһәрда щн нәди?
Йане һун т'әвә дьзън,
Һуне тышта бьдъзън,
Дьвәк һунә меркөжън,
Һуне хәлқе бькөжън,
Ле бежън льбс у к'ьнща.

Быр'эвн қолч у қонца.
Хорта гот:— Әм нәбәләд,
Вьра тәри ль мә к'әт,
Әм к'әсьри. вәстнайи,
Кәс ль мә нәбу хвәйи.
Ве соқадә кәвьри.—
Әм һатн ле һевьрин.
Әв щн у ә'рде хөде,
Әме вьрбн т'а сьбе.
Әм т'ьме мәрве хере,
Әм һа дькн сәфәре.
П'еше мә хвә нә дьзи,
Әм т'ьм р'әбе хвә р'әзи.
Әм нә меркөж у қәт'әл,
Нета мә ә'мре ә'дәл.
Һәбуна мә ақьлә,
Нә зер', нә зив, нә гөллә,
Сәре мә сәр кәвьра.
Дә'бар'а жи әм бьра.
Әм р'ожәке щикинә,
Р'о жи һәйә бьрчинә.
Жь we дьне чь мьнәт,
Әм бе изьн у р'ьсқәт.
К'ндәре мә бу тәри,
Әме ль вьр һевьри.
Дәвреш кө әв йәк сәкьр,
Поч'а гьліа мәқәс кьр:
— П'адше мәйн зор мерә,
Әв зор ақьл, щамерә.
К'е ә'рде ви бу меван,
Әв дьдә ван щн у нан,
Ле дькә пьрс, пьрсйәре,
К'а әв к'ейә, жь к'ө те,
Паше дьбә, дькә р'е.
— Әм мәрнә нә к'әрын,
Готьне тә т'әк хәбәрн.
Әв гьлие тә р'ьсти,
Навда т'өнә т'ө р'әсти.
К'әнге п'адша бу һөвал?
Т'әв к'әсиба ви нан хар,
Ви жь к'әсиба пьрси.
Сәр сәре ван қьрә си?
П'адша һәйә. кө мәрә,

Щьмә'те вәк'гәр'ә,
К'е хвәйе зер', һәбуне,
Уир'а бьре шабуне.
Дәвреш ль вьр шәк'ьли,
Хортар'а ва кьр гьли:
— Т'ьлие дәста нәйәкьн.
Гьлие мьн бира хвәкьн.
Һәнә п'адше хер у шәр'
Р'астә һәнә п'адше мәр',
Әв бабахьн у ә'вт'әр,
Бәр ван кәвьр дьбә кәр'.
Әвә дин у ахмахьн,
Сәри қальк дәрнахьн,
Нагьр'ьн әв нав вәлет.
Әв ахмахьн у к'ьрет.
Ақле хвәда әв зар'ьн,
Т'әне гьлиа бавәрьн.
П'адшаки мә һәбу,
Бь хвә бөфә'м. дьлтәнт бу.
Жьна ви чу сәйре
Базне ве к'әтә бире,
Әв жьна вийә т'әвт'әвә
Вьр дьһелә базне хвә.
Щаринге бь дәлк'базн
Хвәр'а әв базьн дьзн.
Әв щаринга фәнә дәлк'
Чу мер ани кьр к'очәк.
Мер щәм п'адше дәв ләвхьст,
Зу щие базьн ви дәрхьст.
Сәр ве дәлк'е у фәне
Мер бу к'очәке дьне.
Сәкьни мөхдарәке,
К'очәк к'әтә т'әльке.
Шәвәкә шәвәр'әшә
Дьз к'әтьн хьзна п'адше,
Педа анин ат'афи,
Һиштьн хьзна р'ут, сафи.
Нәк'әт орт'е қә дәқәк,
П'аше шандә пәй к'очәк.
— Ве сәһ'әте, ве дәқе,
Тө бьк'әвә мән'әке.
Бьһер'ә к'а к'е дьзьн?
Зер'е мьн һа дьдьзьн.

Бынһер'э к'а зер' к'өнә?
Зу зер'е мьн бьбинә.
Вәхта кө тә зер' нәди,
Те сәре хвә зу бьди.
К'очәк һ'әжйа дәст у лынг,
К'очәк ыра бу қомьк.
К'очәк тьрса чьр'ьки,
К'әт у ә'рде хәр'ьқи.
Хөлама сәрда кьр ав,
Ле к'очәк вәнәкьр ч'ә'в.
К'очәке тә қастбәндә
Бәр пәсна хәбәр дьдә:
— Әз дьк'әвьм мәһ'әке
Һ'әта сьбе шәбәде.
К'очәк хвәст жь вьр һәр'ә,
Нава шәһәр бьгәр'ә,
Бькә сәр хвә әв шәвә,
Р'абә нишәв бьр'әвә.
К'очәке тә р'акьрьн,
Һьлдан бәрбь мал бьрьн,
Һәрсе дьз һәв шешьрин,
Го:— К'очәке мә бьбин.
Дә зу бькьн бь дәлк'е,
Әм хьлазбьн жь шәке.
Әм һәр'ьн хвә бавене,
Дьзи дәрнәе дьне.
Һәрке аһа бьминә,
К'очәке мә бьбинә,
Сьбе амә гьртинә .
К'очәк кьр сәр хвә шәвә,
Вәккү р'абә бьр'әвә.
К'очәке тә дьчә, те,
Ә, хәвкьнга ви қә те.
У к'очәке дәрәвин
Һәбун се мьришке ви.
К'очәк бавишк р'адьһишт,
Ль ә'рде бун се мьришк,
К'очәк хвәр'а дьньват.
Мьришке хвә дьжьмрат.
Дьзәк һатә сәр хени,
Мьришкәке чу, дани
Ль сәр т'ар'а жор, бьльнд,
Дәнгәки кьр қьнгәқьнг.

Го:— Мьришкэк фьр'и хат,—
К'очэк бэр хвэда ньват.
Дьз хатэ готэ е дьне:
— Эw дьһ'ьсэ чуйине.
Дөдө хатнэ сэр хени,
Мьришкэке чу, дани.
Го:— Дөдө чун сэр т'ар'е,
Ле йэк т'эне ма жере.
Һөрдө пар'а вөгэр'иан:
— Көр'о, к'очэк мә һ'ьсиа.
Бина хвэ хвэда гьртын,
Ижар һәрсе т'эв хатын.
Мьришка жер фьр'и чу,
Го:— Ва сьсе т'эмам бу.
Дьза эв йэк бьхистын,
Хатын ль дэри хьстын.
Р'энг чу ль вьр к'очэке.
К'очэк р'аст бу қоч'эке.
Қөваз хатын ви т'ьре,
Тьрса п'ьфьрэ ч'ьре.
Р'эви к'этэ нава щяа.
Миная зьлька һ'эжяа.
Зу һәрсе дьз дөвэр'у
Льнге к'очэк к'өндэ бун.
Готын:— К'очэк мә кьрйэ,
Тө сәре мә нөбьр'э,
Мәр'а тө нөдө чер'а,
Мә дөст нөдайэ зер'а...
Нә тө жори, әм жи жер,
Мә зер' ч'э'л кьр бэр зьнер.
Чь дьхвэзи бьбьр'э,
Т'эне тө мә нөгьрэ.
Зер' жи тәр'а, һәр тьшт жи,
Т'эне тө мә нөкөжи.
Чь дьхвэзи к'ефа тэ,
Т'эне тө дөст мә бөрдэ.
Р'энг ль к'очэк тэйиси,
Бэр ч'э'ва қәт ч'ьруси,
Го:— Дьзно, р'абьн һәр'ьн,
Мьн у п'адше вөгэр'ьн.
К'очэк зу чу диwane,
Ноли зане Сьбһ'ане.

Т'амәнә бу бәр п'адше.
Сәри һылбър'и у паше
Qör'ә .qö'tан хәбәрда,
Ча к'очәке ә'рш, ә'рда:
— Әз дьзе тә нагьрьм,
Сәре вана набьрь'м.
К'а тө зани к'өнә зер'?
Зер' кьрьнә бьн зьнер.
Тө хвә йәки хунр'ежи,
Те ван дьза бькөжи.
Әз наве ван чь бежьм,
Wәлә, нава набежьм.
Го:— К'очәке шә'рәза,
Зу бежә наве дьза,
Әз ван биньм бәр щәза.
Гава нөбежи нава,
Тә че дькьм әт'ава.
К'очәке вьр зу гәм кот,
Наве һәрсе дьза гот.
Вьр п'адше кьр шайи,
Да к'очәке һәдайи.
К'очәкәки дәрәвин
Ль дьне бу иман, дин.
Наве к'очәк вьр дәрк'әт,
Ль һәр дәра бу зһарәт.
Наве ви чу вәлата,
Дәрк'әт сәре сәрһәда.
Бь дьләки әшq у ша
Һәв р'уньштын һ'әвт п'адша.
Бой заньбуна к'очәк
Вана дәрхьст қьрарәк.
Бой к'очәке бьлийани
П'адша ани шәрт дани,
Готьн:— Һәрке те дәрхьст,
Шөхөл р'астә, т'өндөрбст.
Ль сәр синор, һ'өдуде
We гьредьн шьруте.
We бьбә әшq у шайи,
Һәр вәлата ә'дьлайи.
Һәрке к'очәк те нәчу,
Ви дьқәльшьн һәч'у,
Әме бькьн фәрмане,
Дьне р'акьн т'офане.

Һәр щіа бьбэ тьрс у сав,
Хун бьк'ьшэ мина ав.
Анин қот'йа қэрэфьл,
Кьрьнэ һондөр' гөл, сьмьл.
Һ'эвт п'адша вьр лэзандьн
Шэрт сэр к'очэкда шандьн.
У ве дэре, ве щаре
Ледан дэфа һэваре.
Һ'эму к'очэк у бьлйан,
Т'эв р'е кэ'тын у лвьйан,
Чунэ сер у т'эмаше
Щие шэрт, диwana п'адше.
Сэр ви шэрте хун, мьрьне
Дьнйа к'этэ нава шине.
К'очэке хвэст фэн у фэнда,
Ль бэр п'адше бьбэ онда.
Нава сэнэ'т у дэре
П'адша һ'ьсйа ве йэке
Чарнькалед мала ви
П'адше пе эскэр бьр'и.
Һатын к'очэк р'акьрын,
Бэрбь диwane бьрын.
Вэхта бьрнэ диwane,
Вьр да дьле ви жане.
К'очэк сьст бун чок у мьл,
Го:— Ах Гөл у ах Сьмьл.
Ви ве дэре хэбэрда,
Наве хвэ, жьне һьлда.
Готьн:— Шөхөл т'ондөрөст,
К'очэке тэ те дэрхьст.
Һэр щи эшқэ у шайи,
Э'рде теда э'дьлайи.
Иди т'ө шэр' вьр т'өнэ,
Нэ жи көштьн, мьрьнэ.
Қот'инга шэрт зу анин,
Гөл у сьмьл дэранин.
Щьмэ'тер'а қасьд гот:
— Сьмьл к'эда хэта щот;
Гөл кө һэйэ э'дьлайэ,
Сьмьл э'мре т'ер, шайэ.
Парие эшқ у р'эһ'этиэ
Т'ьм бь к'эда һ'элал те.
Шөхөл вэхта р'ьнд лэв те,

Наве мера жи дэрте.
Гэло п'адшае нэзан,
Иан к'очэке шэ'рэза?
К'очэк аһа те дэрхьст,
Доне п'адше сери хьст.
Хорта го:— Дэвреш баба.
Бэлки мала тэ ава,
Тэ мэ кьнкьр эв шэва.
Ле эв гьлие тэ кьри,—
Т'эв готьне бөһөрн.
Эв к'очэке хвэйһ'өнөр,—
Уи р'астгэле шөхөл кьр.
Го:— Малар'а нан у р'ун,
Одар'а жи дэр стун.
Ле мерар'а фэн у шун.
Дэ, мер һэйэ бь фэна—
Дьбэ шере дэврана.
Мер һэйэ бь қэвате
Эв шце чэтын зу дэрте.
У мер һэйэ р'аст т'ащэ,
Дьжмын жь уи дьбэ'шэ.
П'адша жи т'эв дэшалын,
Щмэ'те дэст ван дьналын,
Дьһаа ванр'а буйэ дув.
Эв дьһае дькьн һ'уф.
Мэрьве ноли мэ фэқир
Т'эме нава р'ожа қир.
Дьне дьхөн п'адша, мир,
Е мина мэ т'эм һесир.
У эв шэва баһара,
Миннанн дөр', гөһара,
Эме бькьн собэте,
Һ'этани р'о мэ дэрте.
К'эс нахвэзэ һэбун, мал,
Эме бькьн галэгал.
Дэ, хортэки бэлэнгаз,
Т'и у бьрчи у п'ехас,
Э'мре уи вэк т'еле саз;
Нэ қөр'эбу, нэ бабах,
Хвэйе дьле хвэйи сах.
Хвэст жь э'мре һесирне
Бь шур'эки же дэре,
Р'абэ һэр'э сэфэре.

Хорте бьльнд у намьл,—
Наве ши жи бу К'амьл.
Жьна хвэр'а дьбежэ:
„Зу нане мьн бьпежэ,
Бэс мэ у ве р'ожа р'эш,
Эзе нэр'ьм щики н'эш.
Бьхэбьтм чэнд сала,
Кө хвэйкьм жьн, зар'а“.
У хорт р'абу сэре р'е,
Бу р'ешинге сэфэре.
П'еше ши бу р'е у гэр'.
Ши н'эвт сала кьр сэфэр.
Хорт бэрбь шәһэрәки те,
Дьк'эвэ сэр хэбате.
Һәде сала шийә к'ьвш,
Вьр дьдьнә шәш қөрьш.
Хорте тә хвәст ледә бе,
Дәре вәлате баве,
Зу вәгэр'ә, бе пар'а
Бьгижә жьн у зар'а.
Жь сэфэре хорт вәсиа,
Эви дьхвәст р'авәстиа.
Хорт һат сэре сер'йане,
Кө р'әһ'әтбә у р'уне,
Сэр—ч'э'ве хвә бькә щан,
Паше бьхвә пә'ри нан.
Дит щьмә'та гьранә,
Мәрьв we һәв щьвьанә.
We мәрики әхтийар, кал
Дькә ширәт у сәвал:
— Әв чь н'әвал, чь гьли?
Щьмә'т вьр һәв хөрдьли?
Әв чь н'алә, чь н'әвал?
Чь дьбежә мерке кал?
Вьр дө жьна пирәка
Кале дькә ширәта,
Бой ширәта хвэйә к'ьвш
Әш дьстинә шәш қөрьш.
Хорт вьр к'әтә мьтала:
„Әз хэбьтим н'эвт сала,
Мьн дәст хьстйә чэнд капек,
Ши жи биньм, бькьм һек,
Һеке жь ль кәвьр хьм,

Зэвнэ эз шини бьхөм.
Бди нсал һ'эвт салэ
Эз дэркэ'тым жь малэ,
Эз һаж жьн, зар'а **НИНЬМ**,
Эзе р'еке бьбиньм.
П'эре мьн начэ хэда,
We бьк'эвэ бэр қэда.
Эзе р'абьм ван п'эра
Бьдьм се—чар хэбэра.
Эw ширэте дөр'э зер'
We р'ожэке бьбьн кер".
Р'асткьр банда э'гале,
Хорт леда чу бал кале.
— Хан тэр'а,— го,— ван п'эра,
Бежэ мьн чэнд хэбэра.
Мьнр'а бежэ, баве кал,
Зер' у п'эрэ тэ һ'лал.
Кал го:— Wэхта р'е дьчи,
Ван ширэте бини щи,
Кэвэр нэрмьтэр бэр тэ к'эт,
Т'ьме лейя бэрэк'эт,
Ле нэхи пьһ'ина хwэ,
Һьлди бьби мала хwэ.
Ширэте дьне аһайэ:
Дьнйя сэбре авайэ.
Ль ве дьнйя шен, зенди
Мөһ'буб эwэ — дьл һ'эбанди.
Эваньн ширэте мьн,
Зу бьдэ һэқнйята мьн.
Хорт дэст себе бьр ани,
П'эре бэр кале дани.
У хорт пашда леда һат,
Дэрк'эт сэр р'йя р'аст у тат.
Эw һат р'асти бирэке,
Хwэст р'өһ'этбэ бинэке.
Сэр ч'э'ве хwэ кьрын щан,
Сэр буре хар пари нан.
Қап'ут к'ьшанд сэр сери,
К'этэ хэwa һьнгори.
Бу шьнгина зэнгьла,
Ноли сэда бьлбьла,
Базьрганөк һат, мөшийя.
К'өбар—к'өбар дьк'ьшийя.

Базьргане зор гьран
Ль сэр бире бу меван.
Фэт шьрита әв тиньн.
Кө зу аве бьк'шиньн.
Дьчәрчьрын хорт у лав,
Ле дәрнае ч'ьр'ә ав.
Ль вьр базьрганбаши,
Сера бира зөлм һ'әши,
Ә'йба бира дәврана,
Гот хьзмәтк'ар, хөлама:
— К'е дьк'әвә ве бире,
Дәгмә әв һөндөр' дәре.
Хөламно, гөнәнә һун,
Сәр мьн нәбьн фәт'ьл, хун.
Гөне вә у жьн, зар'а,
Әз нагьрым т'ө щара.
Мьнр'а биньн зу мәрнйа,
Әзе бьдме мал п'әра.
Анин К'амле аваши
Зу бал базьрганбаши.
Ви го:— Лаво, көр'е мьн,
Тө гөһ бьдә гьлие мьн.
Хорте ләт'ифи, щьнди.
Дәлуле мьн манә т'и.
Тө дак'әвә ве бире,
Бьстин зер'е Алжире.
Һәрке тө же дәрк'әти,
Һәмин төе п'ашда һати.
Һәрке теда бьмини,
Тө ван зер'а дьбини,
Вәхта һәр'ә сәре тә,
Зер'а дьдьм заре' тә.
Хорт бәр сәре хвә нәк'әт,
Әв ванаар'а зу п'әвк'әт,
Хут ве лә'зе әв дак'әт.
Ав һьлчьни жь бире,
Бди әвә ве дәре
Ә'рәбе лев дәльқанди,--
Сьмеле ви чәқанди,
Поз р'аст мәр'әки гьлци,
Ль навмьле ап'ьнци,
Бөн у шьрит фәтанди,
К'амьл хвәр'а кьр гьрти.

Дестда чомахе шәш р'ътъле;
Сәри wәк бьн ситъле,
Чомах педа т'әмам гөлмьх,
Т'әв к'отайн незик у сьх.
Чомахе шәш р'ът'ьли
Уи жь ә'рде һьлбьр'и,
Щарке уи ль ә'рде хьст,
Хорт һ'әвт тәвәка дахьст.
Хорт ньһер'и сәрч'ә'ва
Уи әзраһиле дә'ва.
Го:— Әwә we мьн бьхwә,
Чомах нав ч'ә'ве мьнхә.
Ане әви әз бьрьм,
Әз нә сахьм, әз мьрьм
Позе ә'рәб зьнщир, қәйд
Остие вида р'әхт у бәнд.
Хорт бьрә бәр р'әwақе,
Жь кә нур, шәwақ дәрте.
Чомәхәк ль дерн хьст
Һәв дәрк'әт'ьн зьрзә, бьст.
Ишьқ, шәмал ле фьр'и,
Нав тә'рнеда шөхөли.
Хорт т'ьре ләмпә, фәнәр,
Нур у ишьқ же те дәр,
Дит қизәкә шәмали
Ишьқ дема дьбари,
Деме weйә к'өбари
Шәwқе дьдьн щие тари.
Остие weда зер'е р'әхт,
Әw р'уньштнйә ль сәр т'әхт.
Дәр доре we т'әв гөльн,
Ль сәр шарур, бьлбьльн,
Ль сәр һ'әwзе мәрәми
Ав, wәк баран дьбари,
Жь фишқе к'aw бирьнщи,
Бьнда бәқәкә гьлщи .
Әw қиз, һори к'ельми,
Дев барин гөле бини.
Го:— Әз р'ьндьм, һан әв бәқ?
Бежә гьлие р'аст у һәқ.
Хорт we дөре фькьри.
Мьталада ньқьли,
Го:— Әз бежьм қизе р'ьнд.

Р'асти жи әв ноли фьнд.
Ле әз бежым бәқ бәдәв,
Хвә сәре мьн нәбиә дәв.
Әз нъзаным чь бежым,
На ван гьляа набежым.
Ә'рәб го: „Хорт. чь набежи,
Тө чьр'а ва дьп'оньжи“.
Ә'рәб вәхта вьр өрйа,
Хорт т'ьре ә'врә хөрйа.
Хорт го:— Р'ожа мьн тәмьри.
Һ'ьш, сәвда жи мьн бьр'н.
Чи мьн, чи ве бире,
Әв р'аст һ'але һесирие.
Ширәта кал к'әт бире,
Го:— Ве дьнйа шен у зенди.
Мәһ'буб әвә— дьл һ'әбанди.
Ширдин к'әтә бәқ п'әжал,
К'өзбәт дәрк'әт хорте щәмал.
—Мал р'ьсде тә,— го,— тә һ'әлал,
Тә да мьн бәхт, әвин у мал.
Әвә әв льбасе моркьри,
Әв һ'ьнаре щәвайьри
Һане тәр'а, чава п'ешк'еш,
Төйи мьнр'а мөрие лап пеш.
Зу ә'рдехә ә'рәб, чомах
Жь вьр дәрхә хорте дьлсах.
Ә'рәб чомахе ль ә'рде хьст.
Хорт т'әвәке ә'рде дәрхьст...

ТАҒАРЕ БҮРО

ЛЕНИН

Сала һ'эзар нэсэд һ'вда
Инглаба мэзын п'елда,
Нура Октябре шах вэда.

Наве Ленин бһист дһйа,
Сьньфа п'алә—гөндйа
Аза кьрын бәнде һәр щйа.

Чәрха р'ое жь синге ә'змин
Т'әбийәте бь әшқ кьрә зьмин
Сәр ә'мре аза, р'оже ширьн.

Әw Ленин сафи кьр хwә мәрәм
У ль дһйа гозәл дахьст р'әһ'м,
Вехьст ч'бра р'әһ'е аләм!

Т'БИЛИСИЕР'А

Дьл т'ьме бьра ва шабә,
К'aw, бәдәw тәйи, гөла бин,
Нола һиве тә wa гәшбә,
Сәр ә'рде. бьн ә'змане шин.

Әз әвләде тәмә, дйа ақьл,
Әмәке тә һәйә сәр мьн,
Дхwэзым тәр'а к'ламе бьстрем жь дьл
Бо мөһбәта тәйә мэзын.

Дьл т'ьме бьра ва шабә
Бь газ—гәрдән, деме р'әнгин,

Р'о сэр тэ б'ра ва гəшбэ,
Нура хвэ б'р'ежэ жь э'змин.

Эз əвлəде тэмэ, д'яа амьн,
Дхвэзым тэр'а к'ламе бстрем
жь д'ыл,
Гэлэк сал чун, гэлэк натын,
Р'ож, сале тэ бун нəхше сорг'ол.

Д'ыл б'ра т'ьме ва шабэ
Б'ь тэ'ва тэйэ гэрм, г'ор',
Д'хвэзым б'стьрем, дэгмэбэ
Нола бəнг'ызэ тэйэ п'ьр'.

Нола авед нисанейэ г'ор'
Баг'—р'эзе тэйэ н'эзар г'ол,
Шанəшинед тэйэ цəвах'ьр
Бае не ненькр'а эш'ч'н б'ь д'ыл.

Д'ыл б'ра т'ьме ва шабэ
Б'ь т'эбийэте тэ д'элал.
Д'ьстрем тэр'а, бабэтэ
Шəн'ере дəв—зəман.

Эз дəнг'еже тэмэ д'ьлн'элал,
Б'ра сэр тэ т'ьме гəшбэ р'ожа шəмал,
Шабунер'а т'өнэбэ к'энар,
Э'д'ьлайи тэр'а б'ьбэ б'элги, б'эрп'ал!

Э'Д'ЬЛАЙЕ ХВЭЙК'ЫН

Сэр э'рде шен,
с'ьт'ара к'оли ц'ьмэ'т,
Б'ьн э'змане сут
у г'оле б'ех'эд
Лазьмэ ав, нəва
у г'оле н'он р'энг,
Чол у б'эст в'эрг'ьр'ьн
хэмла н'эзар р'энг.
Д'эр—баш'яа, н'эр щ'ийа
бе дəнге д'эф, з'ор'не,

Бь зыггин э'дълайи
быгэр'э дьне,
Чэрха т'эрица нōн Ленин,
Стерка Октябре
Бьрәшьрә, бышхōлә
вәк шәмс—р'ое.
Чь лазьма бомбе
атом һәбн,
Гәмне хәзәбе у ищат
чебн,
Бе зōлм щәбара мәзн.
дәнге т'әқә—т'әқ,
Бе т'ари—та'ристан,
р'ожа хавьлнәһәқ
Т'ьрби бьвн қуч,
мал һәр'ьн малмират.
На! Гәрә т'өнәбн
ль дьне шәр', дә'w!
Щьмә'т һәвр'а бьбн
т'әқәт, һ'ьзкьн һәв,
Бомбе атом сәр ә'рде
бьдн һьлдан,
Wәки нәк'әвн бьн ә'рд
щание тәр'щан,
Т'әбийәт п'уч нәбә,
нәбә хōбар, жәнг,
Бьра р'агырә э'дълайя
нав у дәнг!

ДӘСТЕ П'АЛА

Дәсте п'ала, дәсте р'ә'мын,
Зәһ'мәте ван канне ә'мьрн.
Бәре дьне дьньтриньн,
Қьнийат ванда әм дьвиньн.

Р'ьк'ьне жийина ә'мьре хвәшьн
Хвәйе дә'с, чакуче хасьн,
Әмәк, щор'—щәфе ван бә'рн,
Т'ашц шәвкәт һьлбәт дәстьн.

Дэст һым һогьрә, һым һәвал,
Хер, бер же һылданә р'ож, сал,
Хәбата дәсте тә'зи хвә нинә қар,
Хәбат һәйә—һәр р'әвшә ә'мре исан.

Дәсте бәтьфк дәсте п'аланьн,
Бь дьлшәват әв һәв дьнһер'ьн,
Бь зен у к'әмал дьә'фриньн,
Сәрт'әще хәбәте, һьлбәт, әвьн.

Әвьн, мьлк' у мал, р'ожа нур у нар...
Мина р'ожа бәхте тәйси к'обар,
Бь ван шендьбьн гөнд, бажар,
Қыр', қумьстан дьбьн гольстан.

Дәсте п'ала ә'зимьн у қәват
Дәрге ә'рш вәкьрьн, ә'вра һьват,
Һивә зәр синге хвә кьрә хәлат,
Бәр ә'вд—исан вәкьр дьле шәват...

Һьлбәт, дәстьн ч'ар у гөманә сьбе,
Әвьн баск, қанат у к'ана бәхт, шайе,
Хәмла р'әнгин дьдьн бәжна ә'рде,
Мина нәхше к'әргә, нәхше т'әмне.

Әвьн ә'сыл мерхас у ә'фат,
Бьре ақьл, бьре фьрәсәт,
Иә на бадьлһәва де зәйанд,
Зөр'әт сәр дәсте хвә нәдьгәр'анд.

Ә'ЗИЗА МЬН

Вәки тө бьви к'омька ч'йе,
Әзе бьвьм ә'вр сәр we һесйе.
Дьле тә т'ьжә хәмә, әз т'әнгәзар,
Машоқе тәмә, сөр'е накьм сьт'ар.
Бьви бәста гөлдайи дор у бәр,
Баран р'әшандьн әзе бьм һәр.
Бьви бә'ра бе бьн у бе кәви,
Әзе бьм қәрах — к'әнаре ә'нзәли.
Әзе щәм тәбьм һәрт'ьм, һәрдәр

Фохала мæ — ә'рд хвәлннә һәр.
Вәки тәе бьви к'ьлам, қәрәз
Хәбәре дь ве к'ьламе бьм әз.
Вәки вә'дә ль мә кьрә багәр,
Пақыш кьр р'еча һ'өбе кәр'ә—кәр'.
Әзе ль тә һ'ышйаркьм һ'өба беһ'әд к'ур,
Чава шәв һ'ышйар дькә һива жь мә дур,
Әзе к'ән вәхьм ль сәр леве тәйә нур
У тәе һ'ышйарби чава сьба гәл—нур.

ЛӘЗ НӘК'ӘВЬН

Бәндәо, ләз нәк'әвьн ль һәр вәхта у һәр дәма,
Р'ож у шәв бса жи жь мә дьр'әвьн, чь чу, чь ма.
Дьбежьм вә гьшка:— Дьле мьн дьле дәрд у хәма,
Һун хвәзьла хвә жь р'ожа хвә биньн, нәбьн тьма.

Ду пайнзе те звьстан, ду баһаре те һавин,
Ә'мре исан кьнә, лазьминнә һөвр'а бажон к'ин,
Мьқати һөв бьн у дьл һөв нәкьн к'әдәр у бьрин
У р'абәри һөв бькьн хәбәре лайиқ у ширьн.

Жь ә'мьр һьлчьнн чь һөйә һе лап баш у ә'зим,
Һәмьн, ль ве дәвра мә, дьннә мә наһайә қәдин,
Сәр ә'мьрр'а т'өнә тә борәк'әт, т'ө хер у к'әрим,
Бьзанбьн, дьле вә хәма дь хәмеданә мьқим.

Дьннә шен у зенди һьшт, чу Р'остәме Зал бь зәнги,
Бәндәо, у әз, у һун зубә һане дәрәнг
Бьвә—нәвә әме бьһельн дьннә р'он—р'әнгин,
Һәми, жь әм'ьр һьлдьн маше хвә ле бь ә'дәби.

Бәндәо, һәр к'әс жь мә сәкьннә бәр р'ожа хвә,
Ахьр у охьр мьрьнә, ле дьннә р'он ширьнә,
Чь тәһәри вәр'еки, ле әве бса жи бьминә,
Паши мьрьне баһәркьн наве мерьв дьминә.

М Э М Е

I

Баш те бира мьн, р'о дьчу ава,
Шэв пэя дьбу сэр ч'яа у баня,
Р'эх кон р'уньшт'бун р'испие гонда,
Ша дьбу ль зозане щьнэт щ'яа.

Әви қьса зэмане бьһөри
Бир ани, р'оһьлате ньһер'и,

Гот:— Әw һен у дәwран бьһөри,
Ве қьсе п'ак бькьн гөһдари.

II

— Ведәре, к'идәре ә'wре хежьн,
Ч'яае К'өрдстане дьбежьн:

Щи—мьск'ән. пышт мер к'өрда әмьн.
Т'ьм сэр мә һесьре ван дьр'ьжьн.

Чол—чол дьгәр'ьн, дә'w у дозьн,
Әм жь вана т'ьм дькьн газьн,

Wәки бь т'ьфақьн у һ'ьшиарьн,
Дәст бьдьн дәсте һәв, бьр' һәвьн.

К'өрд бист сәри миллион һәвсьн.
Сал тен, дьчьн пьрч'у бь мьр'узьн.

Чьма көр'е к'өрд жь к'е кемтьрьн?
Т'әвә һежанә у т'әва хасмерьн!

Кале ах кьр у готә гөһдара т'әв:
— Ә'мьре мьн ида хwә қөрафт'иә сэр һәв.

Нә п'еше мьньн қьсе вьр', дәрәw,
Сәрһатийа Мәме дьк'шинә зә'ф.

Ч'яае К'өрдстане п'ьр' һәнә щдһәр,
Мьж, қөфәса ван дөалә ноли к'әмбәр.

Гава тә'в һәдира хwә дьдә сәр,
Т'әбийәта вьр дьбә гөл—нур һәрдәр.

Мәрв, кө сәр п'әр'е тәйре симър'
Һәр'ә әрде к'өрда—мевани шър,

We бьвинә әшира қәдъргър,
К'идәре дьма Мәме — неч'ирване шаһъл.

Дьле Мәмейи шаһьли т'әщал,
Пәй қиза бәдәw, к'әw—к'обар дьк'ал.

Шәв, р'ож бәр хwә дьк'әт хорте к'әмал,
Дәрде wи Ә'йше бу — қиза тәр'лан.

Жь чоле әw нәдһат мал к'әрби дьл,
Дьк'әвә дьле шәwат у агър.

Wи дьле бәнги— ч'әме һ'әба гөр',
Де шьк бър, дър'әвинә шәрма көр'.

Бәр дйа хwә — Wәте, Мәме хwә мөкөр' те,
Дьбежә:— Ёне, жь мала т'ор'ьне.

Һәйә т'әр'ланәк, наве we Ә'йше,
Дьле мьн һ'әбандйә т'әк—т'әне we.

Wәте ша дьбә жь готьна Мәме,
Шькрйя хwә ани ль ве к'әрәме:

— Мәме мьни дәләл, мәдә дьл шәфе,
Сьбе әзе һәр'ьм хазгьнйе Ә'йше.

Р'у әзмане шин ә'wра дьләзанд,
Wәте хwә т'и—т'ерьзар'а гиһйанд.

Зутърәке, бәрбь малбаве Ә'йше һат,
Дә'wa мәрвватне кър, пьзн хwәст:

— Гәли де, баве қизе, мақуле эле
Мәме мьн һ'әбандйә қиза wә Ә'йше.

Һун нәк'әвьн бьн тәлдә мале дьне,
Һун бьвьн эле дара бук у зә'ве.

Хай—хөдана гьли данә бәр һәв,
Сафи у зәләл кьрьн шешьра һәв.

Готьна:— Сәва Мәме,— дьл дькьн т'әв,—
Қайилә, йане пьрскьн Ә'йша бәдәw.

Гази Әйше кырын, һат қиза т'әр'лан,
Wәте ль деме назык ма һ'әжмәк'ар,

Гот:— Р'аст жи, тә һежайи һорйа дәләл.
Бей тә дьле Мәме кәлә у кован.

Гәлийада, аве ч'әма дьләмә бь гөр',
Сәри һ'обә, сәри дьлә, қиза ақыл!

Әйша бәдәw, назыка дем қәмәр,
Ч'ә'вр'әш, бьру қәйт'ан, ә'ни кәвәр.

Бәр гышка әве дьл вәкьр,
Бәр к'ома малбава шәрм нәкьр.

Пеш хазгинийа, гьлийе хwә ә'сәкьр,
Һ'обә дьле әвин әшкәлә кьр:

— Чь жь wә вәшерьм, чь жь хwәде,
Дьле мьн т'әк—т'әне һ'әбандийә Мәме.

Ль гышка хwәш һат к'әлма Әйше,
Әшқ дьк'әвә дьле дйа Мәме.

Бь ә'дәте кал—бава we сәһ'әте
Wәте бук нишанкьр пеш цьмә'те

У гот:— Бьра нура шәмс һәpp'о бе харе,
Баран бе, бьшо т'оз у хбаре,

Һ'әзар нәхше аwаз, бьк'әвьн һәwe
У һ'обә хорта бьк'әвә гозәл—кәwe,

Ә'вд бьвьн мот'әще әшқ у шайе,
Әвинти бьбә р'әз ль дьнийәе.

Малхwe мале, р'асткьр тәхте шайе,
Вәхwарьн салхйа бук у зә'ве.

К'әф кырын һ'әтани к'әwа сьбе,
Дәнг бәла кырын:— Әйше данә Мәме!

III

Шахе баһаре дьгәр'йа һәр дәр,
Һ'ышйар кырьбу һ'әзар гөле сор, зәр.

Аве ч'әм, канийа р'е нәдьдан һәв,
К'aw у к'обар, тәйр—туйа дәнг дьдан һәв..

Мина қиз у хорте дьл бьк'эвьн нэв,
Э'рд у э'зман, дьчун дэст р'уйе нэв.

Тэ'ве п'энце хвэ һэведэ вэрдьда,
Ль сэр ч'йа, мерг у зэвийа, һ'эму э'рда.

Эвийа Мэме, Э'йше бьрқ вэдьда,
Вэте гот:— Ч'э'ве дэста, хали сэрда!

Көр'е мын, э'мыр у сьт'ара мын,
Тө гөһ бьдэ мын у нэкэ газьн.

Шер—шерэ, һьлдэ мэр йане жи жьн,
Дйа тэ шайа тэ we бькэ һ'эвтийа дьн.

Гава Мэме эв жь де сэкьр,
Бь дьл ша у дэв бь к'эн де һ'эмез кьр,

Гот:— Ёне, лэwзе щэwаһьр ша кьр дьл,
Бе баг' у гөл к'энге те сэда бьлбьл.

Вэте ль көр' ньһер'и, фэ'мкьр,
Гази т'и—т'ерьза, щинара кьр.

Р'ож, шэв хвэ кьрэ йөк, т'эвдарөк кьр,
Щэфа ди, соз у гьли э'сэкьр.

Р'ое т'унщьк у т'эморп шөкьр,
Р'эwша баһаре гэш у хвэш кьр.

Һ'өсьне бьнэвщ, р'ьһ'ана вөкьр,
Вэте зутрэке кьр дэ'wата көр'.

Р'ож, мөһ у сале к'ьбир гэлөк хвэшьн,
Мэрьв бэрбь э'мыре баш бьмэшьн.

Фэлөк дьгэр'э сэр э'рде батын,
Чэрхөк дьчэ у те чэрхөкэ дьн.

Ду дэ'wате се р'ож дьхэр'ьщьн,
Зэwаща бук у зэ'ве дьбэ хэwн.

Фэрмана Р'оме — шьпука гьран,
Ль эл у гөндөд к'өрда дьбэ қан:

— Хорте щьwan, бьч'уке лапэ хам
Ам—т'ам, бь зоре дьбьн Һ'элэб—Шам.

Сэр Мәмер'а даве худана сар,
Несьре Ә'йше — бука к'ав—к'обар,

Дьхөлхөли миңа ч'әме дәрбаһар,
Р'е нәддан һөв, жорда дьһатһн хар.

Дьле Wәте нәдһ'әһи, п'ор' вәдр'у,
Сәр көр' у буке әw хар у мел бу.

Әшқа мала we дьчу нола ду,
Дәст зөлма п'адше дәщал, ә'ду.

Щәфе Wәте нәбу шәwq у сәфа,
Мьразе бук у зә'ве се р'ож се шәва.

Сәр т'әпа ч'ийа—мьскәне бәрфа,
Р'о, дәм—хатьр дьхwәст, дьчу ава.

Wәте, дьл бь хәм, дьл шәwат,
Несьр сәр демада һур дьбаранд.

Гот:— Кәвьр дәрде дьл нәвинә,
Чь фәрманә, һәрсал бь к'инә!

Хорте мала т'әзә зәwьщинә,
Хелйе бука т'әвә сәр серинә.

Бәлки п'адьша хере нәбинә,
Дәсте көр'е жь де бава дьqәтинә.

Дьле р'әһ'әт, дьдә бәр дәрб, дәг'ме
Щаһьла дьжберә, дьбә Шаме,

К'едәре чәтьнә р'әв у бәз,
Әскәри нинә — көлә у мәрәз!

Ль дьне, чьма к'е ньзанә qәрәз,
Дьхwәзә гөра т'ьм бәрхе у пәз.

Т'әк щьмә'та бе сәри, нә т'ө кәс,
Һәрт'ьм дьк'әвьн бәр дәве мәqәс.

Дәwса худана сәр ә'һйе, нә бәс
К'өрд паqьжкьн хуна сор—гәвәз!

Wьса дьгот, дьк'әwгьри Wәте
Дьзукьа нола гөре сәбате.

Т'эрка we нэдыда оф у вахе,
Дьгот:— Мал дьминэ бе малхве.

Лаво, тэ чава бьдым дэсте нэйар,
Wэки тэ бькэ эскэре т'энгэзар.

Т'элэ, чэтынэ эскэриия Р'оме,—
Сэрпэда дур Шам—h'элэб дэви р'е.

Мэме — хорте адыл у шыван,
Хорте сьмел р'эш, бьру қэйт'ан.

Бэр дьле деда те, дыбе:— Ыне!
Р'асти т'өнэ, нэмайя ль дьне.

П'адша, т'ө хер нэда сэре шымэ'те.
Мэдэд т'өнэ, сэр села сор хэва к'е те?

Дьхвэзын, нахвэзын бошэ у батал,
Ль мэ бьр'инэ р'е дьрб, h'эму мэщал.

Эм к'этынэ бьн пэ'нне дьжмынан,
хун на бежын эл—эман, сэд эман.

h'арсал эм дьбиниын эван золман
У ль мэ дьh'элын щэгэр р'у щан.

Бэхте мэ доз бэр п'аше дэщал,
Бэхте мэ мэр'а набэ h'эвал.

Хэбэре Мэме дьсот щэгэра де,
У дьл—h'ынаве Э'ише — тақ—фарқа де.

Wэте дэа кьр ль охьра Мэме:
— Лаво, хвэде тэ хвэйкэ жь қэде,

Ч'э'ве мын ль we р'иа тэйэ h'эйр
Бьқар'ьмын, эзым э'вда сэхир.

Тө дайка хвэ пир, бинэ бир,
У гөне тэ, жьна тэ несир.

Мэме го:— Ыне, бэс бькэ ахин,
Бадьлhэва дьл хвэ мэк'эзырин,

Эме дэа' бькын хальде жорин,
Р'эh'ме баве р'уйе э'рд у э'змин.

Wәте сьфәте хwә бәржер тинә,
Һесър сәр демада дьбаринә,

Дьбе:— Көр'е мьн, щәгәр мә буйә хун,
Буке ч'ә'вр'әш у пә'ри дьгьрин.

Һ'әта к'әнге бьвьн wa дьл бьрин
У гөман ль мә һеспра бь бьрин?

Фәләка мә, мә дьхапинә, —
Щущька жь мака дьқәтинә.

Дьчьн—тен леве п'ор'көр'а Wәте,
Дьл ль we нае р'әе у зәвте.

Щаһьл—щаһьл көр'е we — Мәме
Зоре дьбьн сәрһәде — Шапе,

Әме һқьләке бькьн ве дәме.
Бук у хаси бьһельн сәр хәме,

Һәқ, һәвс бькьн хwәдае к'әрәме,
Чька фәләк чь тинә сәре Мәме.

Ду Мәмер'а сал дьчьн бь жари,
Т'өнәбун к'ьлам. мьқаме шайи.

Wәте дьһ'әлйа нот'әли муме,
Р'әнг—р'убар дьчу сәр р'әнге қуме.

Ч'ьра бәр ч'ә'ве we мабу Ә'йше,
Йа кө дьл—дьмин дьда бәр we:

— Ыне, хwәде we мә бе р'әһ'ме,
Гөман һәбьр'ә жь р'әжа сьбе.

Жь Шам—Һ'әләба дур, дәви р'е
Мәме we бе шакә дьле де.

Пайиз дьчә, те звьстана сар.
Звьстан дьчә, те щөһер баһар.

Wәте ч'ә'ва да бәләнгаз, жар
Ә'йше жер'а дьбә т'әнгәзар.

Оса сал wөлгәр'ийа сәр сале,
Wәте дьк'шинә дәрде Мәме:

— Сөлт'ане Р'оме — сийаре қәде
Тө хер нәда сәре щьмә'те.

Ә'йше, мьн щанийа хвә да сәр Мәме,
Тө бьди хатьре наве хвәде.

Ч'әвада бәләнгазъм, қәват т'өнә
Т'әвда бумә п'ет у духанә.

Ле дәма кө тә бьнист щаба Мәме
Ниве шәве бә, мьн р'аки жь хәве.

Wәте — жьна пир у би, дем қьмәр,
Сәд ах у кован у к'әсәр ль сәр,

Бь хвә шьвәкор қәрт'әла — қәрт'әл,
Ә'мыре р'әзил у р'ожа we т'әл,

Дьл у щәгәр ле дьбу һ'әзар кәр,
Нәдхвәст бьдита р'уе р'ое зәр.

Ль Ә'йше, кәзи ль мьла п'әр' бь п'әр,
Бәрмали бу, тә'ли—тәнгаси ль сәр.

Wәхта т'әзә дьһат баһар у һавин,
К'оча бар дькьрын бәр бь зозане шин.

Шьван ду кәри—сур'яа дьр'әвин,
Ль бәрх у мийа. дькьрын қуртин.

Ч'ә'ве Ә'йше дьдит дьл we дьма,
Қөдум нәдкьр р'абийа сәр қәдәма.

Пирә де — Wәте хвәда дьһ'әлийа,
Р'ож, шәв дьл—һ'ьнав ль we дьмашийа.

Ә'йше го:— Сал жь сале хөрийа,
Ч'ә'ве мә қәр'ьми ль сәр р'ийа.

Хазьл Мәме зутьрәке бьһата мал,
Зәнда чил мьн бькьра бә'лги—бәрп'ал.

Бәрф ль сәре ч'ийа беһ'әд һ'әлийан,
Гәләк аве ч'әм, канийа к'ьшйан,

Жь Мәме т'өнәбу т'ө хәбәр,
Бук у хаси дөхарьн пә'рие жә'р.

— Гәло һәбә, әв р'оже бе, — го Wәте, —
Әв чәрх һәр'ә, чәрхәкә дьн бе?

Мәме ль мә вәгәр'ә зутрәке,
Шакьра дьле жьне, дьле де.

Ә'йша дем кәвәр гөла баһаре
Го:— Бне, вәхта ахьра ве дәвре

Көр'е тә нәһат ве баһаре.
We ль мә весә ч'ьра мале.

Ә'йше сьбе һ'әта эваре,
Нан, ав бәрда нәдьчу харе.

Сәрһөвда тани шөхөле мале.
We ч'ә'в дьқәр'ми сәр р'йа Шаме.

Нә'мә сәр нә'ма дьшанд Шаме,
К'идәре ә'мьре тә'л дьк'ьшанд Мәме.

Wәте гәләки ащьзайи дькьр,
Иазйе газьндә бу Ә'йша щәһьл,

Дьго:— Әре, Мәме тә чуйи, нәһати.
Буйи ә'вр, ль сәре ч'йа һьлати.

Баһар у һавин мьн бу қумьстан,
Р'о мьн весйа, бу тари—таристан.

Зйарәта хвә бьрща һ'өбе мьн нәди,
Канийа һ'өбе мьн мьч'ьқи, мамә т'и.

Дьлем дахбу, шәвьти у к'ьзьри,
Щәһьльм, п'ор'е сәре мьн бу һьри,

Хәмьла зозана ль ч'йа бәтьли,
Гөл у сосьн ль мерга хәйиди.

Qөльнга баск вәкьрьн, фьр'ин,
Р'о у шәв хөре мьнә гьри,

Һесьре дйа тә бунә щәв, кани,
Һесьре мьн бәлга п'ьр' һьлч'ьни.

Тә к'әти дәсте ви зальми,
Ч'ә'ве мә ль р'йа тә қәр'ьми.

Бе тә қә мә гәрм накә тә'ва нур,
Һесър хали набьн бой тә р'йа дур.

Тө нәсәкьнә вәрә, сәва тә
Хәве шәва ль мә һ'ызрәтә.

Хьтм дьбьн һ'әвт сале Мәме,
Әв дьр'әвә жь әскәрниһа Р'оме.

Мәме — сийаре мьһ'ина шин — боз,
Дьлезанд, жера нәдьбу дә'w — доз!

Дажо, те ньзанә нә кәндал, нә к'ор,
Ә'wр пер'а дьк'әвьн қоше бь дор.

Бьн нура тә'ве тәйр у туйа,
Каред хәзал, гак'увийе сәре ч'йа,

Һ'әму гөл, сосьн. бьнәвш у р'һ'ан
Вәр'едькьрьн сийаре щьван.

Мәме р'әви жь ә'мьре р'әш — тари,
Р'о кьрә шәв, шәв кьрә р'о әви,

Сәр синге ә'рде пәйадьбә шәв,
Ә'рд у ә'зман дьчьн р'уйе һәв.

Дьнйа дьк'әвә нав ап'ьнщие р'әш
Мина машоде бь һ'әбе сәрхвәш.

Һәрдәра шәв у һәрдәра тари,
Р'уе ә'зман дьбьн ләмп стерке нари.

Wәте п'ър' вәстийайн у к'әсьри
Зува кә'тьбу хәва һьнгори.

Бае һеньк у хвәш те жь ч'йа,
Һив нура хвә дьр'әшинә сәр банийа,

Ә'йше һәла һе ль сәр даре п'ийа,
Дәст мьтала хәв нак'әвә ч'ә'ва.

Әве һ'әбе щәһ жь һәв дьбьжерн,
Ньшкева дьбьне рә'қина дери.

Һ'ыш жь сәри чу, зурбу ньһер'и.
Го: — Әв к'ейә ве шәва т'әри?

Дьбэк нэмамын, бь дэлк' у долав,
Биньн сэр п'еша мын бөхдан у нав?

Диса дьбэ р'эцэ—р'эца дери,
Сау дьк'эвэ сэр Э'йшана дери.

Җемиш накэ р'акэ Wэта би,
Ч'ьре һылдыдэ, хвэ дьдэ пыш дэри,

Дьбе:— К'ейэ, һатйэ ч'э'ве нэп'аки,
Бе wэ'дэ дьк'отэ дэри қап'и?

— Тө мын наскэ, наскэ домам,
Эз нэ хэлцым, нэ жи нэмам.

Эзым көр'е Wэте, эзым Мэме,
Һатьмэ жь р'йа дур — Һ'элэб—Шаме.

Һ'эвт сале бь к'эфили п'ьр' гьран
Чэрчьрим, р'эвим жь зөлма Сөлт'ан.

Тө нэтьрсэ, дэри мын вэкэ ве шэве,
Һэрге де р'азайэ р'акэ жь хэве.

Э'йше наскьр дэнт у сэда Мэме,
Шабуна льнге we нэгьрт э'рде,

Го:— Мэме, эв тйи, хэрибе Шаме,
Эз шамэ, шамэ ль ве к'эрэме.

Э'йше дэри вэкьр, наскьр Мэме,
Мьһ'ина шин—боз к'ьшандэ тэwле,

Го:— Бе тэ дьли көл бу у т'ьжэ к'эсэр
У э'мьр—жийин ль мэ бубу жэ'ра мэ'р.

Мэме гэрдэн тэньк, тофла тое,
Э'йша бэдэw, назьк мина р'оe

Һэв һ'эмез кьрын, р'амусан дан һэв,
Шабуна һесьре ван дьһат т'эв.

Һ'эвт сал бьн дэсте Сөлт'ане Р'оме
Зор у чэтын бу қөльхйа Мэме.

Сэрнэд жер'а дьбө хөвна шөве,
Дьхвэст де р'акө. шакө дьле we.

Дьбе:— Э'йше, дөлала мьн, р'авө дйа мьн,
На, кө шире сьпи, эмөк да мьн.

Гава эз наһа нэдьм we сьлаве,
Наше гөнөк'ар дөртем бэр we.

Э'йше го:— Мөме, һ'эвт сал бьһөри.
Р'о у шөв хөре мөбу гьри.

Де ч'ө'вада бэлэнгазө у жар,
Сөва тэ эв бе сэрһөта ишар.

Wөрө, гөр'а мьн бькө ve қасе,
Бьра де хвэр'а бь р'өһ'т р'азе.

Сьбе, бэр терка қэрэ—бэрбанге
Р'абө, һэр'э у шакө дьле де.

Мөме фькьри, гөр'а жьне кьр,
Бьр һөсьне шабуне ль дьл вөкьр.

Мер у жьн т'эв бь дьл эшқ у шан,
Дьчьн һэрэма хвө. дьдьн һөв р'амусан.

Һ'өб — эвина дьл ль ван дьбө гөр',
Эвқа алав. р'өһ'е ван эшқ дьбьр!

Мөме заньбу назне жьне, we дьл,
Т'ернэдьбу ль мөмька, деме гөл.

Нола машоде бь һ'өбе сэрхвэш,
Эв дьк'эвьн хөва һьнгорэ хвэш.

Тарийө шөвө, нө һивө, нө стөйр,
Һэр тышт р'азайө, нө ч'ьвикө, нө төйр.

Хьр'инйа Wөтейө бьн льһ'өфан,
Һаж Мөме т'өнө, кө буйө меван.

Шөбөде, э'змане ван бьбө көван,
Һөла фөлөк чь тинө ль сөре ван.

VI

П'әнща гәрмә, вәк қәйт'ане ал,
Дор дьһиа гозәл дь бьһ эгал.

Хвәшә бае һеньк жь ч'һае гәл.
Бышкoken гәлайә к'aw, щаванһр.

Гәлиһада, вәхта ч'әм дьләмә гөр',
Дәнге ч'ьвика дьк'әвһһ қәйдед дөр'.

Һәва хвәшә сәр чол у бәста,
Сәр ч'һае Нәмруте — ware к'өрда,

Ә'wpe чильһ, дьреж миһа қәйт'ан,
Сәра ә'змане сут хвә кьрйә кәван.

К'әва сьбе к'өһиа, ә'wpa бьрқ вәда
У хелйа шәве ль сәр ә'рде һьлда,

Һ'ьшйар кьр дәшт, зозан у қәбил педа,
Мәме, Ә'йше һәла һе манә хәведа.

Wәте — к'өлфәта би, ә'мьр мәзһһ.
Жь хәве р'адьбә бь һ'але чәтһһ.

Дьхвәзә бькә һьмежа сьбе,
Дәа' бькә бь кәр'е хвә Мәме.

Ле гава вәдькә дәре тәwле,
Дина хвә дьдә мьһ'инәк ль we.

Р'ьщәф дьк'әвә дьле де,
Һерс дьк'әвә ль we һьндаве.

Wәте хвәхwa бәр дьле хвәда те,
Дьбе:— Меван һәйә, меване хвәде.

Гәло чьма ә'лам нәкьр Ә'йше?
Сәва чь бе мьһ қәбулкьр әве?

Һерса we р'адьбә сәр Ә'йше,
Бәтал дькә һьмежа сьбе.

Дьчә алийе оде, одә вала,
We дәре вәдьрқә дь хвә һ'ала.

И'омр'ашийа we шык кьрә дьле we
У we дәме те һарама Ә'йше.

Бәр хвә дьбинә шыкләки гьран:
Дь п'ашла Ә'йшеданә меван.

Р'о бәр ч'ә'ва дьбә думан, тари,
Һерс дьк'әвә, дьл ле дьбә һ'әзар кәри.

Wәте кәр'е хвә Мәме нас нәкьр,
Авр'уйе туж дьдә ван, ньфьр' кьр:

— Qәда бьк'әвә ә'сле дь жьне,
Ә'йше, хере нәбинә ль дьне,

Зәнда чил—qәрqаш әве форqа—форqе,
Чава дайә бәр сәре кәр'е хәлqе...

Гьдино, әве ә'лк'е, стө ле бышке,
Чава изьн да хвә, намус да бьн п'е.

Паши ә'щебе wa у нәнәред we.
Вьрһада чьр'анә сахбуна Wәте!

Һерса дьле Wәте нае зәвте,
Һаһанга дәст дәвежә т'вьнгә.

Т'вли данәни сәр чәсмәqе,
Го:— На, хьрабә бо наве Мәме.

Wәте т'вьнгә шунда датинә дәwсе,
Qәме һьлдьдә у дәст даве qәwзе,

Насәхьньи, жорда тен һесьре we,
Нөкөле туж датинә сәр синге Мәме

У һ'әта һәбу һ'әм у зора we,
Хвә даве ль сәр qәwза дь qәме,

Вәр'ейи, дьл дькә, хуна сор дьп'әке,
Жь пьһита шьр'а, бьһөстәк дәрте.

Налина бь к'ур те жь Мәме,
Ә'йше һ'ыһар дьбә жь хәве,

Шькләки гьранә ль бәр ч'ә'ве we:
Хуна сор гәвәз мөwьщийә ә'рде.

Дьбэ қажин у қужиниә Ә'йше,
Хwә давежә сәр щьһйазе Мәме,

Дьве:— Wәте, тә һәрдө ч'ә'ва корби,
Гөһада кәр'би, зьманда лалби,

Әw что дьл бу, дьле ль тә бьнал,
Тә чьма қә нәкьр пьрс у һ'әвал?

Нә ахьр, әв көр'е тә Мәмейә, Мәме!
Шәв дь ниве шәве һат жь Шәме,

Qемиш нәкьр де р'акә жь хәве,
Тә урт'а хwә қәланд жь ве дьне.

Т'әзә Wәте пе дьһ'әсә,
Кө әве көшт Мәме — көр'е хwә.

Дьбе:— Мәме мьн, лаво, р'абә,
Тә чьма ль де нәкьр сьлавә?

Ә'йше, әв чь чәрх у фәләкә,
Мьн т'ьре Мәме мьн хәлкә.

Айе мьн фәләкер'а һәминә,
Кәзәб кьр шәват у дьл бьринә.

Ә'йше дәwса дәсмала сор у зәр,
Р'әш гьреда, да бәр ә'һиә кәвәр,

Го:— Wәте, дәст тә бышке, тә чь кьр?
Тә щәгәр хwә жь хwә щьһекьр,

Ве дьһиә р'он тә хwә бе п'ар кьр,
Дәре хwә дада, к'ьлита р'әш пева кьр.

Те бәр ах даг'е дьле Wәте,
Хwә һ'алар'а дькә шина Мәме:

— Лаво, ч'ә'ва корбьм, дәста шьлбьм,
Гөһада кәр'бьм у зьман лалбьм.

Wәймиш нәбә Сөлт'ане Р'оме,
Мәме мьн кьр көштие дәсте де.

Лаво, де бьвә гөра сәре ч'йа,
Ль дьне тә кәс нәди зәлма wa.

Дэнге бэлабэ эл, қэбил пешда,
Сахбуна де чър'анэ вьрһада?

Эз сах наминым, хун дьминьн,
Т'ьрба мын р'эх Мэме мын дайньн.

Wэте вэр'ейн дьл дькэ сорани,
Э'мыр we ведьсэ һэма ль щие—щи.

Э'йше дькэ қар'э—қар' у дькэ қур'ин,
Дэнг дьчэ та—тэвэка э'рш—э'змин.

Кьнез дьһатьн, дор Э'йше р'ез дьбун,
Р'эше сэрйя сэр wan дэ тақ дьбун.

Щэгэра Э'йше даһа дьбэ хвин,
Ч'э'вр'эш, п'эри т'эв we дьгьрин.

Э'wре хеж э'зман дькьн э'wрави,
Бь р'эш—мышот дьһатьн һэварн,

Се р'ож, се шэв шина гьран данин,
Wэк аве щэwa һесьр хөлхөлин.

Мэме гэрдэнзэр у Wэта бе иман
Кьрын хөре халнйя сарэ бейан.

Дьнйя нэбуийэ мылк'е т'ө кэси,
Дэстэк дьмырын, дәстэк дьжи.

Хорте к'эмал у бука бь кэзи,
Бэле, нэгьһиштьн т'ө мырази.

VII

Стэйрке лал—дөр' сэр дьне далқян,
Һиве нур р'ет жь к'урайа э'зман.

Qьса мэ, дэрһэда нэвсе шаһьл
Тэ'лайи к'от'абу, агьр кьрэ дьл.

Һ'оба дьле wan нэбу шэwq—сэфа,
Эw зуда чунэ жь қөр'на бе wa.

Р'ож бьһөрин, сал ль сале хөрйа,
Жь we қэзие. жь wan т'эк р'еч' ма.

Ч'ИР'ОКА БЭРМЬРАЗ

Зуда, ль дэвра хэрыщи, орт'а ч'йаед бльнд,
Ч'йаед гэлэк бэдэw, сэрседэф, чил у р'ьнд.

Сэкьнибу шэһэрэки бэдэw у мэзын.
Ль сэрр'а п'елдьдэ wэдэ—р'ожа бе амьн.

П'эр'е шэһэр у бьнэт'ара ч'йаед эрш'эmez,
К'едэре к'оход тарийэ бьнэ'рд бубун р'еч.

Ль wьра дьман к'эсиб, жар у бэлэнгаз,
Оса жи де у көр'— Сима би у Бэрмьраз.

Бэрмьраз шаһьл—шаһьл, бь хесирн, жарн
Һ'эйае звьстане дьчу нав меше тари,

Бь р'ьжи у сэр зьке бьрчи дар дьбьр'и,
Дьбьр шэһэр, дьфрот у гэлэк дьк'эсьри,

Лев ле дьмьч'ьси, р'энг те дьч'ьлмьси,
Сэва р'ьсде р'ож—р'оже, нане т'ьси.

Звьстан кө дьчу, дьхат һавни, баһар
К'эсиб диса дьман сэр нан у ава сар.

Ч'ар—нэч'ар, бь к'ьфьр, көр'е Сима п'ор'көр',
Дьчэ, дьбэ хөлме мала бэге к'эдхөр.

Дьхэбьти нанозьк, пышт р'аст нэдькьр,
Бэр дэсте бэге мьнафь'а ащьзийа дькьр.

Нэ дьле Бэрмьраз бу э'мре тэ'л у т'ьси,
Ль сэр һэр'э, бе, қамчие р'эш, дэнге қөмси,

Шаһьл—шаһьл бьк'эвьн п'ор'а т'еле сыпи,
Бэр тэ'н у ньч'ьке бэг п'учбэ э'мре wi.

Р'ожэке Бэрмьраз бинфэтьси у к'эсьри
Фькьри, чьма бьвэ р'ьсде бэг к'эда wi!

Т'эрка бэг дьдэ, бь тэ'л у тьрш те мале,
К'эсэр сэр к'эсэр р'адьһели дьбежэ де:

— Аг'а, бэг у мир хөдане хьшьре хасын,
Эм бе мал—һ'альн, һьм р'ут, тази у пехасын.

Ахьр wa набэ! э'бур өса набэ ьне.
Эм бэлэнгаз бьн, хесирбьн һ'эта к'энге?

Лазьмэ дэлл у илащэк бе ч'аркьрыне,
Э'мре цул у зэлул, р'эш у тари бе алт'кьрын.

Мын авитиэ бэр бэнда ацыл, кө һэр'ым мешэ
Дара бьбьр'ым, биньм, дэст бавежьм п'ешэ,

Бь к'ав, бэдэw шькьла чекьм, нэхша лекьм,
П'еше һөрмэте р'абэри wa щьмэ'текьм.

— Ацыле хwэ р'е һэр'э, көр'е мын, — гот Симе. —
Р'ож у сале хwэш нэ тэ дит, нэ мын ль дьне.

Бэрмьраз, чава һив жь пашиве намиңэ,
Эw жь р'а у т'ьвдира хwэ пашда намиңэ.

Дьл гэрм вьрда, weда хwэ дарбэста дьхэ,
Чь һащэт ле лазьмэ һаһанга дэстдьхэ.

Бэрбанга дьчэ мешэ, даре бь хас тинэ,
Дэстбь шөхөла һөрмэт кьр у дьэ'фринэ:

Дэрдьхэ шькле тоwa — мэр, мэр'гиск, р'увйа
У һ'эиwanед к'уви — каред хэзал, гак'увийа.

Пева э'йан дьбэ, кө эwiн зу гоман севранд,
Нета хwэ у мэрэма дьле шкэсти щэбьранд.

Сэр р'эwша э'рде wэрэц дьдэ р'ожа шэмал,
Бэрмьразе щьwan, арьф у к'эмал, жь мал.

Шькьла һьлдьдэ, дьчэ базара шөһэр,
Щьмэ'т сэр т'оп дьвэ, бьк'ьр'чи һьлдьшын сэр.

Бь дьл у һ'эмде хwэ wьр алвера хwэ дькэ,
П'ьр' — һьндьк чэнд қөрьша қазанщ дькэ,

Һьнэ хөрэк у чэрэз малера' дьк'ьр'э,
Р'о дагэр'э, дьл эшц бэрбь мале вэдгэр'э.

Гава Симе ч'э'в ль қазанща көр' дьк'эwэ,
We дэце, шабуна лынге we э'рд нагьрэ.

— Шькьрдарьм р'ьсде шандйэ хwэде, — гот Симе, —
Бна тэе э'сэ нане гэрм дэрхэ сьбе.

— Эһ, ьне! Һэр кэс бэр р'ожа хwэ сөкьнийэ,
Готьнэкэ щьмэ'те wa бь ацыл һэйэ:

„Дәрде бърчийа нанә, әвләд гөманә,
К'ар у қазанц жь һәрәк'әте меранә“ ...

Сәре һ'ыш у ақыл, һьсла кө ә'сыл мерхас,
Бәрмьраз бь к'ур р'өһ'е п'ешәра дьбә нас.

Дьк'әвә хирәте, дьхәбьтә р'ож у шәв,
П'ешәке ви р'ож бь р'ож дьк'әвнә бәрбь ч'ә'в,

Дьвә базаре, алвера хвә дькә гөмр'ә.
Дьвә базаре, алвера хвә дькә гөмр'ә.

Зу дьчһн р'ож у мәһ, дәрбаз набә нив сал,
Һостае бьһиан — Бәрмьраз — көр'е к'әмал,

Бь к'әд қазанца һ'әлал, р'адьбә сәр қәдәм,
Дьле хвәда һәһелә т'ө хийал у хәм,

Там—таше к'ау, бьһнд чекьр, т'ьжә у шенкьр,
Щьмә'та һесир у к'әсиб һини п'ешәк кьр.

Қәдрә наве мере ль мерхас қазанц кьр
У һәвсе бьрчи жь зәлуһиә зу азакьр.

Дьле қөмсйада көла һ'әвт п'әнц шахвәдьдә,
Ль дәур—дһнйа гозәл наве ви бәла дьбә.

Дьбежһн: „Һоста Бәрмьраз — лаһе Сима би,
Нә ә'рде, нә ә'зман т'өнә һьнк'уве ви,—

Мәрвәки гәләк р'әһ'мә, һостае һәр тьшти,
Бәг—бәгләр, шаһ у мир ле манә зәндәгьрти“.

Дәһләтийа Бәрмьразр'а кьрһн ч'ә'внәбары,
П'ешәк'аре шәһәр р'абун ле кьрһн һ'әвсуди.

Сонбәте датиһн у шевра хвә бәрк' дькһн,
Тен щәм һ'әсән п'аше, хәйба Бәрмьраз дькһн:

— П'ашайи сахбә! Вьр сәре мә бәр вә муйә!
Шәһәрда ламукәки әт'им п'әйда буйә.

Т'әр'ьбандийә алвера мә, дайә мә зийан,
Ә'щәб, нәнәре гьран кьрйә, буйә қир, қан.

Мьнәте һак'ьшинә жь мә, нә т'ө к'әси,
Ә'йһси хьравә у наве мәр'а қәһси.

Ле нә кө өм, қә т'ө к'әс һылнадә ван даг'а,
Кө әт'имәк р'авә, бьвә һынк'уве аг'а,

Нә бе р'ае, нә бе зәвте, һызанбә тьрсе?
Һиви, р'әщә дькьн, сафикьн әве п'ьрсе!“.

Гава Һ'әсән Ә'ли дьбһе шыкйат у газьна,
Һерс дьк'әвә, авьр'е туж, т'әл дьдә вана:

— Гәли п'ешәк'ар у дөвләтиһа, чьто мерьн?
Әв к'ейә, кө һун бәр дьмәльсьн, нәверьн?

Бе қорсахьн, лач'ька жьна сәре вәбә!
Вәр'а әт'бә, әв навә вә ль вә һәрәмбә!

Ве лә'зе әвн мәрвьн бьгьрьн, биньн,
Бәроша қире—қәт'ранеда бьк'әлиһн!

Гьшк кәр' дьбьн, т'әк—т'әне Вәзир хәбәрда:
— П'аше мә дьл р'әһ'мә, көштьна һа дәстадә.

К'ьвшә, гәләки бәр хвә дьк'әвьн п'ешәк'ар,
Жь шәһәр дәр, дөштәкә қьр'а у қумьстаң,

Вьра мьнарәк һәйә бе қьсур у дөгман,
Бьльндә, сәри дьгьһижә п'әр'е әзман.

Ә'дуйә вә, к'е сәр бәхте вә буйә бәла,
Р'акьн сәр мьнаре у бежьн әрһ'әмдья!

Ве дәре, т'ө к'әс һабһе һәвар у газийа вийа,
Әвә бьзерә, дөһи һак'әвә гөһе мәрийа.

Ве п'учбә, гоште вн ве бьвә хөре тәйр—туйа.
Ве бьқәдә нета вә — п'ешәк'ар, дөвләтиһа.

Һ'әсән п'аша фькьри го:— Гәли шыкйатчийа!
Вәзире мьн баш гот, мьн хвәш һат шевра вийа.

Әм қайильн, зу бышәһ'әтиньн һелуна вн,
А, һәма бьн п'әрда ве шәва р'әшьк тари.

Чәнд қәвәзе п'аше, шәв нивәка дь шәве,
Ль Бәрмьраз — көр'с Симе тенә хәзәве.

Хәпә—хәп дьгьрн, дьвьн бь дәсти зоре
У р'акьрн сәр сәре кавьла мьнаре.

Ль ведэре вэдп'эльшын ль сэр э'wре р'эш,
Дэрд, көле ши дьһа п'эр' дьбын бэр п'эр'е э'рш.

Э'wра дькыр гөр'ин у баран гөр' дьбари
У эв бу тэ'штийа ши, шив у пашива ши.

Бэр қьжэ—қьжа гэрме, сөр'—сэрме т'и, бьрчи.
Ль һэвраз у бэржер дьһер'и, дьк'эwгьри.

Дэqэ—дэqэ эw һивийа мьрна хwэ дьма.
Хьлазе ши к'ейэ, хьлазкэ жь зөлма wa?

Эм Бэрмьраз бьһелын сэр сэре мьнаре
У вэгэр'ын сэр шэwата дьле де — Симе.

Шэwэ тэ'рибу— шэwэр'эш, һэр тышт р'азайибу,
Сима сефил у мэр'ум зукэ—зука we бу.

У һесьре we сэр сурэта дьхөлхөлин,
Ч'ер' у һьфьр'е we т'эв дьчун э'рше жорин.

Дэрде шэгэре зорбу, дьл ле һэдсэкьни,
Нивэка шэве көр' бьрын к'ода, к'и али?

— Бэлки весэ оцаг'а һемама,— го Симе,—
Р'эш у һ'эшбэ эв т'эрица бе wa ль дьне!

Нэкьн ль мьн лома, ши т'онэ бав у бьра.

Дэлале мьн гьртьн, бьрын щие балисэва,

Жь ве шэва дэрэнг сальха жь к'е һьлдьм?

Кө һэвар у газийа илаца хwэ эз һэр'ьм.

Хелэкэ шэве дьчэ, хэw нэкэ'т ч'э'ве де,
Тыштэк дьһьqьти дьл у жь шэһэр дэрте,

Бь щөлэ'т, бе тьрс т'эк—т'эне бьн п'эрда шэве,
Дьк'эwэ чол, бэсте, кө к'этьбун нав хэве.

Сэр р'е—дьрбе һэбэд, т'эвар хам у һэзан,
Дэрдьк'эwэ сэр р'йа дэшта қьр' у қумьстан.

К'едэре сэкьнибу мьнарэ, дйа һ'элал
Те we т'анге, к'эwa сьбе ле дьбэ зэлал.

Дьл ле дьбу һ'эзар кэри, һерса дьлэрьзи,
Б'эта' һ'ьм зора Симе һэбу, кьрэ гази:

— Ах хwэде! Тэ хөльqандийэ э'рд у э'зман,
Көр'е мьн таки—т'энейэ, мамэ бе гөман,

Симе т'афэт нэкър дор мьнаре һәр'ә, бе,
Дәст, и'е ле дьжәнһи, лә'зәке мьра р'уне.
Ньзанә көр' вьрайә, сәр сәре мьнаре.
К'ода һәр'ә, сальх—сультха һьлдә жь к'е?
К'әсәра дьле хвә навинә ль we бәсте,
Дьминә әw һивийә р'әһ'м у к'әрәма хвәде.
Нур шәмала тә'ве дәрте, р'адмусә ә'рде,
Бег'әд мури р'адһелнә диwаре мьнаре.
Р'адьбә бәржер дьһер'ә, сав дьк'ьшинә,
Жере фәрәт'уйе дйә хвә дьбинә.
У сәр тә'лайә дьле тәрк, һ'ьшәк к'әт сери,
Кө чь тәһәри хьлазбә жь ви агьри?
Һ'әта, һ'әм зора ии һәбу ль де кьр гази:
— О, ьне! Вьра т'әба мьн т'әнә, к'әтаси.
Хьлазе мьн тәйи, дәрәке нәсәкьни,
Дәw—дәлма һьлди, хастьна мьн бьрәдини.
Дә фәт бьльидайә ве мьнаре, дьбини?
Wәрьс у гөлока т'еле һәрмыш зу бини.
Әзе р'әһ'е ширьн, сәре хвә хьлазкьм,
Дьле ьна хвә шакьм, дөһилләкә ч'аркьм.
Нәсәнә! Хастьна көр'е хвә бинә сери,
Кө зутьрәке әз хьлазбьм жь ви агьри.
Бәе бәхт кө һат, we мөвилә хвә бьрәдини,
Ә'вде р'йә хвә бьвинә, гөман бьсәwринә,
Де дьләзинә, готьна көр' дьрәдини—
Wәрьс у гөлока т'еле һәрмыш зу тинә.
Бәрмьраз —хөрте дәстһ'әнә, арьф у арьл,
Сөр'а хвә, нет—мәрәме дьл дер'а гьликьр:
— Әһ, ьне! Бәе бәхт кө һат, азайе тинә.
Ль диwаре кәлә кәвьр т'ьжә муриңә,
Сәре гөлока т'еле һәрмыш вәр'әсинә,
Ль чәнцьке ван нәсътьрйә бьалинә,
К'әтабуна сәре дьн wәрьсва гьреди
Сәва хатьре ви ә'мре мьн зеранди.
Бьзанбә, әwe мьн бьһиньһн мьразе мьн,
Ие кө р'әһ'е мьн хьлазкә тәйи у әwһн.

Де гөр'е кър, мури шьвэр'еда дьльвн
У сәре т'еле һ'эта щәм Бәрмьраз дьбн.

Хөләсә, әв к'ашдыкә щәм хвә сәре вәрсь,
Вьра ль ви дышьдә стуна дьле т'әмьз.

У ит'маз де кър:— Ыне, тө қәватә т'опкә,
Кәвьре гьран бәрбь бьрще бьльнд глолкә,

Вәрсь ль кәвьре мәзын, гьран гьредә.
Қәраз, дәрд, шәка гьран ве дәст жь мьн бәрдә.

Де һаһанга кәвьре мәзын, гьран глолкър,
У хут вәса кър, чава кәр' вейә сәрвахт кър.

Ль алийе дьн мьнаре гьрти дадык'әвә.
Мина һелма дәве зйә т'оз жь дивер р'адьвә.

П'әнще тә'ва гәрм сәр ә'рде дьр'ьжийә,
Бәрмьраз пәйәдыбә, набә хөре тәйр—туйә.

П'елдыкә сәр ә'рде у т'әзә р'өһ' бәрда те,
У ведәре әв хвә давежә п'есири де.

Го:— Ыне, әм бьр'әвн, вәки мә нәһ'әсьн.
Шәрпәзә нәбн вьр, ч'ә'ве нәп'ак қәсасьн.

Де у кәр' зузу ә'рд вәдан т'анга мьнаре,
Вәрсь, т'ел вәдшерьн, азадьбн ве щаре.

Р'о дьчә ава, бае һеньк те жь ч'йә,
Дьк'әвн сәр р'йә к'әсә, кәр', бе қәзийә.

Де у кәр' тьрсә—тьрс у тәлә—тәл тенә мал.
Р'уе ә'змаһ дьбн ләмп һ'әзар стәйре дөр' у нар,

Бәрмьраз т'әвдир кър бәр де, ви нет диһаркър:
— О, Ыне! Тә да мьн ә'мьр, тө мьн хьлазкър,

Шакә ва гьран ве дәме дәст жь мьн бәрда.
Әзе бьк'әвм қьлхе шьване гөнда.

Вьра һ'әрамкьм, сәре хвә һьлдым һәр'ьм,
Р'оже бен, әзе кәла жь дьле хвә дәрхьм!

Ле жь ве йере дьчьм, мьнр'а башә өса,
Вәки әз нәк'әвм тәлька п'аше диса.

Бәрмьраз, бьн п'әрда шөве, дьчә жь мале,
Агьр у алав дьк'әвә дьле де — Симе.

Бәрмьраз әм бьһелын сәр р'е—дърбе чоле,
Вәгәр'ын сәр һ'әсән п'аше — кале дәв гор'е.

Нәһәде сәр бәла хвә we вәбын ль дьне,
Қьса ч'ир'оке ньһа һ'әмушке бе готье.

Хьтым дьбын се р'оже Бәрмьраз — хорте че,
Чава әw жь мьнаре дьр'әвә ль чоле.

Из—т'оза wi онда дьбә, р'еч' нае к'ывше,
Бәрмьраз ньшкева дьк'әвә бира п'аше.

We дәде, қәваз шандын т'әсәлийа мьнаре,
Ай ә'щәб! Гьртие п'аше набынын ведәре.

Мьнарекә хьк—хали. навиньн wi ферьзи.
Қәваз щьна к'әтын: „Иар'әби, хвә нәбу дәрзи!“

Һерск'әт, ә'өрне хвә р'акьр һ'әсән Ә'ли,
Wәхта бьһист дәрһәқа р'әв, бәза гьрти.

Фәрз, гази wәзир кьр, ч'ә'ве хвә ле щьндукьр
У сәрда кьрә о'р'ин:— А. шәвра тә чькьр!

К'ане гьрти? Бефә'ме нола тә а чькьр!
Әw эт'им ль тә шә'рәзатьрбу, зәф ақьл.

Wәки әwn эт'ими нәгьри у нәйни,
Ә'мыр ль тә we весә, дьһиа р'ож навини!

Наһа һәр'ә, чьл р'ож у чьл шәв тәр'а моләт,
И'ак т'опкә тә сәр һәв. ақьл у фьр'әсат.

Wәзир щидә лал дьбә, р'ыщав ле дьгьрә,
Чава мәрьве бәр сөр'—сәрме бьқәфьлә.

Дәвр сәро—бынә, п'аша мәрйиа найнә гөнә,
Wәзир сәре хвә бәржеркьр, кәр' лал дьчә,

Шәв у р'ож әw дьфькьрә, бь оф, бь ахә...
Сәрәдерие жь р'әва Бәрмьраз дәрнахә.

Р'ожәке wa бь к'ур дьк'әвә нав мьтала,
Шька wi дьчә әйла у ль қәза ч'ийа.

Аг'а у бәге гөнд, әйла, жь қәза ч'ийа,
Wәзир гьшка, т'әглифкьр у готә wана:

— Гәли к'ома дәwләтийа! Wә — аг'а у бәга педа,
Дьхwазьм быщәр'биньм ль wә һ'ыш у сәwда.

Эзе наһа һәр вә йәке бьдьмә миһи,
Һьри, ле бьр'ийә. к'ьвшә е һәр йәки.

Һ'өкөме п'аше мә өсанә:— Мәһек вәр'а моләт!
А, чаһа һәйә, өса жи т'өслимкьһи, һьлбәт,

Һьри же шиннәбә, дәһса һәвринге к'ьвшбә,
Нә к'өкбә, нә жи жарбә, чаһа һәйә, өсабә.

Ле һун гьшк һ'ьше хвә п'ак бьщьвиньһи сәр һәв!
К'е жь вә һ'өкөм һәқәданд. сах һаһинә әһ!

Бәр готьна вәзир қә һәдбу хәбәрдан.
Аг'а у бәг ч'ар—нәч'ар һьлдан борщә гьран.

Ль сәр һанар'а, даһит һудана һа бь сар.
Һәр йәк жь һаһи мийә дьбьһи мал, п'ос—п'осидан.

Һьнге өса бу дәһр, һьнге өса бу зәһан,
Әм т'әркдьһи т'әрка вәзире дәщал.

Вәгәр'ьһи щәм Бәрмьраз, гөһе һ'афа ч'ийә,
Һәлә фәләк вьра чь тинә сәре мийә.

Гәләк дур, ль әйләкә һәнәс, щики кәр', хәһлә.
Бәрмьраз дьбә шьһане мала бәг — Хәлифә.

Р'о дьчә, шәв бь һ'әзар стерки дьхәмьлә.
Хәлифә сәһа мийә вәзир дьфькьрә.

Сәрәдәрие жь дәһк'а вәзир дәрһахә,
Дьһе һи һәр'әзи ма, бь оф у бь ахә.

Бь хвә нәч'ар ма, к'әсәр сәр к'әсәр р'адһельһе,
Һерс дьк'әвә, дәрд у кәле хвә готә жьһе:

— Бәрбь к'е һәр'ьһи, чаһа бькьһи ә'вда хвәде?
We қәсе шьһане мале ль дәр һида те.

У дьһинә, кә шин сәр бәгда дьбарә,
Дәст т'әһаркьрийә у һә мина һәрщарә.

— Бәге мьһи! Әз вә һе р'өжеда һәвиньһи,
Р'астә хөһамьһи, һьһи шьһаньһи, ле һә һамьһи.

Чь дәрдә, чь һ'әһалә, бәжә әз һазьрьһи.
Жь мьһи вәһәщәрә, әз жи һәкә хвә мерьһи.

Бәр мә дәргә һ'әһарьһи, хвәде йәкә сәр мә,
Дьбәк бьһарьбьһи к'өмәкә әз бьдьһи вә.

Бәг пьрса сар у тә'л дьдә дәсте шьван,
Дьчә шәр'е мере хвә, Гөла һ'әсөл—щәмал:

— Хвә п'уч мөкә! Һ'ыше хвә тө т'опи сәрһөвкә,
Шьровәкә, дьбәк шьван ише тә р'асткә.

Ақьл жь ақьла зедәтьрә, тө фә'мкә,
Жь агьре вәзир шьване тә хьлазкә.

Хәлиф бәг авьр'е тә'л у тырш да жьне,
Бе дьл газн щәм хвә кьр шьване мале.

У қьса вәзир, мийе йәк—йәк шьровәкьр,
Бәрмыраз лева хвә гәст, пер'а—пер'а фә'мкьр.

Го:— Бәг, хәм хьравьн, тө шанша мөк'шинә,
Бае бәхт кө һат, мәзила хвә дьқәднә.

Ә'вде р'йа хвә бьвинә, гөман бьсөвринә,
Зьнцира зор—щәбре we һьлдә, бьқәтинә.

Тө амьнайя хвә жь мьн шьвани бинә,
Т'ьвдира р'ав—неч'ира мә р'ьнд бьвинә.

Сьбе, бәрбанге he к'әв нәкә тбә қөлбе,
Әме р'абьн, һәр'ьн сөре ч'ийа, чол—бәсте.

Т'әләка гөр дайньн, сахә—сах бьгрьн, биньн,
Ль қөлч'әки, wa гомеда wi р'ьнд гьредьн.

У пешбәр гөр, ль қөлч'е дьн мийе гьредьн:
Гошт бавежьн бәр гөр, гиһе бәр мийе даньн.

Гиһе we тырә—тырә бьхвә ми — һ'әйwana жар,
К'аш ле кем, зедә набә дәст сава гөре һар,

Һьрийя мийе шиннабә, һәма we waбә
У ахьрие ль wә, we мөт'рәба дьл шабә.

Р'оже бен у зу һәр'ьн, мәһәк we хьтымбә,
Жь бәга Хәлиф бәге мьн we сәрфьнийәзбә!

Бәге бе қорсах, мөт'әл ма жь һ'ыш у ақьл,
Ле фә'мкьр, қайилбу ль шевра дьле шаһьл.

Қәрәбәрбанге тә'в дьчьн неч'ира гөр,
Сахә—сах дьгрьн, кап давежьн стөкөр,

Тиньн, ль қөлч'әки гоме бәрк' гьредьдьн,
Пешбәр тәвае һар мийе капва дьһельн.

Се, чар зэхме гошт давежын бэр төвае нар
У гөрзэ гиһе шин датиньн бэр мийа жар.

Мөһөк хьтм бу, эшг к'эт дьле Хәлиф бәге—
Нә зедә, нә кем бу к'аш у' һьрийа мийе.

Бәг го:— Ида эз навьм сәк'әсз у һесир,
Мийе т'әслимкьм, азабьм жь қана вәзир.

Жь әйл, гонда бәг бәрбь вәзир к'ышһан, һатьн.
Хенжь Хәлиф бәге т'әв педа дьләрзьн.

Чь шава вәзир бьдьн? Зар— зьман дьк'әвьн,
Һивийа мьрьна р'өһ'е ширьн дьсәкьньн.

Вәзир ч'ә'ва ль мийа йәк— йәк дьгәр'инә,
Ве дәрә мийа дәсте Хәлифда дьвинә.

Го:— Бәге әла мьн, хвәде мср дьзанә.
Р'азимә, хенжь Хәлиф бәге һун азанә.

Ньқьле бәг сьст дьбьн, вәзир же дьпьрсә:
— Бәг!— Хвәда р'асти һ'ызкьрийә, ле тә мәтьрсә.

Шөхөла вә п'акә, ве сөр'е тә диһаркә,
Инк'ар мәкә, әшкәлә сәре гьлийа вәкә.

Һун әливан, нә жь ван мәрвьаньн ахьр!
Әз т'өщар ина накьм, кә вә илащ ч'аркьр.

Сөр'а ве мәсәла мьн, шөхөла ва чәтьн
Бь дәсте мәрвөе башқә һатийә қөдандьн.

Вәзир вьра дәст даве йаха Хәлиф бәге,
Хәлиф чок дьдә ә'рде у хвә мөкөр те:

— Әһ... вәзире мьн, чь вә вәшерьм, чь хвәде,
Бәр сөр'е, шөе, сәр села сор хәва к'е те?

Фәнә мәсәле те дәрхьст шьване мале,
Ле һьзаньм әв чь ә'слийә у көре' к'е.

Вәзир го:— Р'өһ' ширьнтьр чь һәйә ль дьне?
Тө нәсәнә, ве лә'че шунда вәгәр' әйле,

Бе әгләбун ә'сә ви шьвани бини вьр!
Нәйни, бефьта щәлате сәре вә бьбьр'!

Хөләсә, дьл шькәсти, мьр'уз тә'л у п'ошмурдә,
Хәлиф шунда вәдгәр'ә әйле — мала хвә.

К'арба әни анцах хwә дьгьрт сәр даре п'ийа,
Дәст һерса агьре хәзәве же дьп'әкийа.

Газн шьван кьр го:— Қарәбарбанге, ә'сә,
Әме һәр'ын, вәзире п'аше тә дьхазә!

Шьван сәрва дьчә:— Бәг, бьра созе вәбә.
Һесабо, гөмана вә бьра сәр мьн һәбә.

Вәхта шөхөл фәрзә, сьбе газниә мә шәмсә,
Әме һәр'ын не бьһ'әсын чь һ'ал, чь бә'сә?

Хеләкә шәве дьчә, гьшк педа р'азанә,
Бәрмьраз р'аназе, Хәлиф вида гөманә.

Р'ынд занә, һомам ду қачаха ви кә'тньә,
Т'әләка ви данниә у ит'бар т'өнә.

Бьн п'әрда шәве, нола гөре ва сәбате,
Сәре хwә һьлда, кә'тә сәр р'йа чол у бәсте.

Дьп'әзьрә, дьчә льбсе шәве, бәрбанг те,
Дәнге дика те, бәг һ'ышһар дьбә жь хәве.

Дор—бәра дьгәр'ә, из—т'оза шьван т'өнә,
Һерса хwә р'акьр:— Шьван жи мьн бьхалинә?

Бәг нава хwә гьрт у бәрда, бошә у бәтал,
Ч'ар—нәч'ар жь мал те щәм вәзире дәщал.

Го:— Сәре мьн вьр бәр вә муйә, шьван р'әвийә,
Мьн пе нани, кә биньм сери хастьна вә.

Вәзир авьр'ә тәл у тьрш дьдә Хәлиф бәге
У һерса хwә тинә, р'әзил дькә, бәрдьде.

Әм вәзир бьһ'әсын сәр қәлпе ви, ве дәме
Вәгәр'ын диса щәм Бәрмьраз — лаве Симе.

Бәрмьраз ль сәр т'оп у гьра, ль сәр һ'афа,
Се р'ож бәр шьли у шое, бь зор у щәфа...

Те вәлате Аһмәд п'аша, р'о дьчә ава,
Қарахе шәһәр, щикк хәвлә, бьн сйа дара

Дьма пирәк— ә'вдәкә бәләнгаз у рәһ'мдар,
Һ'олька пире Бәрмьзар'а дьбә сьт'ар.

Бәрбанге, вәхта тә'в дәрте, р'адмусә ә'рде,
Бәрмьраз дьчә у баш чәрха шәһәр дьде.

Дурва т'эг'мин дькә к'очьк — сәра п'аше,
Те пешбәр дьсәкьнә, дькә т'әмаше.

П'әнщәреда зәрикә гәрдән чил дьбинә,
Дьләки на, бь һ'әзар дьли дьһ'әбинә.

Р'йа һ'өба дьл, дьле эвин нас гьртьн.
Бо ве бәдәве ч'әв ль Бәрмьраз дьвәстьн.

Т'аwәт нәкьр у те фонаха хwә, щәм пире,
Һори — п'әрийа эви дити начә жь бире.

У сәд оф у к'әсәр сәр һәв т'әв р'адьһелне.
Го: — Дйа пир, чь тә вәшерьм, чь жь хwәде.

Хам у нәбәләд мьн гәр'а шәһәрда, ләвда,
Ль к'очьк — сәрәкә wa чилә дь қәрқашда,

Мьн бәдәwәк ди, ньзам һори бу йане п'әри,
Хут нола ро'е нур — нәдәр же дьбарн.

Һ'әта сахьм р'у а'ләме, һ'өсьн бала we,
Қизе, wәлләһ т'ө щар жь дьле мьн дәрнае!

Пире го: — Әһ!... Һ'әйфа мьн те ль тә зьлами,
Сәрва дьчьм, сальхе к'ижана тә дьди.

Ле т'ө һаж хwә һәбә, әв һәйә қиза п'аше,
Бег'әд мере че бьбун мот'әще we қизе.

У хер нәдитьн, тә мькьрьн к'аса мьрьне,
Же вәгәр'ә, бькә гөр'а мьн — пирә жьне.

Әварә динщә, тә'рийа шәве әрд р'амуса,
Һив жь нав ә'wра, нолани р'еуийа дьгәр'ийа.

Бәрмьраз һ'әта бәрбанге хәв нәкә'тә ч'ә'ва,
Р'окьр у пива, к'әт нава бә'ра фькьра.

Дьхwәст дәст бавежә п'ешә бь сьтqе вәкьри,
Нет, мәрәма дьле шешьри бинә серн.

Р'ож дьчьн, мәһ дьчьн, ле дәрбаз набә нив сал,
Бәрмьраз — п'ешәк'аре т'ам, ақьл у к'әмал,

Щәфе п'әр' чәтьн к'ьшанд, сәкьни сәр р'йа р'аст,
К'әрхана шькьла чекьр, чава дьл дьхаст.

У р'ож жь р'оже зедәтър, алвер гөмрә дькьр,
Щур'ә — щур'ә шькьл р'абәр бьк'әр'чийа дькьр.

Бъ худана ө'ниа хвә р'адьбә сәр қәдәм,
Ль дьле хвәда наһслә т'ө хйал у хәм.

Чекър б'оч--сәра жь йа п'аше четър.
Гөләк бәдәв, жь һ'әму қәсыра бльндтър.

Ле нав шәһәрда бәладьвә нав дәнге ви:
„Ә'рд, ә'зман т'өнә шәләбе ви п'ешәк'ари!“

Р'ожәке қәмси—нәмам сәре хвә һьлдьбьр'ьн,
Р'йа ч'ә'внәбар, һ'әвсудийа ахър нае гьртьн.

Дәвләти, п'ешәк'ар т'он дьбьн у шевр кьрьн,
Дьхазьн, кьрна Бөрмьраз бьт'әр'ьбиньн.

У бь мьхәнәти, бь ч'ә'внәбари р'адьбьн,
Тен диwana Аһмед п'аше газьна дькьн:

— О, п'ашайн сахбә! Сәре мә муйә бәр вә!
П'ешәк'арәк п'әйда буйә ль шәһәре мә,

К'арханә вәкьрийә ль феза шәһәрда,
Зийан дьдә алвера мә, буйә хәта.

Мьнәте мә нак'ышнә, т'әвата мә бәр т'өнә
У шьмә'т педа, вәлгәр'андийә сәр тае хвә.

Бе изьн чекьрийә қәсырақә ва бльнд,
К'очьк--сәра п'аше мә четър, к'ав у р'ьнд.

Наве вәр'а нәбашә, вәр'а те қәлси.
Нәрнәре ва һала нәкьрийә т'ө к'әси .

Нә кө т'әне әм, т'ө к'әс һьлнадә ван нәхша,
Кө әт'имәк р'абә бе, бьк'әвә р'еза п'аша.

Әв нә те зәвте, нә те р'әе, ньзанә тьрсе,
Һиви, р'әща дькьм, һун сафикьн әве пьрсе!

Аһмед қайим һерс дьк'әвә, дәрдьк'әвә дәр,
Қәсыра т'әзә дьбинә ль феза шәһәр.

Шәват дьк'әвә дьл, жь газьнчийа бауаркьр,
Хвә зәвт нәкьр, авьр'е тә'л у ә'мьр кьр:

— Зу! һәма ве қәсе р'абьн, қәваза бьвьн,
Фәрз, әве нәнас у ойнбаз бьгьрн, биньн!

Р'о бәтьи, шәв бь һ'әзар стерки хәмьли,
Бөрмьраз гьртьн, дахьстьн зиндана тари.

Орт'а чар диwаре кәла бын ә'рде, гьрти,
Бын һәрәма Мәйане, хwәда дьп'әр'ьти.

Һәвал у һогьре баш, мәрьве херхаз,
Qәрәз жь бира хwә навитьн Бәрмьраз.

Сәрда дьһатын, щур'ә хwәрьн, чәрәз танин,
Щарәке шевьрин, к'ада гьр жер'а анин.

Бәрмьраз шык бьрә к'адә, тә'м нәкьр, кәркьр,
П'инщ у чакуче дь һ'әсьн же дәрхьст, фә'мкьр.

Wә'дә онда нәкьр, шөхөла к'ар дәст пе кьр,
Һеди, һеди кәвьрр'а шәр'кьр, диwар қөлкьр.

П'әнше р'ое дадьк'өтан һөндөр'е зиндан,
Ль бәр, пешбәр хwә дьбини баг'әки дәгман.

Гьрти шадьбә кө ч'ьра ч'ә'ве ви век'әт,
Жь тарйе дәрте нав баг'е гөл у щьнәт.

Гөле назьк вәкьрьбун гәрдане тәр'—шан,
Нура шәмс сәр дьле ви бьрин дьбә дәрман.

Ль wedәре, бын сийа даре—дара чинар
Дит қизәкә к'аw—к'өбар, ч'ә'вр'әш, бьру қөйт'ан.

Әwә р'азайбу, қиза п'аше бу — Мәйанә,
Гьрти һәма we һьндаве, т'аба хwә найнә,

Р'амусане дьдә we к'awe, we бәдәwe,
Сурәт һ'ьнаре, ч'ә'вр'әше, бәжьн зьраве.

Хеләкә р'өже дьчә, пеш, паш хwә дьһер'ә,
Занә saw у тьрс сәрә, шөхөл нащәбрьә.

Дьтьрсә, кө ч'ә'ве нәп'ак шыке нәвне.
Тәлә—тәл, тьрсә—тьрс вәдьгәр'ә зиндане.

Нәқәба диwар хьтьманд, кө нәе к'ьвше,
We қасе жь хәwe р'адьбә қиза п'аше,

Нав һәwa хwәш у р'әwша баш, мина һәр щар,
Нәйньке дьдә бәр деме к'awә дь к'өбар,

Шаш у һ'әйр ма, кө сурәте сор ле ч'ьлмьсинә,
Һерс к'әт, го:— Мәрьв әщевә wa жи дьбини?!

К'е шөлә'т кьр у чь тәһәри һат ви баг'и?
Дьбәк, бәр р'әһ'е хwә п'ьр' безарә әw мәри?

Хөлэсэ, Мэһанэ дор—бэре хвэ дьһнер'э,
Т'о қул—бэнда навинэ у те һэрама хвэ.

Сөр'а р'амусане ле кёлэ һьм мэрэзэ,
Ньзанэ, кө мот'аше we Бэрмьразэ.

Мэһанэ бэр хвэ кэ'т. һ'эта сьбе р'анэза,
Тэ'ва сьбе чава дэрте, һэма we қасе,

Те нав бег', р'аст щийе бэре, бьн дара чинар,
П'энше гэрм дьр'эжьн сэр гэрдане we тэр'—щан.

П'эр'ти хвэ эв р'одькэ сэр т'элийа бьринда
У нола һэрщар бьн сийа даре п'алда.

Ле бьрина т'элие ль we нэисэ дьжэнэ,
Хэва р'оже жь хвэ да р'эвандьн Мэһанэ.

У ч'э'ве хвэ гьрт мина мэрьве һеньжи,
К'эт мьтала, дэст шэрма дьл we нэдһ'эви.

Дьхаст р'ач'э'вкэ, һэла к'е дэгмиши we бу
У даг'а шэрме ль сэр сурте сор һишт, чу.

Хелэж дэрбаз дьбэ, Бэрмьраз жь зиндане
Дэрте те дьсэкьнэ сэр сөре Мэһанэ,

Лев ле дьчьи, тен дьл ле насэкьнэ, занэ,
Дэрде дьл гьранэ, дэрдэки бе дэрманэ.

Гьрти хвэ зэвтнэкр, диса сурте сор пач'кьр,
Қиза п'аше вэщьн'қи, ль хорт мезэкр.

Ньзанбу чь бьгота, мэт'бу, мьч'ьқи ма,
Ль хорте лэт'иф, һ'эйр у һ'эжмэк'ар ма,

Дьләки на. һ'эзар дьли хорт дьһ'эбинэ,
Ль бэжьн бале, диндаре мэт'эл дьминэ.

Т'аба хвэ найнэ, we һьндаве хэбэрдьдэ :
— Эһ, лавьке дэлал, тө вьра р'аст хэбэрдэ,

Сөр'а дьле хвэ щаньл, ль мьн эшкэрэкэ
У сьтде дьле хвэ бь һэ'лал бэр мьн вэкэ.

Бэрмьраз го:— Эз гьртне зиндана кэвьрм,
Бьн һэрама тэ, бьн э'рде зор дьчэрчьрм!

Эз хэрибьм у нэ йе вьрм, дьл хэдарьм,
Бэри мьн нэди, бьһел қасэке бал тэбьм.

Ҷиза п'аше го:— Хорт аз ль һ'обе нькаръм!
Бь һ'об р'ез жь қәвате дәръм бәри тәдъм.

Ле һәр р'аст бежи, чава р'ач'әвкьр ви т'ахи?
У чава щөләт кьр, тә һати нав ви баг'и?

— Эһ, дилбәра гәрдән назьк у к'ава к'обар!
П'ър' хвәшьн дәшт, нәвал, кәлилке ч'иһа, зьнар.

Һ'әму гәл у насәмни, бьнәвш у р'һ'ан
У сәр исан вәрәқ бьдә р'ожа шәмал.

Тә пьрс дьки, аз чава һатъм нав ви баг'и?
Эз дәст зәлма п'аше мә р'әвһам пар ви чахи.

Исал пер'а аз гьртне баве тә п'ашемә,
Щие нәһәқ у бәлисәва гьртне кәламә.

Чь тә вәшеръм, дөва мьн нәқәб һазьркьр,
Кә сәре хвә хьлазкьм жь қәда бәле вьр.

У жь қөрьх—бөхдане мәрьве ве дәвре,
Қәрәз, тә һаж у паш р'ожа мьн т'өнәһи ле.

Эз һатъм, тә дити ведәре, а ль ви щи,
Ве дәде аз бум мөт'аше тә у ви баг'и.

Тә иро мьн ст'арка, сөр'а мә дһнарнәкә,
Өвәйкә у мьн ль қана п'аше һасе нәкә.

— Э, бе әв п'ешәкзан тәһи,— го қиза п'аше,—
Щьмә'т п'әһе тә дьдьн һәр дәм у қасе,

К'ьлам авитә сәр к'әмала мере мерхас,
Хорте бәрбьч'ә'в у р'әһ'ма дьле Бәрмьраз.

— Эһ, аз чь занъм, қиза қәһиц,— го Бәрмьраз,—
Һәр занъм бь зор нае һ'об у әвина хас.

Әвин зорә, р'йа һ'оба дьл нае гьртне,
Эз бумә диле һ'өсьн бала тә, ве әвине.

— Р'оже к'ьбир гәләк хвәшьн,— го Мәһане,—
Һ'об—һ'ьзкьрьн бәрбь р'ожа баш бьмәшә.

Гөле сор, зәр сәр синге ә'рде бьбьшкьвьн,
Авед бәләкйа, ч'әм у кани бен, бьк'ьшьн

У һ'әзар нәхш у аһаз бьк'әвьн һәве,
Жь ве четьр чь һәйә бьн п'әнще тә'ве?

Бәрмьраз го:— Тә эз һ'әландьм, назька наз,
Һ'әба тә дьле мьн сот һорһа дем һ'әwas,

Алава һ'әбе гөр', же навьм хьлаз!
Ҷиза қәнц, тө вьр шақә дьле Бәрмьраз.

— Эзе соз у гьли ә'сәкьм,— го Мәйане,—
Сөр'а бәхт у һ'әбе дәст бинайһа ч'ә'ванә.

А, бьн ве дара чинар у орт'а ви баг'и,
Тә р'амусан да ван сурте сор, дөһ ви чахи,

Вьр иро зийарәта хwә, бьрца һ'әбе мьнди
У we қасе мьн һ'әбанд тә—лавьке щьнди.

Гьрти — лавьке щьнди у қиза р'әхт гөли,
Вьр вана һөвдө һ'әбандьн бь һ'әзар дьли .

Әм һөрдө гөла бьһельн нав' баг'е щьнәт,
Бьра һ'әб—әвин ль ван бьвә нәбат у қөнд.

Әм вәгәр'ьн бәрбь һ'әсэн — п'аше дәшал
У ләйк'әте Бәрмьраз — вәзире зөлмк'ар.

Бәлки бәхт у тәләбәхте вәзир вәлгәр'ә,
Ду қачаха Бәрмьраз к'әтйә, же вәнәгәр'ә.

— Бәрмьраз өндабуйә, к'өйә? — Го вәзире п'аше,—
Дьбәк жь ве т'опрахе чуйә у нае к'ьвше ?

Вәзир р'окьр у пива сәр нетәке ва,
Шька ви дьчә сәр әрде Аһмәд п'аша.

Бәрбанге, вәхта тә'в дәрте, р'адмусә әрде,
Вәзир к'әрба те диwane, щәм һ'әсэн п'аше.

У шька ви, кә дьчә к'едәре, дьбеже,
Һ'ьше һ'әсэн жь вәзир дьбьр'ә we қасе.

Фөргз нә'ме дьшиньн у дьдьн Аһмәд п'аше:
— Нав хwәда сафикьн сәра, а ве мәсәле:

„Сәр сәре мьнара мә, гьртие мә өндабуйә,
Жь бьльндайһа бел'әд чь тәһәри р'әвйә?

Щава мәсәле — р'әва гьрти бьдьн ә'сә!
Әгәр вә щаб нәда әме шәр'кьн хөләсә,

Wә'дә дьдьн wә, се р'ож моләт, бьфькьрьн!
К'е дәст бәр'а бьр, сәр мөда әви вәр'екьн“.

Аһмәд п'ър' гәләк жь шәр' у дә'ва дьтърси,
Гази ақылбәнде шәһәр кьр у же пьрси.

Ле т'ө ә'вд—исан, ақылбәнд шаба р'аст нәда,
У шина гьран к'әт нав шьмә'та Аһмәдда.

Һәрр'о нав баг'да Бәрмьраз у Мәйанә,
Р'асти һәв тен у т'ө қул, бәндә ль һаж ван т'өно.

— Чьма ва дәрәнг һати, чь қәһьми?—
Бәрмьраз го,— О... дем шәһаһьра хвәшбәни,

Бежә, чьма Һса мәлули, ва бь хәми?
Тө дьле хвә гәрм ша бәрм мьн вәкә саг'ләми.

— Дәрд у хәме мьн п'ър'—гәләкьн,— го Мәйанә,—
Ль р'әх вәлате мә, ә'рде к'әфьр һ'әсәнә,

Баве мьн Аһмәд, кө сьбе нәда шаба ви,
Ве бе сәр мә шер', һьлшә сәр мә әскәре ви.

Әш дьхазә кө шаба мәсәле бьдьн ви:
Чь тәһәри гьртне ван жь мьнаре р'әви.

Бәрмьраз хәбәр жь дөве Мәйанә бьр'и,
Го:— Әшқас вәхт ле чьма тә қә нәдькьр гьли?

Шава мәсәла ван һәр әз дькарьм бьдьм,
Дильм! Лазьмә жь ве зиндане азабьм,

Гава хәбәре Һса вьр дьбһе Мәйанә,
Әшқ дьк'әвә дьле ве у әш насәкьнә,

Ве лә'зе, бае бәзе те диwana Аһмәд,
Го:— О, баво! тә шер'банд гәләк ақылбәнд,

Т'ө к'әс нәма, т'әк ма Бәрмьразе зиндани,
Дьбәк әш хьлазкә вә дә'ва ви шер'и.

Аһмәд ә'мьр кьр:— Зу әви гьрти азакьн!
У ве лә'зе биньн вьр, ль диwane шәм мьн.

Бәрмьраз аниң шәм гьрә—гьре диwane,
Го:— Шие бадһәва вә әз авит зиндане.

Ле эз навьм дьле хвә, вьр хвәде шә'дә,
Назьрм, һәр'ьм бьрәдиньм һ'өкөме вә.

Бо хатьре нәвса к'ава—к'өбар — Мәйане,
Һуне бьбһен, хөдан ә'сла чькьр бәр дьне.

Гәли мафула, әшге бькьн дьле хвә нази,
Һуне жь Бәрмыразе п'ешәкк'ар бьвьн р'ази.

Әз наһельм жь ве дә'ве, бе п'әшк у қәзийа,
Сьбе, вәхта к'әва бәрбанге хвә бьдә ч'ийа,

Әзе бал Һ'әсән п'ашебьм, дә'ве сафикьм,
Р'өһ'е вә хьлазкьм, дьле щьмә'те шакьм.

Аһмәд го:— К'ьвшә тө һәйн хортәки занә,
Вәки бь намуси тә кө қәланд созе мә.

Ль нәвса тә, һ'әлалбә қиза мьн — Мәйанә,
Ль дәвр—дһийа гозәл әв сәр һ'әмуһар'анә!

Бәрмыразе бөхөдар хатьр хвәст жь Аһмәд,
Мәрдә—мәрд р'аст һат щәм Һ'әсән п'аше мьхәнәт,

Го:— П'аша сахбә! Сәр села сор хәва к'е те?
Дәрде мьн гәләк к'урә, вәк ч'әме Фәрате,

Зу фәрмане бәрдә, ләхә дәфа һәваре.
Щьмә'та хвә т'опкә ль чардоре мьнаре,

Мәсәла вә вьр әзе тедәрхьм пеш щьмә'те
У зор—щәбре жь өрт'е р'акьм һ'әта—һ'әтае!

Һ'әсән ә'мыр кьр, т'әлала щьмә'т зу т'опкьр.
— Щьмә'т гөһдари!— го Бәрмыраз — хорте ақьл—

Әз нә е вьрм, жь волате дәр һатьмә,
Һ'әсән п'аше вә щава хвә дьхазә жь мә:

„Жь мьнара бьнд, гөнәк'ар чь тәһәри
Р'йа чәтһн ди у ду хвә р'еч' нәһишт, р'әви?“

Щаве дьдьм:— П'аша сахбә! жер— бьн мә ә'рдә,
Жор ә'зманә сәр мә, ведәре— щьмә'т шә'дә!

Гава мьн сера мәсәле вьра диһаркьр,
Һун бьрәдиньн хвәстьна щьмә'та һазьр.

Һ'әсән го:— Әре! Бь қьрар—қәсәме хвәде,
Соз дьдьм, бьрәдиньм хвәстьна щьмә'те.

Б'эсэн п'аша вьр соз да, Бэрмыраз хэбэрда:
— Дэст ақыл дьқәдә мәрәма дьле ә'вда.

Чь бежым, хельф жь дөве мьн дәрнае.
Дйа гөнәк'ар дуз те ведәре, бәр мьнаре

У фәрз. дьқәдинә чь көр' нивикьр ле we.
Гөлока т'ел, вәрьс дөщар бәжна мьнаре.

Тинә, датинә хут ви щие әм сәкьнинә,
Гөлоке жь һәв вәдкә, сәре т'ел вәдр'әсинә,

Ль чәнщьке мурне бе зар—зьман дьалинә,
Чь гьлие әз дьбежым, педа избатинә!

А, we хун дьнһер'ьн, ль ве к'әла—к'әла гәрме.
Мури, чава р'аһиштнә кәвьре мьнаре.

Әв мурне анизаз, сәре т'ела һәрмыш, хас
Һәвраз дьвьн у дьгһиньн ви гьртие мерхас.

Де сәре т'ел сәре вәрьсва гьредьдә
У гьрти сәре вәрьс к'аши щәм хвә дькә,

Жь р'әбе жорин, ог'бра ачьх дьхазә.
Де шәрпәзә навә, занә шөхөла фәрзә!

Хвә һәһевшинә ,қәват жер'а дьбә һәвал,
Гөлок дькә вьр, кәвьре мәзын, гьран.

Вәрьс ль кәвьре р'әш мән'кәм гьредьдә
У гөнәк'ар ви бәре дьнва пәйадьбә.

Вәрьс, т'ел кө нәбьн шә'де сөр'а дь р'әве,
Сәва кө шыке нәвне ч'ә'лкьрын ведәре.

Әз дькарьм сонд бьхөм вьра бәр щьмә'те:
А, вабу! П'аша, тө қайили мьн, ве шабе?

Вәзир вьр һерск'әт:— Ле к'а избаткьрьна тә!
Чь һәма т'әне мурйе мьнаренә шә'дә?

Бэрмыраз хвә зәвтнәкьр, һаһанга ә'рд вәда,
Вәрьс, т'еле һәрмыш нишани ванда.

П'аша мьч'ьқи ма, го:— Ле әw занәдар к'а?
Бәрмьраз, ыра хwә мөкөр' һат бәр гышка:

— Әw занәдар хут әзм, wә һаһа бауаркьр?
Щьмә'т ль we ә'рафе сьһабе хwә наскьр.

П'аша хwә қөрафтә сәр һәв, ч'ьркин к'әтә дьл,
Щьмә'т жь щи дьләқә, дьчә бь сәф у гөр'

П'аше залым, wәзир, қәwаз, мөлә у қази
Бәр п'ела щьмә'те дьр'әвьн бь щәр'ьзи.

Т'әр'ьби т'ьвдира wәзир у п'аше дәщал,
Сәр т'әхт авитьн, ль wан бәлакьрьн диwан.

П'есира хwә хьлазкьрьн жь р'ожа щәбар,
Бәрмьраз — хорте сьмел р'әш, назьк у қөйт'ан.

Бьжартьн сәрwере wәлат бь дьл әшқ у щан,
Льбасе азаје һ'әмезкьр wан, ә'рде wан,

Нур—шәмала р'оә, һ'әму бьнәвш у р'ьһ'ан,
Сәр дьле бьрнн у хөдар, дьвә ду—дәрман.

Нав, дәнге Бәрмьраз бәладьбә ль дьне,
Мьзгина хере дьк'әвә гөһе Мөйане.

Әшқ дьк'әвә дьле Аһмәд п'аше дәщал,
Wәки гьртне wи занәдар, ақьл у к'әмал

Шөхөла п'ьр' чәтын қөданд у дьл ле шакьр,
Намус хwәйкьр, жь шәр' у дә'wa wи азакьр.

Аһмәд хwәзьла хwә ани кьрна мерхас,
Әw у қиз дьминьн ч'ә'вньһер'ийа Бәрмьраз.

Әвинти п'ьр' зорә, жь п'еле бә'ре зортьр,
Бәрмьраз һ'әвт р'өж у шөва һәла сәбьркьр.

Бәри һьнге дышинә ду ьна хwә Симе,
Т'аба хwә наинә дәст һ'өсн у бала әвине.

Wәхта сәр ә'рде п'әнщ вәда нәдира тә'ве
У бара дьл, һ'әзар нәхш аwаз дьк'әвьн пәве,

Сэр қәшыл у қырае де, баве Мәйане
Чәнд сийара һылдыә те щәм Аһмәд п'аше.

Аһмәд ыра бе дә'w у доз қиза хвә дьде,
У дба'кыр ль бәхт—мыразе ван у ог'бре.

Бәрмыраз ыра дәргистийа хвә сийар дькә,
Вәдыгәр'ә, се р'ож у се шәва дә'wате дькә.

Бьрина вийә дьл, дьле шкәсти дыщәбьрә,
Тә'лайа дьл дьр'ьжә, бәхт, р'әщал дьзвьр'ә.

У ә'мыре ви зәлул у р'әзил, р'әш у тари,
Ль сәр ишықда дь шывета шәмсе нари.

Дәрәһқа Бәрмыраз т'әв ч'ир'оке гөл нишан,
Ә'сә we бе готын һ'әта һәйә ә'вд исан.

Ль дьне дьминә т'әне қәнщи, наве баш,
Ч'ир'ока мә к'әтабу, шәва wә бьминә хвәш!

Institut kuron de Paris

Ә'ЗИЗЕ ИСКО

ЛЕНИН

Урьсет педа — т'и у бърчи.
Хәзәбеда вәдърәпльчи,
Дышәлландә бәнде нәчар —
Тә'ли — тәнгие, шьп'ука һар.

Һылатбу ә'рде р'асти,
У п'адша бь вьр', зордәсти
Щьмә'та бе хайи — хәдан
Чок'миш кьрьбу нире гьран.

П'ьр'а дькьр, йәки дьхар,
Йәки т'ер бу, һ'әзар стөхар,
Йәк бу хайе щан — шине мәрд, —
Миллионер'а — к'охке бьнә'рд.

Йәк хәдане һ'өкөме мәшур,
Щьмә'т педа бе дәнг — дәстур.
Р'озгара тә'л we дьжәни,
Ле бьр'иә бу р'е у мә'ни...

Хәр'ьщин сал, сал дәрбаз бун,
Дәлил — к'әрәм ванр'а че бун,
Р'абу Ленин — нәвса титан,
Дор хwә щьванд к'ома ә'фан.

Ви хөльқанд партикә зор,
Да дәсте we бәйрақа сор
Ширәт ле кьр у да сәр р'е,
Хwә — хwә р'абу у да пешие.

Р'акър п'алә, р'акър гонди,
Вәкър ч'ә'ве миллион бәнди,
Т'әфақа ван т'әмам кър йәк,
Т'әрбә даие, да дәста ч'әк.

У бь газийа Ленине че
К'әсиб р'абун, кә'тын щерге,
Жь пьриске че бу агьр
У бу алав, алава гөр'.

Мина бәрфе, бәрфәкә п'ук
Бәр ви һ'әлийан зөлм у шьп'ук,
Тәхт к'әт п'адша у мьлк'әдар,
Вебун, һ'әлийан қәйд у чидар.

Ленине че сазкър Совет,
Партия хвә кър т'әми — вәсет,
Һәр азайи у ә'дьяйи:
Әв бу мәрәм у т'әмие ви.

Бона съба ч'икә сайи,
Бона ә'мре гөлвәдаи
Нәдһевшанд қәвата мьл,
Нәдһевшанд һ'ыш у ақьл.

Ви дур дьдит — һ'әмйа дуртьр,
Ви дәрщ дькър — һ'әмуйа зутьр
У мә хвәш кър р'озгар у һ'ал,
Мәр'а вәкър дьнйа шәмал.

Ви р'әһ'е р'ә'м у ә'мре шан
Да хвәшбәхтийа бәнди — исан.
Һ'әта һәбьн нәвс р'у дьне
Ленин нае биркьрьне.

Ленин сахә, әв нәмьрйә,
Әви мьрьн бәтал кьрйә,
Гав у сәһ'әт әв р'әх мәйә,
Т'әви ә'мьр, шөхөле мәйә.

WƏT'ƏN

Ə'зиын де у бав, назькə мōh'бəт.
Бьра, һогьрти, хвəйинг у əвлəд
У ван хəбərəд қəдимə, ширин,
Дьле бəндада данинə һелин.

Ле һ'ōба вəт'ən бeһ'эдə, бьлə'т,
Əw мьнр'а п'эр'ə, р'ōһ'ə у сьһ'ət,
Wəтən һəwaiə, əw пeла һəwe.
Сайа к'ижане нəфəс мьн даве.

Wəт'ən, тō дейи, де жи ширьнтър,
Намус—исафи, ван жи бьндтър,
Сəрт'аше һ'əму ке'лм у хəбəра,
Wəт'ən, р'ōһ'e мьн—қōрбанə тэр'а.

ПАРТИА ЛЕНИН

Сэр щьмə'та бинфəтси
Мьк'ан дибу дəwра қомси,
Зōлма гущьли wер'а дьлист,
К'əсərəд тə'л шəрқ—шам бьһист.

Р'абун гōнди у хəбатчи,
Р'абун нəвсə т'и у бьрчи,
Дьле wанда алав, ə'йнат,
Һ'əзар дəг'ме к'урə шəwат.

Wанр'а һəрт'ьм дəлил, гōман
Партиа Ленин, партиа ə'фан .

Qət'ьл һелбу жь к'əнара,
Дьне һьнгавт ар зар'а.
Дадан Сəра Зьвьстане.
Агьре дьле хwə бəрдане.

Лəқийа, һ'əжйа у лəрьзи,
Дəвар'у бу бьнга р'ьзи,
Вəбу бəхте гōлвəдайи,
Р'ожед дəнгьз ч'икə сайи.

Wанр'а сэрək, илащ, мəрт'ал
Партиа Ленин, партиа к'əмал.

Педа занэ дьня а'лэм,
Мэ биркьрийэ хийал у хэм,
Хэвнэ шэва бунэ избат,
Мэ бэрданэ р'акет, ищат.

Мэр'а дәлил һ'эму гава
Партия Ленин, алме ава.

Сьдце мәда т'эми, wasет,
Фькре р'э'ме у һ'эзар нет
Бой э'длайе—мөһ'бөта гөр',
Кö нэбарьн көлие агьр.

Мэр'а ширэт, ақьл сәвда
Партия Ленин, партия сәйда.

Э'ДЪЛАЙИ

Р'абьн мьлэт, р'абьн т'эв һэв,
Р'абьн нэвсед дьняе,
Мьле хвэ бьдьн мьле һэв,
Бэндар'а шэр' кер найе.

Бьратие бэрк'кьн, йэкьн хун,
Шэр'кьн пешийа шөлата,
Qет'ьл нэбэ, нэк'ьшэ хун,
Щенг нэбэ т'ö вөлата.

Нэбэ тари э'рше сайи,
Нэч'ьлмьсэ э'мре гэш,
Бэхте дьня гөлвэдайи
Нэбэ хөре бэнде фэ'ш.

Р'ож ат'ара Геросиме
Нэе сәре мә т'эва,
Нэвсно, хуньн хвэие р'эһ'ме,
Шэр'кьн пешийа хэзэва.

Р'абьн мьлэт, р'абьн т'эв һэв,
Р'абьн нэвсед дьняе,
Мьле хвэ бьдьн мьле һэв,
Бэндар'а шэр' кер найе.

БИРАНИНА ЭСКӨР

Бә'р фур дьдә, бә'р дьк'әлә
У ле — лейә дәре к'әнер.
Гөрзед һешин һерс у ә'йнат
Дьшәлпинә синге зьнер.

Неле сәр һ'ышк бәлә дьбьн,
Дьбьн һ'әзар моринге шин,
Водьчьхьн щаркә майин
Һ'ошум дькьн бь кә'лобин.

Һелк'анед һар, қәйя сьндйан
Һәв данинә шәр'әки жир,
Һ'афа зьнер сәкьнимә
Шәр'е Қр'име мьн ани бир.

Жь ә'рше жор гөр'әгөр' бу,
Һериш данин тәйре пола,
Р'о дькьрьн барә қәт'әле
Сәр сәре мә, бәст у чола.

Ә'рд у ә'зман, һәр чар али,
Гьрмәгьрм бу у гөжәгөж,
Ду — дук'еле — т'әпльхане
Дабу сәр'мә — һ'әсаби мьж.

Т'оп дьзукйан, лии дьвәқйан,
Гожин дьһат ль һәр али,
Налина ә'рд бу, ә'рд дьзарийа,
Т'әв һәв бубун мәйт' у хали.

Щара чара we шулькин,
Диса к'ышйан танке нәйар,
Бәр ван дьчу зөлм у қәда,
Бәр ван дьчу шьп'ука һар.

Вьр хортәки бақе бомба
Вәр кьр синге танка пешьн,
Щи қөлоз бу, дор зьвьр'и,
Алав бәзи һ'уте һ'әсьн.

Танка дөда щида т'әқйя,
Йа дьн иди щи нәләқйя,
Йәк шәвьти, агьр пек'әт,
Йа дьн дәрба хәдар ле к'әт .

Талде ванда қижә вәбун,
Һылшйан сәр мә орди, әскәр,
Һежа к'әлийа шәр'е сонғия,
Шәр'әки лапи бәт'әр.

Мәйдана шәр' т'әслә бу
Сәд—қуртинед мере ә'гит,
Фашист диса сәк'әсыз бу,
Һ'өнһре мә бәр ч'ә'ва дит.

Һа шәһыши хортәки щан,
Сынгйе пышта пилва да дәр
У р'әх вида we п'ьрп'ти
У нһг'ьли йәки қәмәр.

Йәки дһне сәр к'еләке
Һәрдө дәста гьртийә бьрин,
Хун дьк'ьшә, гола хуне
Жер'а буйә war у ньвин,

Йе дьн иди бәр р'өн'данә.
Сәр леванә т'әми—wәсет
У чәнщьке мьрьна қомси
Т'әр'ьбандйә мәрәм у нет.

Wьр дьк'әтһн малхwe мала,
Хорте титал дәст бь һ'һнә,
Wьр дьк'әтһн нәвсед бесуц,
К'әс—к'әсәки найнә гөнә.

We зипьке, we тәйроке
Дәре миллион мали к'өта
Бәхт т'әр'ьбанд у қөрч'ьманд
Букед т'әр'лан, қиз у хорта.

Вәнәгәр'ийан, бе мьраз чун,
Әw ша нәбун щаһьлтийа нар
У беһ'әйам ве дһне чун,
Бун меванед ах—бәред сар.

We дәрбазбһн сал у қөр'нә,
Бьхәр'ьщһн салед к'ьбир,
Ле ферьзийа ван ә'гита
Ньсләта мә қә накә бир.

ЭЗИ К'ОБАРЬМ

Эзи к'обарьм бeқэдәр у п'ьр',
Wэт'әне мьнә һ'әдадхана гөр',
К'ө дьwәльдьн мерхасе зәмин,
Е дһнар дькә сер— к'ьлитед ә'змин.

Wэт'әне мьни қәйаси, дәнгъз
We фьр'а хьстийә ә'гит у ферьз,
Г'агарин Иури у Титов Герман,
Украин Павел, чуваш Андриан....

Ниройә диса мьнр'а һат мьзгин,
Дьле мьн буйә бә'ра зәрзәмин,
Шабун фур дьдә, т'ө найе зөвте,
У әшқа бечап қалбе мьн дәрте.

Эзи к'обарьм пенц бьре ә'рша,
У дьләсьниньн we нәвса шәша,
К'ө щара ә'wльн р'убаре дьне,
Р'акьр, бьльндкьр һөрмәта жьне.

Эзи к'обарьм, п'е мьн ә'рд нагрә,
Дә т'ө һогьро, финщана дагрә,
Һьлдьн салхва Валйа, Валери,
Қьраред партиае к'е анин сери.

Нивройә, мьнр'а диса һат мьзгин,
Дьле мьн буйә бә'ра зәрзәмин,
Шабун фур дьдә, т'ө нае зөвте
У әшқа бечап қалбе мьн дәрте.

ГОРЦСТАН

Гөрщстана к'awә к'обар,
Бука назә бәр п'әрде,
Тә дайә мьн щи у сьт'ар,
Тә дайә мьн шире де.

Бешика мьн һ'әжйа, лвьйа
Бьна сйа баг'ед щьнәти,
Дәнге һорийа, заре п'әрийа,
Дьстран лурийа қөдрәти.

Фыр'а хьстъм, мэзын къръм,
Да дэсте мьн олме бь к'ур.
Нета бьратне ширэткъръм.
Вэкър р'енга шэмал—нур.

Сэр сьфра тэ мэзын бумэ,
Гөрцстана эмэкдар.
Хвэйи қэдър—қимэт бумэ,
Мьн нэбһистийэ пьрса сар....

Гава сэр тэ бьбэ гөр'ин,
Қэда э'сле ви к'эвэ,
К'и бьһевшинэ р'өһ'е ширьн
У һ'эвэки бэрк'эвэ.

Гөрцстана к'авэ к'обар,
Бука назэ бэр п'эрде,
Тэ дайэ мьн war у сьт'ар,
Тэ дайэ мьн шире де .

Нэбэ бэнде позбьльнд,
Дэст набежэ т'аще жор,
Нэбэ лепок у нэр'ьнд,
Нэбе:— Эзым т'эне зор,
Эзым альм у пьспор.

Дьһийа р'он мьлк'е т'ө к'эси нинэ,
Г'эта—һ'этайе навда бьминэ,
Вэхтэке р'ожа тэйе жи бе,
Тбе жи бьби меване қэбре.

Һэр т'эне пэй тэ навэк дьминэ,
У һэрге әw нав һөрмэте тинэ
У мьлэт тэр'а р'эме дьшинэ,
Ә'мре тэ кьр бош—бэтал нинэ.

ВЕ ДЪНІА Р'ОН

Ль ве дънїа гәшә р'оньк
Мәша ә'мьр гәләк кьнә.
Ль ве дънїа гәшә р'оньк
Нәвс у бәнде нәмьр т'өнә.

Шьнәт, иман, қөдре гьран
Уи чахи ве п'ара тә бә,
Уәхта р'абә ньсләта щан,
Бежә, пешїо, р'ә'мә ль тә бә.

МАЛЕ ДЪНЕ

Мале дъне—қьр'ежа дәста,
Кәс пе нәбу ашьқ—һоста.
Мале дъне —лода кайе,
Ба ле р'абу, пашда найе.

Думка мал гәләк кьнә,
Иро һәйә, сьбе т'өнә,
Т'әне һөрмәт у нав у дәнг
Дънеда нагрьн хббар у жәнг.

БЕБӘХТ

Уәки кәвра — һ'ите зьнер
Бәр п'їа бьки пәмбу—пәнер,
П'ахре уийи сори бекер
Бини дайни ангори зер',

Даг'ки, бини дайни ль бәр
Сәр дәсте хвә һекәр'унә,
Уе бежә тә, сәрбари сәр,
Төйи дьжмьне мьни хунә.

Шер һәнә бина баһаре ле те,
Бина гөлед нава щьнәте,
Һәр пьрсәкә we р'асти жи гөлә,
Һәр нетәкә we дөр'ә, дышхөлә.

Шер т'әмам педа саз у к'бламә
У әw нъвисар поэма т'амә:
Дьхуни — дьк'әви нава мьтала
У дьбежи: — Шайир, тәр'а машәла.

Шер һәнә ле те бина к'ьзуре,
Бини, к'уте бьне тәндуре
К'ут һәр'ә дәсте кәванийа бекер,
Ле а'щыз дьби, ле дьби зьвер.

БОҖОРИН САЛ

Сал һатън у бөһөрин,
Сал һатън, ноли гава,
Сәр әмре мә һеуьрин,
Wәдә ль мә нәкьр лава.

Шаһьлтиә ль мә бар кьр,
Бәри гөһаст у р'әви,
Аһьлтиә ль мә к'ар кьр,
Нькари бәр бьр'әви.

Иди, ноли сале бәре,
Тимар накъм һәспе қәмәр.
Набьм меван ль бәр сәре,
Бо зеринга хвәйә әсмәр.

Иди ль сәр т'әхте шайе
Р'унанем әз сәре жор,
Әшқа мьнр'а наен р'айе
Ч'ә'вбәләкед сурәтсор.

Шаһьлтиә ль мә бар кьр,
Бәри гөһаст у р'әви,
Аһьлтиә ль мә к'ар кьр,
Ах, нькари бәр бьр'әви.

ӘЗ У БЫЛБЫЛ

Бәнга мьнә, әзи шаһыл, сәрфьһияз,
Мьн һылда дәст у хвәш лиланд симе саз,
К'әтъм нава мерг—чимана, ван р'аста,
Мьн қәй т'ьре әзм ашьқ у носта.

Феза мьнда лиланд былбыл бь нази,
Һ'әзар шур'а у мьқамн, авази,
К'әбра былбыл мина зәнгьл кьр зьнгин,
П'әрвәзә бу мерг у дәштед зерзәмин.

Бу зарина т'ел у сима, т'ел нә'лийан,
Йәко—йәко кьрын чьрпин у қәтйан,
Мьн сәхири кәр'ә—лал бу зар—зьман,
Дәрд у хәма ль мьн дитьн щн мьк'ан.

ӘЗ У К'ӨР'

Бәнга мьнә, әзи қәшәнг, анизаз,
Дәсте мьнда чава хвәш те сәда саз,
Һ'әзар дәнги дьлилиньм у дьстрем,
К'әбар, қәшәнг әз бәрбьр'и К'өр'е тем.

— К'өр'а әхтһиар, чьма өса дьләзи,
Бь гәфә—гөр' у һерсьлу дьбәзи,
Ща хеләке тә әгләкә ван п'ела,—
Т'әмашәкә сәд—льқаме сим—т'ела,

Әзе тәр'а бькьм қьсә, галәгал,
Тә дурк'әвьн, тә бьр'әвьн хәм—хийал.
Һәма вьра п'ела сәре хвә дани,
Ч'әм ә'дьли, қалбе хвәда сәкьни.

У п'еләке сәри һылда һьндавда,
Заре бәнда ва к'ельми—хәбәрда:
— Дәве пира тә һьлданә мәт'әлок.
П'инә кьрийә бәйт'е р'ьжи, к'ьлам—ч'ир'ок,

Қөр'ә—қат'ан сәйрәми ван орт'а,
Бәләнгазо, тәйи т'ьре, тәйи — Шот'а,
Зо у фәрәк банге пьр'еч' һәв тини,
Хвә дажойи бега Фәқи у Хани,

Чава пола бечимэти у бе кер,
Qə хоф наки, тини дьки wəkə зер'.
Шайир əwьн, əwьн ашьq, нав у дəнг,
Шер у бəйт'ед к'е нагьрын хобар у зəнг.

Ч'əме бəрзəq тə'н ль мьн дан у львйа,
Дəсте мьда т'əмбур лал бу у нə'лйа,
Ньзам чьма мьн хəйинди тə'ва зэр,
Ве баһаре мьн бу думан у багəр.

САИАТ—НОВА

Сал хəр'щин, бунə qəр'нə у дəрбаз бун.
Милион—милион нəвс у бəндə ве дьне чун,
Ве дьне чун, чун онда бун, qə т'ə щара
Нав—дəнге ван иди нае ль сəр зара.

Ле мьqаме к'əмəнче тə, Сайат—Нова,
Дьмьлмьлə гəнд—бажар'а, эл у оба,
У тə т'ьре, һəма һежа бəр симе саз
P'əh' педə һат, мəшйан, һелбун к'елма тə наз.

Шер—к'ьламе тə ашьqи тенə стране
Һ'əзар зари у зьмани Ленк'оране,
Сəд—мьqаме к'əмəнче тə чава хаш те,
Колхида к'aw, р'аст у бəстед Арарате.

Тə пəй хwə һьшт qəдре qəдим у нав у дəнг,
У щьере тə т'ə щар нагьрын хəмам у зəнг,
Əве бьжин дəwьр—qəр'на, һ'əта—һ'əте,
Натəмьрын һ'əта р'ожə қийамəте.

БАҺАР

Qəдум к'əтйə сəр' у сəрма,
Сəqам иди нашьдинə,
We һу кьрын бае гəрма,
Багəр иди налубинə.

П'əнще р'ое тира хwə р'ьст,
Һьнгавт синге ч'йа у банйа,
Шəп'е бəрфе һелана хьст,
Хəлин к'əтйə щəw у канийа.

Шьр'кед аве дэр баһаре
Тиш—тиши бун, һатнә харе
У тәйрәда дахьст мьзгин:
— Баһар һатийә— wә'де р'әнгин.

У хwә һ'әсиан дәшт у зозан,
Халича нәхш ә'рде р'ахьст
У баһара к'awә т'әр'лан,
Ч'ьра ә'мре дьне вехьст.

ПАИИЗА ДЭРӘНГ

Пайиз һ'әлийа у даwәрийа,
Qодум к'әти, уш ле бьрийа,
Шьрит—р'әфе тәйр—тәйрәда
Һелбун бәр'ийе, р'е һәв нәдан.

Р'ое п'әнще гәш бәрәв кьр,
Ә'рде хеллийа чәнге хwә кьр,
Нав мешәда р'ьщәф бәзи,
Хәмьл wәшйан, дар ман тә'зи.

Дәшт у зозан бунә нәнас,
Ч'ьлмьсинә хәмлед һ'әwас,
Гьран буйә села ә'змин,—
Бәрк' ньхамтийә ә'змане шин.

Звьстанә ль бәр дери,
Qьраред we һатьн сери,
Һьндьк майә, хут әw чәхә,
Орхана чил ә'рде р'ахә.

ЗЬВЬСТАН

Звьстане кьрийә к'арә,
Дәрва сөр'ә, дәрва сарә,
Ба—багәре зарәзарә,
Бәрфе бера дькә харә.

Ньхамт ч'ә'л у к'орте дузе,
Ч'әм р'уqал кьр шәл'те бузе.
Газ, гедук һатьн дадане,
Сәqәм дәркә'т ль мөйдане.

БАРАН ДЪБАРӘ

Баран дъбарә, баран дъбарә,
Гурьк у нәрмьк жорда те харе,
Вәльдин, к'ышйан, чәләнг тенә хар
Шьр'кед барана назькә р'ә'мдар.

Щан дьбьн синг у бәред зозана
У р'ә'м ньзьли бәстед арана,
Жь гәлийа дәрте һелма щьнәте,
Дьнйәе вәр бу бина қөдрәте.

Пышта хвә к'өта ә'рш-ә'змане жор,
Нура һ'әвт р'әнги вәбу к'әскәсор.
Баран дъбарә, баран дъбарә,
Гурьк у нәрмьк жорда те харә.

Ә'змана к'өта дәфа баһаре,
Пәйа бу ә'рде бука адаре,
Те бина баһаре, те бина баһаре.
Барана адаре жорда те харе.

Һ'ӨБ У МОҢБӘТ

(Пәсне йаре)

Һ'әрәма жор, к'әрәма жор,
Мьн ә'вдали бькә р'ә'м,
Мьне анийә к'ока бәлга,
Тәйах накьм т'ө қәләм.

Мьн һ'әландйә қәвзе мума,
Вәрә бьнер' ве к'аре,
Дькьн—накьм өз нькарьм
Бьдьм пәсне ве йаре.

Әв дө р'ожә йар—зәринга
Мьн хвәндийә дәватван,
Щи—мьск'әне мьн ә'вдали,
Мьн р'әбәни бу меван.

Һатън сере у т'әмаше
Чьҕас һәбун сорзьман,
Мьн һ'әмушка к'өмр'әши кър,
Бе һ'әмди хвә веда дан.

Ль бәр бәйна ве т'әр'лане
Дара чинар ләрзы,
Хәмьл—р'әвше хвә вәшандьн.
У щие хвәда тәвзы.

Вәрә бьнер' газ—гәрдәна,
Мәрийа т'ьре мәрмәрә,
Базне зер'ин ль навк'еле
Ә'йни дьбә к'әмбәрә.

Мәша йаре фәни мәшед
Кар—хәзалед зозана,
К'өбра йаре ноли заред
Ван һорингед ә'змана.

Р'әхте гөліа тенә харе,
Һәв алийанә сәр п'ә'нйа,
Ч'ә'вед бәләк, левед алав
Д'әне мьнр'а дьк'әнийан.

К'елмед қәдим тә го қәсти
Мьн дурк'әтън у р'әвин,
Банг һәв наен, алав бәзи
Дьле машоқ у әвин.

К'әрәма жор, бьләзинә,
Тө п'әйдабә ван ә'рда,
Мьн ә'вдали гөнә бинә
У азакә ван дәрда.

Мьн һ'әландйә қәвзе мума,
Ах, чь бькьм ве к'аре.
Дькьм—накьм әз нькарьм
Бьдьм пәсне ве йаре.

ХЭЗАЛА МЫН

Нар—хэзала мын хэйидийө,
К'уви буйө, бэрбь мын нае,
Qəwл—qьрара п'ошман буйө
Дькьм—накьм нае р'ае.

Мыне готйө:— Йар—эсмэре,
Чьма тө мын гьртийө зар.
Мыне готйө:— Гəрдəнзəре,
Мамə сəхир у стəхар.

Тə эз һыштьм, гогəрчине,
Тирəк жəндə ве нəвсə,
Тə эз кəштьм, р'əһ'ьстине,
Р'əһ' гһандйө qəфəсə.

Мыр'а дьбе:— Мын вəгəр'ə,
Тө бəбəхти у дьлсар,
Чава заре тө дьгəр'ə,
Тə сəр мыр'а гьртиө йар.

Демшəмала мын к'əwtьри,
Гьрийа, һесьре хwə р'əшанд.
Дьл шəwьтанд мын сəхири,
Т'еле дьле мын qəсанд.

Сонда дьхөм, ина накө,
Т'эр'əбандйө бьске ник,
Щə'да тиньм—qəбул накө,
Дьгри, дькө искəиск.

Нар—хэзала мын хэйидийө,
К'уви буйө, бэрбь мын нае,
Qəwл—qьрара п'ошман буйө,
Дькьм—накьм нае р'ае.

ДЬЛЕ АНИЗАЗ

Эз чь бькьм хwə ви дьли,
Хwə ви дьле анизаз,
Чьqас бежи, ле бьбьли,
Диса quле һ'əба наз.

Не йәкер'а нани сери
Соз—қараре мһ'бәте,
Дьдә йа дьн сьбәхери,
Надә мәщал—моләте.

Ле дьқужьм һ'әзар дәнги,
Дьбем:— Бәсә, кемақьл,
Зәри—домама бьби бәнги,
Ақьфә'ше. һ'әба дьл.

Мьнр'а дьбе:— Һ'әб у әвин
Жь к'урайа дьл дәрте,
Әw ньзаньн һә'всар у зин,
Нае йоле у зәвте.

Әз чь бькьм хwә wi дьли,
Хwә wi дьле дини һар,
Чьқас бежи, ле бьбьли,
Диса һ'әwще һ'әба һар.

ТӘ Һ'ӘБА МЬНИ

Мот'аще һ'әба тәмә,
Дәсте, тә нура мьни,
Мәлул у һ'әйри тәмә,
Р'әһ'е бәр бина мьни.

Қәрт'әли бәжни тәмә,
Баһара ә'мре мьни,
Қуле бәшәра тәмә,
Зәриә, һ'әсрәта мьни.

Бәсә, дәре һешйа кон,
Р'әбән, һесире тәмә,
Дәрва һивә, һивәр'он,
Ләт'ифе, сәхире тәмә.

Дә р'ә'мәке мьн к'аркә,
Бәжна шишмани харкә,
Р'амусанәке мьн ч'аркә,
Агре дьле мьн саркә,
Хәм—хийала бәталкә.

ТӨ БЕЙИ

Эз заньм, мьн хэйиди,
Зуда тэ мьн гьртиэ зар,
Хэбэр нэди мьнр'а иди,
Дьжэни мьн авр'уе сар.

Тэ сонд хвэрийэ:
— Р'енга мьнда тэ найе,
Н'эта хвэшби
Р'убаре ве дьнйае.

Ле эз заньм, эв йэк набэ,
Тө бейи дитьна мьн,
Чьдас дьле тэ мьн мабэ,
Тө бейи сэр т'эрба мьн.

Эре, эре, тэе бейи,
Тө бейи: малулэ мал,
Бьньхеми гоше т'эрбе
Бафед гөлэ назькэ ал.

Тэ вэргьртийэ н'эзар щур'э к'эскэсор,
Дьньхер'эм — тө хоринга э'рше жор,
Гөлие тэ р'эш, бьске тэ ник, э'нйа гэш
Ча т'эр'ланьн, нэвр'а шер'ьн, бунэ р'эвш.

Демед гөлав, левед алав, синге зэр,
Т'ө нэс нэман, сэр хвэ кьрын сэвдэсэр,
Жьнед э'рнус у ч'э'внэбар кьрын қэст,
Манэ мэт'эл, ван жи тэр'а дани дэст.

Ль бэр ч'э'ва тэр'а т'өнэ т'ө қөсур,
Гава бэндэ тэр'а дьбэ насе к'ур,
Вэхта лэвзе сэрти, бэрзэқ дьн'эсьн.
Тэ дьһельн, тэ дьр'эвьн, чава щьн н'эсьн.

ХЭW Т'ЭQЬСИ

Мын го. зэриг. хэw т'эqьси,
Бей тэ хэwа мын нае,
Эшqа дьле мын ч'эльмьси,
Бей тэ h'эwа мын нае.

Гава р'оке тэ набиньм,
Дьк'эвьм h'але бэth'ала.
Ниве э'мьр дьмашиньм,
Дэсти хэм у хийала.

Дэрд у хийал, хэме хэдар
Мын дьр'эвьн ши бь ши,
Гава бэр мын дьбэ диһар,
Бэжн у бала нарынши.

У ши чахи эшq у шабун
Дьбэ ч'эме гөр'и к'ур,
У тэ т'ьре, бэнд ле вэбун,
Дькэ гөр'ин. фурафур.

ГЭЛО ЗАНН?

Гэло занн, мын кэсир'а нэго — йар,
Бэр т'э хорти нэбум сэхир, т'энгэзар,
Дэг'ул нэбум ль бэр h'оба т'э кэси,
Нэкьр h'оба к'эсир'а дэхэси.

Бумэ машоq, мын мөһ'бэта тэ ч'аркьр,
Тэ чьнгандьм, qомси — нэйар мын ша кьр.
Хапхапоко, тэ һөрмэта мын эхьст,
Һэй бэбэхто, нав дэнге мын дьне хьст.

Тэ дьбиньм, ноли фенэр
Шэмал дьдьм, дьшөхөльм,
Мын шин дьбьн qанат у п'эр',
Э'рше жорин дьфьр'ьм.

Тэ набиньм, хьрабh'альм.
Эшqа дьле мын т'өнэ,
Бе сөр'и, бе п'эргальм,
Мэша э'мре мын кьнэ.

Ч'Э'ВЕД БЭЛЭК НЭГӨНЭЗЭ

Ч'э'вед бэлэк нэгөһезэ,
Тө мьн нэкэ газьна,
Т'эвэр нэкэ цоле мьла,
Зандед зэрэ базьна.

Эз хвэ заньм, нивийа мьни,
Ч'э'ве тө р'е қар'ьми,
Нэ тө зани, п'бра һ'өбе
Орт'а мэда һ'эдьми.

Мьн го:— Эзи сэр тө бэнги,
Wэрэ, агьре мьн весинэ,
Мьн хвэ нэго, бькэ дэнгин,
Эл у оба бьһ'эсинэ.

Һ'оба дьле мьн тэмьри,
Т'эзэ һ'але хвэ һ'эсьям,
Бумэ мөйт'эки нэмьри,
Ноли ч'браке весьям.

ДИА К'ОРД

Сэр К'ордстане шьп'ук дьбарэ.
Мьрн у қэт'ле ле кьрйэ к'арэ,
Т'эшиа хэзэбе дьжмьн дьр'есэ
У р'өһ'ед к'ордед бе суц ведьсэ.

Жь мөйдана шер' ч'йар'а тенэ бэ'с:
Мьрна нэт'ер к'орда буйэ дэ'с,
Эждайе зөлме р'абуйэ жь п'йа,
Хуна амэ—т'ам давежэ зэнгöйа.

Щан дьдьн хорте т'урэ, бэрмьраз,
Р'эш гьреданэ қизед гэрдэнгаз,
Бь қэлфед гөлийа дамкьнгед бэдһ'ал
Дьнхемьн синге әвләдед титал....

Ль мөйдана шер' к'ордед қэрэман,
We. өнгьр'инэ бөдәли сьндйан,

Джмьни п'ър'э хофа к'орд т'онэ,
Б'илар эхьстийэ ордийа джмьнэ.

Бэр к'охэки веч' қыңцьлийэ дйа пир,
Дэрда к'отайи, дэлила несир,
Шьп'ука э'щерб сэрда һ'эдьми,
Мьразе щот к'ор'а бэрда қорч'ьми.

Бона азайе, бой К'ордстане
Б'эта—һ'этайе һатьн р'азане,
Т'эк к'ор'эк майэ, эв жи шер'данэ,
Р'у—сьмел ль ви т'эзэ худанэ.

Р'эш—мьшот бэр к'ох сэкьнийэ дйа пир,
Ч'эвед ве р'енэ шэв—р'ожед к'ирэ бир.
К'ордед қарэман шэр' дькьн жере,
Кэс т'онэ бинэ шабэкэ хере.

Р'окэ дьне жи тэмьри, весйа,
Зэрайа тэньк шөхөли несйа,
Ль ч'йае к'орда дьһеуьри чэнг,
Ньшкева ль де т'эсэлэ бу дэнг.

Дьлда шөхөли пьриска гөмане,
Паше р'энг авит, шьвета к'ьтане,
Бэр ве сэкьни к'ор'е дэст'ьнэ,
Сэри печ'айи, мьл пева т'онэ.

Тэ го бьруске дйа қарт'эл һыгавт,
У дьле веда алав у шэват,
Щида бу көвьр, сар бу, сэкьни,
Сэр левед р'ьщэф хэбэр'қэр'ьми.

Хвэст бькэ газн, зар ле нэгэр'йа,
Кьр лав һ'өмезкэ, т'ақэт ле бьрйа,
Һэр һесьред агьр, р'ьһ'эт, фьреқэт
Сурте дайикьнга бөлэнгаз дьпэ'т.

Кө хөшуше нөкэ нав дьле шаһьл,
К'эвш нөкэ қөлсйа к'өлфөта аһьл
У э'рде нөхэ нав дэнге к'орда,
Де вьр нав хвэда к'ор'в'а хэбэрда:

— Ша бежэ, лаво, тэ чь шаб ани,
Тэ чава һ'эйфа бьра һьлани,
Чэнд меред джмьн спартын ахе сар,
Бой К'ордстане тэ кьрйэ чь ч'ар?

— Чь карьм бежым. — ва готә дйа пир, —
Дьжмьне ә'ду буйә қирә—сир,
Ә'зманә сәр мә — села агьри,
Р'о дькьн сәр мә алав у зьри.

Бе һ'әд—һ'әсабә ордйа нәйара,
К'өрдек шәр' дькә пешбәри чара,
Ньһа гәлә мал бе малхве манә,
Гәлә ә'гита р'өһ'е хвә данә.

Вьр дьләки хәм дйа пир һешьри,
Р'әнг ле хәйири, хвәда фькьри:
„Нә көр' шаһьлә, дьбә тьрснайә,
Qә намус—хирәт дьлда веснайә“.

Жь деме дйа пир бьрсук бьрьқи,
Авөр'ук көр'да — ч'ә'в ле фьтьқин:
— Нә дьнйа занә, нә к'оза һахи,
Гәрә бәр'а хвә вәк ә'сыл р'ахи.

Щие меред мерхас ль ә'нйа шер'ә,
К'е хвә тәландйә — т'ө әв нә мерә,
Дәрба жь пер'а р'әвшә меранә,
Мьрын бой вәт'ин р'әва гьранә.

Меред тьрсонәк халийа гөнданә,
Гоште ви һ'әрам, нә һеже санә,
Бьра гьредә лач'ка жьна,
Бьбә қаванийа мала дьжмьна.

Т'әне де де гьрт, ле бунә дьр'и,
Көр' бе һ'әмди хвә хәбәр ле бьр'и:
— Чьма дае мьн тө мьн дьжәни,
Даикьнге чьма мьн ньч' у т'әни?

Һ'әта ч'ьрусн һәбә бәр ч'ә'ва,
Т'ө ләк'е найным сәр ә'сле бава,
Һ'әтани һәбә нәфәс ль бәр мьн,
Пьшта көр'е тә набинә дьжмьн.

Дьле хвә баве ви қәлпе к'әдәр,
Тө мьн нәнһер'ә дөдьл у шькбәр,
Әз һатьмә вьр — т'опкьм һәваре
Тар—бара сьбе жь ч'йа темә харе.

Н' Э И Ф

(Поэм)

Зома к'брдада дьгэр'иа дэ'ват,
Хвэш дэнге дэфе у зөр'не дьхат,
Говэнд гьртьбун қиз, хорте зоме,
Эшқ фьтъл дьдан ван дора к'оме.

Зил дьхат дэнге зөр'на зөр'нэчи,
Дь'эланд эви мьраме „Лачи“,
Пешда, на шунда дэфчи дьбэзи,
„Шабаш“, на „шабаш“ ви дькър гази.

Орт'а говэнде сэр к'олаве сор,
Льнг дабу сэр льнг феза мера — жор.
Данибу бэр хвэ финщана қаше,
Қарэман бэге сэр дькър шайе.

Бьн дэсте вида щьмэ'та доре
Дьнэ'л'иа дэсти з'олме у зоре,
К'и мьрабьли готьна ви бата,
Малева дьчу эв бэр мират'а.

Ньшкева щиде сэкьни дэ'ват,
Говэнд бэла бу у хэвд'о чу хат,
Щаб данэ зоме го буке тиньн,
Сйаре буке б'э'лги дьр'эвиньн.

Щьмэ'та зоме т'эмам гьшк педа,
Хвэ данэ щие т'ик, незики р'еда,
Қ'ор'омиш бун щиде, ван бьр'иа дэнг — н'эс;
К'е б'э'лги бинэ, эв бу т'эне пьрс.

Вэкэ си сйари к'этьбун щерге,
Бэсп қош кьрьбун ван нава мерге,
Льнг данэ хэспа, нав р'асте кэ'тън
У ва дэст пе бу щьрида чэтън.

Жь к'ома сйара се сйар ле т'эк бун,
Тэ дьго э'йни баске ван хэбун,
Оса дьхатьн, оса дьфьр'йан,
Нава т'озеда бэр ч'э'ва бьр'йан.

Жь һәрсе сйара бәлгие буке
Һылда сйарәки, ми́на шьп'уке,
Сәре хвә к'өта нав бөжйе һәспе.
К'әтә р'йа к'әчә, сәр мьле ч'әпе.

Иди ви хорти р'йа хвә қәданд,
Чава сйарәки хвә пер'а гиһанд,
Дора ви чу—һат у ле бу қәда,
Ле хвәйе бәлги бәлгие хвә нәда.

Сйар дит кә бошә, п'акие тышт набә,
Ноли мәрики һерса ви р'абә,
Ви дәвса бәлги дәст авит к'олоз,
Һәвал һышт сәрқот, п'е да һәспа боз.

Хвәйе һәспа боз зомева дәркә'т,
Щьмә'т р'әви, пәй һәспа ви кә'т,
Байе мьһ'ине, һ'әвас, һ'әжмәк'ар
Ә'лихане че һәспе һатә хар.

Ә'лихан хорт бу, һәбу бист сали,
Нава зомеда әв бу дәлали,
Мерхасийа вир'а тәнә бу қәсур.
Гәләк бәдәв бу, же дьбари гәл—нур.

Т'алане зоме ви гәлә щара
Вәгәр'андийә дәсте щәрда нәйара,
Чәнд щара әви бона фьқара
Қәрәман бәге дайә шьвдара....

Дайика Ә'лихан— Вәрда бәхтәвар,
Әвләд р'амуса, һ'әмез кьр ищар
У дәсте хвә пир т'әморие гәр'анд,
Вәрде шабуна һесьр дьбаранд.

Бәдәва зоме — Ә'йшане, бь ләз
Һәспер'а ани шә'рәкә гәвәз,
Дәст—дәст хәмьланд һәспа Ә'лихан
Ә'йшана назьк, қиза Қәрәман.

Қәрәман авр'ө да қиза „қәрт'әл“,
Ә'йшана фәқир щида ма мәт'әл,
Сәри бәржер кьр, һ'әйван щида һышт
У нәрм зьвр'и, бал қиза р'уньшт.

Бука хәмьли, к'ыңце р'ән—р'әнги,
We пәйя кьрын листын тьрыңи,
У зә'ве т'әзә ль сәр бане жор
Сәре буке да сева хвәйә сор.

Дара зә'ве жи анин. давшандьн,
Бука р'ухели бәрбь п'әрде шандьн.
У диса дәнге дәф—зөр'не we hat,
Бь қиз у хорта к'ьмк'ьми дә'wat.

Ә'лихан һеди ч'ә'в кьр Ә'йшане,
Ле һатә лава, ьшарәт дане,
Ә'йшане фә'м кьр, сәре хвә һ'әжанд,
Бәшәра хвәр'а р'азльхәна хвә шанд.

Чәнд дәқа шунда қиз—хорте әвин
Дәсте wan һәвда бәржер дьр'әвин.
Дак'әтын жере бь к'ән, лақьрди,
Һәвр'а дьстран к'ьламед к'өрди.

Ә'лихан готә Ә'йшана дәләл:
— Ә'йше, тә зани, әв һәйә дө сал,
Кө бона мьнә хвәзгиние тә тен,
Баве тә к'өбар хвә дайә мә'те.

Һәргав бе сйанәт, бе қәдър—қимәт
Пашда дьшинә хвәзгиние һөрмәт,
Кәвьр к'әбе к'әт, чьма чава бу,
Wәки нә бөгьм, дьне хьраб бу?

Баве тә қәсти қәләне бьлә'т
Дьхвәзә чьмки мьн т'өнә т'ақәт.
Кө әзе биньм чьл хам бәрдира
У һәла сәрда щот гае нира.

Һ'зьың һат Ә'йше, р'әңг ле хәиди,
Ноли гөләкә кө қә ав нәди,
Щида ч'ьлмьси, хвәда п'оньжи,
Готә Ә'лихан бь дьле т'ьжи:

— Т'оп қәйдә к'әвә, дьдьн мер қиза
Бе хвәстьна wan, бе дьл, бе рә'за,
Дьфрошьн ноли тыштәки бекер,
Мина қуләки ле бьбьн зьвер....

Бошә, Ә'лихан, ч'ар мәр'а т'өнә,
Пешийа мә р'әвә, йане көштәнә,
Дьлед әвинр'а т'өнә тырс у сав.
Ван һәвр'а дани қәвл—қьраред т'ам.

II

Гөр'ина ч'ем бу жорда дьбәзи,
Тә дьго дешьн һәв дькьн гази,
Йане ә'сабәнә сәр к'әргәданә,
Р'абунә һәвдө, данә мәйданә.

П'еле ава гөр' сәр һәвр'а дьчун,
Кәвьр у хизгә ль һәвдө дьсун.
Лева кәндал бәр зора аве
Пер'а дьнә'лийа, дьк'әтә наве.

Зиwin к'әтьбу гәлие кәвьри
У мина рә'ба бьриндаркьри,
Кө бәртәләфбә, мабә бесьт'ар,
Гәли дьнә'лийа дәсти ава һар.

Ви бәре аве т'оз—хөбар р'абу,
Сйарәк бь ләз веда хөйа бу,
Әw Ә'лихан бу, т'әркөе бу Ә'йшан,
Ә'йшана дәләл, қиза Қәрәман.

Ә'лихан бь ләз дак'өта аве,
Зәнгу да һәспе, қамчик да наве.
Һ'әйван шьмьти, к'әтә ава гөр',
Ле п'ела бәр хwә әw бәржер дьбьр.

Мьһ'ин чәнд щара дора хwә чу—һат,
Ньқөйи аве бу, п'ела әw вәшарт,
Ә'лихан бехоф гьртьбу дьзгин,
Бәрк' р'уньшти бу әw сәр пышта зин.

Дәстәки әw гьртьбу Ә'йше,
У дәсте майин дабу қанше,
Дьлмьни дьда Ә'йшана сәхир,
Алики һәлан да һәспе хwә жир...

Һәспе қәwата хwә т'әмам т'оп кьр,
К'әтә совайе, иди хwә р'аст кьр,
Чава ньшкева пе'ләкә гьран
Фур да у һел бу, һьлшйа сәр һ'әйван.

У Әлихан бу һе сәр пышта зин,
Wəхта нышкева гөлле кәр възин,
Әлихан һ'әжйа, ви кәрә зарин.
Ч'әме гөр' дәрк'әт, ле һатә гьмин.

Сәwта Әлихан, минани к'ера,
Дьле Әйшане қөл кәр у һера.
Һәсле шьрқты Әйшана стөхар,
Хwә авит сәр хорте бьриндар.

Бу қужина we у кәрә гази,
Сәр weда һатьн си у се кәзи.
У һесьр ноли ч'әме сәр бь жер,
Хөлина wан бу, дьп'әкйан бәржер.

Әлихан һеди ч'ә'ве хwә wәкьр,
Лә'зәки зур бу. Әйше мезә кәр,
Лев ле льптин, сәре хwә һьлда,
К'әсәра Әйше бса ма дьлда.

Сәр чока Әйше нав р'аста хали
Сәре хwә дани хорте бист сали,
Мьраза ша нәбу, нәанин сәри нет,
Әлихан щанда бе т'әми, wәсет.

Qерәман дит кә дәрба ви щийә.
Wәки Әлихан иди кәштиә,
Кәр сәр хөлама у хьзмәтк'ара,
Әйшане биньн, мәсткьн бь дара.

Гава хөлам ә'мьр қәдандьн,
Әйша зеранди бәрбь зоме шандьн,
Мәйт'е Әлихан we р'асте һьштьн,
Һәсле бәләнгаз щи бь щи кәштьн.

Щаб данә зоме, wәки Qерәман
Bәр ч'әме аве кәштиә Әлихан,
К'и щьнйазе ви жь чоле бинә
Qерәман бәге р'өһ' ле бьстинә.

Нә тьрса аг'е, нә сонда ви хвар,
Зоме нә тьрсанд, ле нәбу т'б ч'ар.
Щьмә'та зоме қьрар wьр дани,
Mәрйе хwә шандьн у щьнйаз анин.

Дайка Э'лихан, дэлила беч'ар,
Щьнйаз н'эмеэ кьр, һатэ э'нйа сар,
We дө қәлф гөли жекьр, ани хар
Да сәр щьнйазе т'унсызи безар.

Р'ожтьра дьне әвләде Wәрде
Бьрн сәр қәбре, спартын ә'рде,
Wәрде ма т'эне, бе урт', бе гөман,
К'ур дышәшьти дәрде бе дәрман.

III

К'ьмк'ьми э'зман бь стәйре зивин,
Р'йа Кадыз гәш бу бь Певьр—Мезин,
Хwә да р'у э'змин һива гөловөр',
Шанд р'у ә'рде шәмала хwә зәр.

Зома к'өрдада ч'ьра гьшк весйан,
Хәвр'а чу т'әбийәт, хәвр'а чу исан,
Ле хәв нак'әвә ч'ә'ве Wәрда пир,
Wәрде р'уныштйә, дьнйа кьрийә бир.

Фькьр сәр фькра тен дьлэзиньн,
Баре ван фькра Wәрде дешиньн,
Т'эне мьтале тажанә шәват
Дьле Wәрда пир дькьрын бәрбат.

Бир ани Wәрде сале бөһөри,
Wәхта к'оче ван вара һевьрин,
Щәрдәк гьран ль зоме дәрк'әт,
Авитә сәр пез у зөме дурк'әт.

Нава к'өрдада бу һәвар, гази,
Мера хwә авит сәр һәспе тә'зи,
У һәспе бе зин, һәспе апылт'ах
Щида қөлоз бун сывьк у фьр'нах.

Һәвара к'өрда бу қужин, қур'ин,
Р'е—дърбе р'әве дьжмьна бьр'и,
К'өрдед че һәвр'а се—чар зәрп дане,
Гөллә р'әшандьн, ноли баране.

Гъништън джмън кърманщид мерхас,
Бехоф шьфътин нав щърда нѣнас,
Wър т'ѣсѣлѣ бу шьнгина шура,
Xърпинед фѣме ван бѣфѣсура.

Нав ванда хѣбун ѣ'зѣп у зѣ'ва,
Гъшка р'ѣh'ѣ хвѣ дабу бѣр чѣ'ва,
Давитън хѣвдѣ дѣрба кѣштъне
У ч'ѣ'в кѣ'табун ч'ѣ'ве мъръне.

Щики налин бу, щне дъне газе,
Алики хѣспе бѣсѣар дѣбѣзи,
Бѣдѣли к'увѣа дѣкър h'ир'ѣh'ир'
У п'ѣпѣс дѣкър щънѣазе сѣхир.

Гѣло чѣ дѣкърн ѣw к'ѣрдѣд ѣ'гит,
Чъма ч'ѣ'ве ван ѣw ѣѣк нѣдѣдит.
Кѣ щѣрд гъранѣ, чар щари ванѣ,
Гѣлѣк мерхаса р'ѣh'ѣ хвѣ данѣ.

Ха we ѣ'рдѣ к'ѣт хортѣки к'ѣрда,
Хѣнщѣра кѣван зѣвър'и дѣлда,
К'ѣлѣка вида щѣт мере щѣрдѣ
Бѣ дѣнг нъг'ѣлин, п'ѣри'ѣтин ѣ'рдѣ.

Дѣсте к'ѣрдѣд чѣ фѣвзе шур нагрън,
Хѣспѣд бѣлѣнгаз сѣара р'анагрън,
Бина ѣ'гита иди дѣч'ѣкѣ,
Хѣлма худанѣ вана дѣк'ѣшѣ.

Щаб данѣ зѣме — щѣрдѣ гъранѣ,
Wѣки жѣ ѣ мѣ хъндѣк мер манѣ,
Нава кѣ'лфѣтда бу шин у гъри,
Бѣ к'ѣлма, т'ѣпа дѣхатън сери.

Хѣма we гавѣ жѣ к'ѣма к'ѣлфѣт
Т'ѣфалѣк мѣла Wѣрда мѣ дѣрк'ѣт,
К'ѣомѣ нъхѣр'и бѣ хѣрс у ѣ'ѣнат,
Жън данѣ шѣрме у вана хѣлат:

— Гѣли қиз—бука, гѣли жънѣд мер,
Ахин у офин мѣр'а наѣ кер,
Чъма хун хѣвда дѣкърн п'ѣрѣ—п'ѣр.
Чъма геж бунѣ мина пѣзе кор?

Вър нә шайизә һесър у гъри,
Лазьмә мәр'а һәспе зинкьри,
Лазьмә имдад ль мөйдана шер',
Кө хун дьк'ышә, к'ө дьк'эвьн мер.

Вәрде әв пьрс гот, бәрбь кон бәзи,
Бәжна хвә вәргьрт чөх у чәркәзи,
Т'эвьнг жь дивер we ани харе,
Чөнд щара һатә сурәте зар'е.

У жьнед зоме р'е һәвдө нәдан,
Банзданә кона, ч'әк—сильһ' һьлдан,
Һәспе хвә сйар бун вәкә си мәри,
Вәрде да пешіе, бу сәрләшкәри.

Жорда шьрәти әв к'ома Вәрде,
Ньшкева вана авит сәр щәрде,
Қужина сйара, гөжина гөлла,
Һар кьрн дьжмьн, сав кьрн дьла.

Щәрда нәйаран, ноли бауәлія,
Минани к'увие дь нава гәлія,
Иди вәчьхи, дьбәзія шунда,
Хвә шаш кьрбу we нава дуда.

Һәр е сах әв ма, к'и жь мал нәһат,
Мөйдана шер'да к'ока дьжмьн һат,
Мьрьне пьрси ван тәр'ә—щана,
Хвәли жи нәбу қәсмәте вана.

Жь мере щәрде т'әк сйарәк бәрдан,
Гава щяа бьбә гьли—хәбәрдан,
Вәки заньбьн жь иро вьрда
Кәс накә қәста т'алане к'өрда.

Ви шәр'е гьран к'ок мера ани,
Гәләк мерхаса сәре хвә дани,
Мере Вәрде жи вьр һатә көштьн,
Вәрде, Ә'лихан би, эт'им һьштьн.

Коне Вәрдеда ч'бра весйа бу,
Вәрде һе диса мьталада бу,
Баки һеньки, назьки бинхвәш
Нәрм дьһ'әжанд һешиа коне р'әш.

Вәрда пир һеди ч'э'ве хвә вәкър,
Бь деме дери нав кон мезә кър,
К'әсәрәк һатә, һышт һатә сери,
Һедика р'абу дәрк'әт бәрдери.

Сйа мәрики ә'рде дьльвйа,
Шарна нәрм дьчу, шарна дьр'әвйа,
У бәр чадьра Қәрәман бәге
Әв си сәкьни ке'ләка чәнге.

Шьмьти нав кон қәрәт'уе шәве
У бәге зөлмк'ар р'акър жь хәве....
Ч'э'ве хвә вәкър ви бәге қәсас,
Вәрда пир нас кър, щидә бу р'әсас.

— Чь дьки Вәрде, нә аг'е тәмә,
Һьлдә сәд зер'и, тә әв нә шәрмә,
Әзе бьдъм тә сәд пенщи пәзи,
Йане ч'еләка, һәрге дьхвәзи.

— Дәнге хвә бьбьр', зальме беисаф.
Тә аһйә харе мьн дьл у һ'ьнав,
Бьра хуна тә бьр'ьжә ә'рде,
Вәки рә'һ'әтбә дьле мьн ә'вде.

Дәсте Вәрдеда бьрьқи хәнцәр,
Синг ле хәшьбанд, аһи хар щәгәр,
Хәнцәра зьрав пьштер'а да дәр,
Чар т'ьлйа бьр'и қөлаве қәмәр.

Сьбе шәбәқе, вәхта тә'ва зәр
Тирьнца хвә р'ьст, һыгавт ә'рде кәр',
Вәрда бәләнгаз бь аһин, к'әсәр
Һат у гьһиштә т'опа гөловәр'.

Дәнгәки ә'щәб Вәрда пир қужйа,
Дәнг кә'тә мезәл, бангда пер'а ч'йа,
Конди ә'рде бун бәлг, ч'ьқле дара,
Тә дьго дьгрин әв, ноли зар'а.

— Лао, чәрха мьн йазие ч'әп бада.
Урт'а мьн қәланд, дәри мьн дада,
Ле к'әсәра тә мьн нәһышт дьлда
Һ'әйфа тә, бәрхе, ван дәста һьлда...

АЗАЙИ

(Кэрик жь поэме)

Бэр шанэ—шине мэрмэр
Р'бат т'опбуйэ бегэдэр,
Дьлда герс, э'йнат, к'эдэр,
Авр'у тужьн вэк хэнцэр.

Щьмэ'т педа мэнэнэ,
Дэст сэр қәүзе қәманэ,
Һьнэк бь шур, мэрт'альн,
Һьнэк дестда гопальн.

П'адше дэрхьст вавере
Чьл мер анийэ бэр к'ере,
Си зер'кьре амэ—т'ам,
Дэ жи бьрэ Усьве хөлам.

Wi э'мьр кьр, дэфе хьн,
Сэре һ'эмушка лехьн,
Wьр Чьлкэзи дак'эт жер,
Wa готе п'адше бажер.

— К'и щьмэ'те дьбэ гөр,
Дьстинэ зьрара п'ьр'.
Зөлме хер у р'э'м найе,
Хвэр'а тинэ бэлайе.

Чь ван бэнда дьхази,
Чьма щэлатва лэзи;
Нэ тэ зани, т'ө гөнэ,
Т'ө суцэки ван т'өнэ.

Һ'эму бе зар у зьман
Дькьн өлама гьран,
Сьбе һ'эта эваре,
Эw тэр'а тиньн к'аре.

Бе готын у бе дэнг
Кери тэ тен р'ожа тэнг.
К'оч'ке сыпи вэр'а вар,
Ванр'а т'өнэ щн—сыт'ар.

Зьке тэ т'ерэ т'ьжи,
Әв дьхөн шорба р'ьжи.
Чьлкэзийа дэлал паше
Зьвьр'и сэр көр'е п'адше:

— Ле тө гэрэ дэйн нэки,
Заре хвэ қә вәнэки,
Тө, толи, хвэ нэ мери,
Р'аст мөйт'эки бекери.

Р'ожед ог'ьрмед гьран,
Тэ лал дьбу зар—зьман,
Р'ожа чэтын тэ дьхат,
Др'эвйайи хвэ вөдьшарт.

Дьхат дэча көшт'ьне,
Нэдьбуйи нивчара жьне.
Нав—намус—мерани
Т'эне Усьв дэст ани.

Деве зори хвэ гөман
Р'эва көшт көр'е шьван.
Зйайе ави, зйайе сам,
Гэвэркьр Усьве хөлам.

Чьл щэ'ну, һэспе бэ'ри
Усьв ани бэр дэри,
Щанполате бьһ'эщи
Усьв тэланд щн бь щн.

Паше ван кьрне че,
Тэ жер'а кьр йэкэ нэче;
Әв хапанд, дахьст бире,
Вэрьс бьр'и, да сэр р'е...

Көр'е п'адше лэрьзи,
Бе һ'эмди хвэ кьр газн:
— Бьгрян, нава к'оме хьн,
Т'эв вана сэри лехьн.

Р'ят ноли бә'ра һар
Һ'эжийа пешда һатә хар.
Ҡужин к'этә щьмә'те:
— Бьнер'ьн, Усьв те'.

Усьве че те, дьлэзинә,
Сәр дәста сьнийа зер'инә,
Дьр'эвә мышке бәләбан,
Сәрә пышта неч'ирван.

П'адше кьрә қир'инә:
— Қәвазо, хвә бьлэзинә,
Усьв бьгрә, вьрда бинә,
Нава ләпе щәлат хинә.

Қәваз се—чар қөлоп'ани
Бәр к'ома һазьр дани;
Р'абу өр'не Усьве че
У зьвьр'и сәр п'адше:

— Бәсә бьки ве зөлме,
Бәсә дрешеди к'өлме,
Бәнде бе суц хәзаки,
Әт'аба сәре ванки.

Р'ят, р'абьнә хунхөра,
Азайе биньн хвәр'а,
Бәсә стөйе хвә харкьн —
Зола пыштед мә р'акьн.

Иди т'ө қәваз нә ман,
Һатьнә Усьве қәрәман.
Т'эв вана п'адша у көр'
У к'ома т'өщаред вьр.

Щьмә'та вьр, педа т'эв,
К'ома п'адше һатә һәв,
Бу қир'ин, гази, ор'ин,
Сәр сәреда бари шин.

Ведәре бу һ'эшәр—мәшәр,
Бьрьдин қәмә у хәнщәр.
Һат шьнгина мәрт'ала,
Р'әпә—р'әпа гопала.

Усыв шарәке зьвьр'и,
Сәре се һ'әва бьр'и.
Щара дōда льпытн,
Чар мер бәр п'йа п'ьрп'ьтин.

Щара сьснйа кьр сәфәр,
П'адше зальм к'әтә бәр.
Усыв қужийа у льяйа,
Сәри бьр'и һ'әта п'йа .

Дур'а һәма we дәме,
Көр'е п'адше кьр чәме.
Әви һерс у һебәта,
Бебәхт кьрә дō қәта.

Вьр фәқир у фьқара
Ани к'ока нәйара
У ви әрди we дәме
Ван вәбу дәрге р'әме.

Т'опбу щьмә'та бажер
Усыв к'ьвшкьрн сәрвер,
Данә Усыв Чьлкәзи,
Т'әлал һежа кьр газн:

— Дә'ватә, һа дә'ватә,
Пер'а шайә р'ьатә,
Дә'вата Усьве мерхас
У Чьлкәзийа гәрдәнгаз .

Һатын фәқир у сәхир
У һ'әфт р'ожед к'ирә—бир
Бь хортед титал у зәрия
К'ьмк'ьми дә'ват у гәр'ийа.

Чава ә'дәт йа ә'wөл
Мьраза шабун һәрдō гөл,
Паше әw бәнде хвәндк'ар
Пер'а щьмә'та гōдар.

ГОЛӘШ

(кәрик жь поэме)

Мина һәрр'о, бәр эваре,
Р'ят т'оп бу бьн сиа даре.
Дәф у зөр'на ә'рд һълани,
Гөлашгъра һәв бър—ани.

П'адше, вәзир у т'ощара
Qör'a—qat'an, ноли щара,
Чокдабун сәр дошәкед шә'р,
Бәр п'але ван бә'лгне мәг'мәр.

Гөлаше вьр қәда хвә станд,
Дөтирәтиә тира хвә жәнд,
Һәв башқә бун т'ощар, сәхир,
Һежа к'өвш бу гөлаша жир.

Ль мәйдане к'обар—к'обар,
Сәкьни бу йәки т'ощар,
Намьл фьрә, стөкөр қальн,
Ә'сабә бу—хут әв зальм.

Qör'ә—qat'an у бе мьнәт,
Дьчу—дьһат хорте шөлә'т,
Qәwата хвә әви гөман,
Хайе фел у дәлк'е гьран.

Нав сәхира бу һәйдадә,
Щида р'абу гаван задә,
Сәри һыгавт ноли щера,
Лал бу щида к'ома мера.

Һәрдө ноли дө дөwе һар,
Һәв пьч'ькин бь дөwе сар,
Тә го т'ощар буйә сьндйан,
Гаване кьр нәкьр ле зиан.

Хорте т'ощар бь гәфе—гөр'.
Тә го бәр ви дьчә агьр,
Чәнд ваш дане, ваше щивар,
Гаван шәлланд сәр ә'рде сар.

Жь сәхира к'ижан р'абу,
К'әс мьразе хвә ша нәбу,
Һа we р'абу һәдаде щан,
Әw ма иди илаца ван.

Диса т'өщар әw бәрәвкър,
Һеди—Һеди пышт хвә р'аст кър,
Бәрә—бәрә фәсал ле стәнд,
Һ'әдаде мә ә'рде бу зәнд.

Сенца дәсте к'әсиба шкәст,
Т'әwәркърьн фәқира дәст,
Гөлашгьре әхтийарә кал
Һез данә хвә, вәгәр'нә мал.

Ль бәр ч'ә'ва Усьв әw дит
Хвәда к'әлийа хорте ә'гит,
Һерса гьваштьн к'өлме хвә гьр,
Ч'ә'ва пәкийан приске агьр.

Пешда гавда ноли пьльнг,
Хорте т'өщар к'ьшанд һ'ьзынг,
Усьв әw бәрк' қәп'әчәкър,
Ноли лоша ә'рде вәкър.

Көр'е вәзир һат һәwаре,
Wi тышт һәдит хенщ зьраре.
Лаwe ләлә, көр'е қази
Р'озгаре хвә нәбун р'ази.

Жь т'өщара к'и дәрдык'әт,
Пыштостан әw ә'рде дык'әт.
У әw лә'шед бе зар—зьман
К'аш дыкърьн хөлмед щан.

Һерса п'адше лева хвә гәст,
Бе һ'әмди хвә бьлд кър дәст,
Сәwта зөр'не щида весйа,
Һежа Усьв ль хвә һ'ьсйа.

Һерса хвәда Сәлим дин—һ'өр',
Ле һатьн, чун ч'ә'вед хунхөр,
Хаст газикә:— Щәлат, щәлат.
Һәма вәзир бәр wiда һат.

Әми готе:— Тө чь дьки,
Чьма агьр тө гөр' дьки,
К'и Усьвр'а вьр бежә көл.
Qәма р'ута we қолкә дьл.

Р'оже дьне гәләк һәнә
Йане жер'а т'өнә мәнә?
Чь лазьмә һаһа щәлат
Ве гаве т'әк щийә хәлат.

Möhöла хwә п'адше ани,
П'әрча дьле wi жи дани,
Нета ә'wьл әми гһнаст,
Ә'срьф к'әнийә у т'әлал хаст.

Ә'мре п'адше р'абу т'әлал
Дәстадабу шур у мәрт'ал
Дәнгәки зил т'әлалә щан
Ә'мре п'адше дькә ә'йан.

— П'адша. wәрә, Усьве мерхас,
Хайе сәмта к'awә һ'әwас,
Хайе уща щийә бек'еш,
Шур у мәрт'ал тәр'а п'ешк'еш...

ЩЕРДОЕ ЭСЭД

ДЪННА МЫН

Дъния мын гөл, сосънын,
Шер, к'ялам, хэзали.
Пърсед мѣх'буб у пѣсын,
К'ѣда н'элал у хвѣли.

Дъния мын н'ѡба зийарѣтѣ,
Нур, шѣмала шѣмсе ал,
Дъния мын ѣшѣ, мѡн'бѣтѣ
У ѣмре бе шѣр' у қал.

Дъния мын к'ѣне зар'анѣ,
Бѣшѣра дайнкайѣ хвѣш,
Дъния мын бѣ'ра зѣвийанѣ
У худана дѣме гѣш.

Дъния хвѣр'а ѣз дъжим,
Дъния мын шер, к'яламѣ,
Дъния хвѣр'а ѣз шамѣ,
Дѣнбѣже дъния хвѣмѣ.

НѢНЬЛЫН

Т'ѡпа дънияѣ хѣмыллийѣ гѡла,
Нѣнѣлын бѣбѣ мьск'ѣне кѡла,
Қѡр'на бистн бѣвѣк'лѣ дъне,
Нѣнѣлын бѣбѣ бе ак'ъл дъне.

Бѣнде дънияѣ омьд бьн, кьнез,
Ъьм мѣн'ѣмѣди, ѣьм жи хачп'арез,
Т'ѣфақ, бьрати нун дѣст бьдън нѣв,
Дъне мьнакьн духана вѣк шѣв.

Бәсә кө дьне чьра нә'лһайә,
Ль бьн гизмада хвәли ьнт'һайә,
Девед п'әрвәндә р'абунә ә'рша,
Жорда барһйә т'ә'виһа бомба.

Һ'имед авайа бунә т'оз, хөбар,
Хьк—хали бунә һьм гөнд, һьм бажар,
Һатьнә көштын әһли, жьн у зар'
У т'опа дьне кьрийә зарәзар.

Әв р'оже чуйи бьра нәвәк'льн,
Бәнде дьһйәе һәвр'а дьлсахбьн,
Нәхвәзын мьрьне, әвләд вә нәмьрын,
Шәр' у дә'вар'а т'ьфақ, бәргәбьн.

Бона р'у дьне нәбә тәпльхан,
Атом у нейтрон ле нәбә духан,
Ищате қәт'ле ә'мьр нәдьрын,
Бәнде дьне, гәрә бәргәбьн һун.

Бона гөлхәмла ве дьһһа р'әнгин,
Бона ви ә'мре қьһари зәнгин,
Дуе атоме сәр нәбә стун,
Бәнде дьне, гәрә бәргәбьн һун.

Бона ә'дльайе әзи дәнгбежьм,
Бь сәда к'өрди дьстрем, дьбежьм:
— Бәнде дьһйәе, дәнге мьн бьбһен,
Әз к'ьлама ә'дльайе дьстрем.

Һ'әсабе шәр'һ'ьза сәр т'ьлһанә,
Ле ә'дльайиһ'ьз бь миллионанә,
Әз ве пьрсе бь заре вә дьбем,
Әз к'ьлама ә'дльайе дьстрем.

Ч'әк у сильһ'е сәр т'опа дьне,
Ие бь дәсте вә данә чекьрьне,
Бь дәсте вә гәрә бьт'әр'бьн,
Кө дьһһйәеда ида шәр' нәбьн.

Т'опа дьһһйәе хәмьлйә гөла,
Нәһельн бьбә мьск'әне көла,
Қөр'на бисти бьвәк'лә дьне,
Нәһельн бьбә бе ак'ьл дьне.

Т'БИЛИСИ

Тө бешика дэнгбежайи,
Шәһәре әшқ у шайе,
Тө щыһәта р'у дһнейи,
Зийарәти бь нан у хве.

Фәдне Тәйра тә бу меван,
Р'уһышт к'әнаре К'өр'е,
Фькьр ле бун фәсла п'ела
Ль ви машоде сөр'е.

Һ'әйри мабу бәдәһийа тә,
Бьрщ у сәред мәрмәри,
Бь ч'ә'в—бьруйа назькед тә
Дьл мьн кьрын сәд кәри.

Ви жь һавьжйа дьле хвә
Һ'әба доте тә һори,
Шехе Сәдә'һийа хальфанд
Доткә бәдәв, кьр гори.

Ви шкенанд нире ә'дәт,
Қәлашт п'әрда ә'йб, шәрме,
Шехе Сәдә'һи кьрә р'е
Бәрбь нура әшқ, һ'әбе.

Ви назькайа дота гөрщә
Кьр сәрт'ащ, ә'сыл һорйа,
Бь бәдәһийа хвә Ләйла мә
Бәр дота гөрщ р'аһастйа.

Һәгәр Мәщнум ль чола к'әт,
Һ'әб бу азар к'әт һәстуйа,
Ви дьл ль шех кьрә к'урә,
Т'ущ у һ'әсын бәр һ'әлийа.

Велате бе қосури,
Хвөйе һәбуна бе қәйас.
Тө дьла т'ъжи дьки
Бь шабун у бь һ'әвас.

Велате ч'йаед бьльнд,
Канийед авльһ'әйати,
Меша у ч'йае сьрт,
Гөл у гиһа қөдрәти.

Назькьн қиз, буке тә,
Ч'әврә'шьн у бәжн чьнар
Мина қөбәқазаньн,
Ә'ни кәвьр, дьл баһар.

Р'уоставели, Сайат'— Нова
У Пушкине р'о шәмал
Тө һ'ьзкьрьн, Гөрщстан,
Әвләди мәт'һ'е тә дан.

Шәмчьрийаха ве қөр'не,
Дөал'уйә хвөлйя тә,
Кал у шаһьл дьстрен,
Әвиньн бәдәвийя тә.

Р'асти жи кө пәснинә
Һәр баг' у хасбаг'че тә,
Шәмдане Илйиче нур
Шәwq у шәмальн сәр тә.

Струе хәзала қандьзьн
Вөдхөн салхийя тә,
Бир тиньн, р'оже чәтьн,
Шанә иро р'ожа тә.

Т'билиси, шәмали тө,
Шәмчьрийах дьһя т'әзә,
Шайирьм, к'өрди дьстрем,
К'өрди дьдьм мәт'һ'е тә.

К'ОРДСТАН

Мын го:— Хушке, тә дьнер'ым,
Мина лива чардәшәви,
Дав у дәлынґ тә һылкьрийә,
Дайә бьн п'е мерґ у зави.
Ч'ийа, банийар'а һылдык'ши,
Щәм тә йәкьн занґ у гәли
К'әти шахе чьл у ч'ийа,
Бежә, хушке, чь дьгәр'и?
Һесьр жь ч'ә'ве тә дьбарьн
Сәр кәврада, мина зьри,
Ахин у һ'ьзынґ тенә тә.
Мина к'еләсуйа агьри.
Хазлла, хушке, мын бьзанбуя
Чь дәрди кьри канийа гьри,
Дьбә Wәрдейн, Wәрда де,
Бой Кәр', К'өльке хвәйи Сьливи,
Йе ә'гити щәнга шер'да
Әскәр, орди жь бәр р'әви.
Дәрде щәгәре тә зор кьрийә,
Ва дьл кован буйи р'әви.
Йан тө Зина хөльфькийи,
Бәрбь қәбра Мәме дьчи,
Бь шин, мьһел дайә сәр р'е,
Дәвра қомси буйи шькйатчи.
Дьбә Хәца шәмчьрийахи,
Тө Снабәнде хвә дьгәр'и,
Дьки зарин шах у занґа
Ва дьл кованә дьлдахи.
Бьсә хушке, р'әца дькьм
Бежә бьбһем чийә мә'ни.
Дьбә шина лава дьки,
Тө дайика К'өрдстани.
Щида сәкьни, мын ньһер'и,
Го:— Лаве мын хвәш дьк'ельми,
Шуре қәт'ле сәр лаве мын
Һ'әвт кьрасе зьри бьр'и.
Әз һе щаньм у қәват зор,
Һ'әзар дах у бьрин мын ди,
Фәләк ль мын буйә пьспор,
Ньзанә Шәхсьм нәмьри.

БАШҚӘЙӘ

Һ'әзар гол у бә'р һәбһн,
Ава канийа башқәйә,
Һ'әзар дьли тө һ'ьзки,
Ле һ'әба де башқәйә.

Һ'әзара тә р'амусьн,
Әw әшқа дьлайә,
Wәхта де тә р'адмусә,
Әw р'амусан башқәйә.

Wәхта ахин жь тә те,
Дьле дайке шә'дәйә,
П'әрче щәгәра weйн,
Һ'әба дайке башқәйә.

ӘЗЬМ НАЗА ТӘ

Әзьм наза тә,
Т'әмбур, саза тә,
Жь хәдетала
Нәйазьм бой тә.

Әз К'өрдстаньм,
Нур у шәмальм,
Дәст нәһәқиеда
Әз к'ур дьнальм.

Әз бука Дальм,
Әз дайка Зальм,
Зиньм — дьнальм,
Хәщьм — дьзарьм.

Әзьм наза тә,
Т'әмбур, сазе тә,
Навем К'өдстан,
К'өрдьм бе бьстан.

Хәзала ч'йамә,
Тәйрьм һәвамә,
Шера гәлйамә,
Әз наза тәмә.

Әз К'өрдстаньм,
Нур у шәмальм,
Дәст нәһәқийеда
Әз к'ур дьнальм.

АҺ'МӘДЕ ХАНИ

Тө Дөндөле сийар буй,
Тә гөрз, к'әбәнд һьлнәда.
Тә бь қәләма батыни
Р'е вәкьр бәрбь қөр'на.

Мөхөрзәминне р'е к'әти,
Кьр һәвал Мәме Ала,
Шур у мәт'ал авит пыште,
Агыре һ'өб кьр дьла.

К'өр'ие бә'ри ани р'ае,
Гәм у һ'әвсар авит дев,
Мәме Ала ле сийар бу,
Щәнг у қала кьр р'ьк'ев.

Хәвна шәвада Мәме ди
Зина бьк'ьрә, бөһөшти,
Мор у гостилк һәв гөһастьн
Дәсте кәвед ферьшти.

Вәкьр дәрәд бьрше бәләк
У ле к'әти сәйр, гәзме,
Гөрз у к'әбәнд авит хәләқ,
Тә дәст авит қәләме.

Вәкьр дәрге хьзна бөһөшт,
Хьзна лал, дөр'ә батыни,
Авьлһ'әйат тә кьр һ'өбьр,
Хәбәр, хәбәр һәв ани.

Тә һәбьне т'әвне р'ахьст,
Сәр к'аг'әте көрманци
У һ'әсина дьле эвин
Тә кьр фьрет ле ани.

Дәвса р'исе һ'әзар р'әнги
Хәбәрәд лал, щәвахьр,
Р'әнге к'әскәсоре ә'йни
Тә дәстана хвә ле кьр.

Мәме Алайн бәр мьраз
Бәрбь Зине вәр'екьр

Ч'ийа у баннед э'рш'эmez
К'өр'не бэ'ри сэфэр кър.

Әw гъништ Щъзира Бота
Сабълхөрөш ле хwәйн,
Qөрәт'аждин, Ә'фан, Ч'экан
Qәсьди бь мевани.

Һ'об у мөһ'бәт тә кър фьрет.
Әw һәвр'а кърьн бьра,
Мәме, Ала, Qөрәт'аждин
Бун шәмал, фьнд у ч'ьра.

Мир Севдин бь миртийа хwә
Дәстур дабу бәр бьра,
Бәк'ре Ә'ван, коче щә'нме
Тә ле кър кьрасе мә'ра.

Qәлфед зәрийа чун сәр аве,
Стьран к'обра мәһ'буби,
Мәме Ала Зина хwә ди,
Бащ же стәнд э'гити.

Шере хөде тә кър дә'ле,
Се пьльнг сәкьнин доре,
Тә бь һ'өнре хәбәре дөр'
Әw пьльнг анин йоле.

Шер, пьльнга к'өзбәт гөһаст,
Бун чар э'гите дәме,
Бьратийа ван һе қайим кър
Мина гред п'әнәде.

Тә қәләма сер, бәтһни
Кър к'әргите дөр', лала,
Фәләк Мәмер'а нә к'әнийа,
Бәк'о да гөрзе фела.

Тө нә'лиайи дәрде мьлөт,
Тә қәтийа бәне пьште,
Кован к'әсәра дьле хwә
Тә р'ез кър сәр к'аг'әте.

Qөрәт'аждин, һәрдө бьра
Һ'әта звьр'ин жь сәфәре,

Мәме Ала, Зина бьк'ыр
Бунә меване қәбре .

Ә'wре р'әш у тари щьванд,
Р'о кыр мина шәбә,
Шин мьһеле ль Щьзире
Һ'ьшиар кьрын әш'әбә.

Тә бь шуре Қарәт'аждин
Бәк'о бь щәнме ша кыр,
Наве мьләт бь дәстане
Wәк ч'ийәе Щуд р'акыр.

Тә кыр ахин, к'әсәре тә
Бун тәйр у фьр'ин әрша
П'әрдә ль қөр'на қалаштын,
Гьһиштын қөр'на һаһа .

Сәр зарайә наве тә ,
Тө нәмьр майи, сәйда,
Дьладайә наве тә,
Зийәрәти дьлада.

WӘИСӘТЕ ХАНИ

Бәри мьрьне бьбһен wәсийәта мьн,
Дәф, щьбебйа һун сәр мьн ленәдһн,
Омьд, кьнез һун кәзийа женәкһн,
Ле бь һесьра һун мьн вәр'екһн.

Көр'е мьн, кө бе бона мират'е,
Р'әщачимә, омьд, сазе мьн бьде,
Бежә:— Әвә мират'а баве тә,—
Сазе wийә, әw жи дьгһижә тә.

Бежә, фәсал дәсте хwә симахә,
Һәйә сим, жь т'еле кем тәйахә,
Сим һунайиннә жь һ'әзар т'ела,
Жь wан те ахина кал—бава.

Т'еләк дькә зиwин мина ба,
Т'еләк дькә гөр'ин мина ә'wра,
Т'еләк дькә зарин у дьналә,
Қәй дьбежи дейә, кө дьк'алә.

Ле жь т'еләке дэнгәки нәрм те,
Мина бука бьбә, кула шәрме,
Т'еләк дьхөлхөлә мина аве.
Qәй дьбежи жь ч'йае мә дәрте.

Т'еләк дьгри мина зар'а сава,
Тинә харе мәрйя дьл у һ'нава.
Т'еләкә сәрт'аще һ'әму т'ела,
Агьр, алавә, дәрте жь дьла.

P'öh'e мьн у вәт'әнә we т'еледа,
Әw саз майә жь кал у бавада,
K'әсәра т'еле п'ьр'ә, бе гөман,
We мьнр'а һәр'ьн ах, бәре гьран,

Омьд, беже, баве тә wa готийә,
Әви сази һ'ьнав ль мьн сотйә,
Бе, саз һьлдә, тө саз бьлубинә,
Симе хур йәк—йәк ле бьшьдинә.

Wәхта мьқам зәлал бу, р'йа хwә ди,
We бьшкен даред қальнә к'ок р'ьзи,
P'ьате бьбә лемьшт у бьк'ьшә,
Дьнйа кәла we бьһ'әдьмә, һьлшә.

Гөл у сосьн we мерга гөл вәдьн,
Һәр зьмани бәндәе хәбәрдьн,
Омьд, бежә, тө бежә көр'е мьн
Бьра бьқәдинә wәсйәте мьн.

Дәсте вида сазе мьн кө р'е ди,
We р'ожеда әз нәмьрьм иди,
Бежә, омьд, т'әмийа мьн бир нәкә,
У дәwса мьн дōа'ке тө лекә.

БАҢАРА ӘМРЕ МЬН

Баһара әмре мьн мөһбәти,
Нәләзинә, тө п'е гьранбә һеди,
П'ор'е мьн р'әнг нәкә р'әнге спи,
Нәкә ә'wрави әзмане сайи.

Гәшбә, гөлвәдә у бьч'ьлвьлә,
Һ'өб у мөһ'бәтер'а бьбә кани,

Бой бәнде к'эсьри, бәнде вәстияйи
Бьбә дара бәр у ван бькә си.

Ә'мре мьн бь мөһ'бәт алав бә,
Баһара гөлбә, һавина гәрмбә,
Нәхәйрә мина пайиңзе,
П'ор'е мьн нәкә тө р'әнге бәрфе.

ДӘНГБЕЖ

Гөл, сосьна бьчьрпинә, жь һелана бинә хар,
Тө бь мөһ'бәт бьлубинә, т'әмбура хвә бинә зар,
Лал у дөр'а т'опкә һ'әмез, дәрхә диһар жь бә'ра,
Стәйра ә'змана бинә хар тө бона хәмла йаре.
Шовкә ә'рде демн мьдүф у бәр бьдә кәвнара,
П'ьра чекә, р'е шимшаткә у мәқәскә сәфина,
Тө р'е бьдә щәw, канһиә, нәқәба дәрхә р'аста
У тө һ'әлкә хвәлиһиә вәт'ән, т'әмьзкә бь бөһ'оста,
Гәмиед шәшп'а бә'ра дәрхә, Дөндөла бинә зәвте,
Зьлфәқар текә калан, иди әw кер нае,
Бьбә һ'әкиме Щананос, тек'әв ч'йәе к'өрда,
К'әвә бьдә тө бьрина, мәлһ'әма—һесьре бәнда.
У әwләде, кө щәм денә, п'ашла веда р'азайи,
Т'озахәкә жь аха ван бинә мьнр'а һәдайн.
Жь we ахе әзе чекьм һ'әманл у базбәнда,
Қиз у хорте доwра һьһа гьредьн хәбхәб у зәнда.
Ч'әмед һөбәт К'өрдәтане текә симед т'әмбуре,
Дьле тәйн ант'ехкә но һеләпитка тәндуре,
Бона дьлед зу зийайи, кө һесьре хуне р'етьнә,
Бона кәч' у бүкәд к'өрд, кө бемерьн, би манә,
Бона тәйркәд бөһ'өшти, кө бе де у бав манә,
Дәнгбеж, сәwта т'әмбура тө бой ван р'өһ' у гөманә.

Һ'әзар саз һәвр'а кө бьлилиньн,
Қөр'нада ч'йәнә һөwра пешнед мьн,
Һәч'ед бьльндә к'өбар һ'әз дькьм,
Ч'йә кьнезьн, кьнезед амьн.

Һ'әзар саз һәвр'а кө бьлилиньн,
Нькарьн к'әламе ч'йә ши биньн,
Хөлина канийа, авед бәләкийа,
Қьбәқьбе тәйра, к'алина мийа.

Шынгина бе, хөшина шинайе,
Хөде хөдети бәр тә те р'ае,
Әз бәнгимә сәр т'әбийәт у ч'йа,
Әw тәр'а қаш, тә гьстилки, дьйа.

ӘЗЕ ҚӘВЗКҮМ

Әзе қәвзкүм гөлед бәдәw, гөлед мьск у маwәре,
Заре ширьн бьлилиньм, т'әв дәнгбеже ве һене.

Текүм гәwлаз, һәв бьһуньм, пьрсед дөр'ә, шәwаһьр,
Р'е бьдүм лейа фькра, фькьр—ч'әме бөбөһөр'.

Стера әзмана биньм хар, текүм р'әхт бой зәрийа,
Һиве ле текүм һекәл. бьрқ бьн бәлге к'офийа.

Дәре хьзна мьләт вәкүм, бьсәр'финьм—әз дөр'а,
Жәнге хәбәра сафикүм, бьдүме бьрқа зер'а.

Хәбәре лал у дөр' текүм шьрдана морийа,
Мьләтр'а текүм хәмьл, нә т'әне бона зәрийа.

Мина Фәқиә дьлбьрин, әба ч'йа р'амусьм,
Сәва шәһ'иде к'өрда бьгрим у бьлублинньм.

Мьһела мьже ч'йа бәлакүм сәр һәч'а,
Һәйкәла мире мьрьне әз текүм һ'әзар п'әрча.

ШАИИР

Лал, дөр'е дьне, р'әнге һ'әзар аwаз
Ширьн лөт'би, шайир, моркә сәр к'аг'аз.

Шәwқа һиве у шәмала шәмсе нар
Текә көч'ьк, кө пе гәрмбьн дьле сар.

Мина гисне батьнии нәргәда
Хьзна дөр'а шовкә, дәрхә р'у әрда.

Һ'әскәсора шәwқа р'оә бь мәрди
Пасьн п'әрwәдә, нуре бьдә һәр хәти.

Мәзиле дур фькра һәр'ә дәқеда;
Шәрқ һ'әта Шам текә нәйньк һәрбеда.

Бь исаф у дьл. шайир, фэнцие к'аркэ,
Хьрөбийер'а бьруске т'эхсир нөкө.

Нура фэнцие, нура хере, нура зөр
Текэ стуна э'рш у дьниа эмьн сэр.

Х Э W Н

Ишэв хэвнеда меване мьн бун
Бут'алийе һ'өбейө бь нав у э'йан,
Малда шэмс гэш нэдир дабу,
Нура шэмс ле бубу фьнд у шэмдан.

Бут'алие һ'өбе дөвк'эн, башөрхөш
Һэр йөк ша дьбу, һорийа хвө к'өлөш
Мөме дьлалав һ'эмез кьрбу Зин,
Ван һэв р'адмуса бь дьле эвин.

Сйабөнд сөкьнибу р'эх Хөца зэрин,
Миша дө стере гэшэ р'у э'змин,
Һ'эсо бьлура хвө анибу зар,
Вө дьнер'и Зөлиха хвөйө дьлбаһар.

Зөмилфрош сөкьнибу ль we,
Бөни Хатуне гази дькьре,
П'ьр' бун, п'ьр' ль we, бут'алие һ'өбе
Э'гитед, кө мьн нас нөдькьрьн һе.

Эз мэт'һ'өйр мабум, мьн ван дьнер'и.
Ван шер. э'рфута, ван қизед һори,
Ньшкева бу һөвэрзө, вөбу дэри,
Һатьн чөнд вөзир, Бөк'ре Э'вани.

Нэдир we весйа у мал бу тари,
Мьн налин бьһист. дилөк, лавайи,
Низэ бьрьқин нава тарнеда
У һат шьнгина к'осьр у мьсрйа.

Һөрчар диһар we тэнг бун, һатьн һөв,
Мал бу бузханө, бу тари у шөв,
Қур'ин у қужин, налин к'ьшйан дур,
Щар дьн век'өтьн шөмдане бь нур.

Т'эви ве нуре Фэқи һатә һөндөр',
Дестда финщанәк, дьл к'ура гөр',
Әв сәкьни, ви ль мын ньһер'и,
Го:— Ша бьстре, ньзанбә гьри...

Һан ве финщане, бь нур т'ьжийә,
Вәхвә ве нуре, зә'фа вәхварийә,
Дәвра мын, дәвра агьр бу, ет'ун,
Ширнайа һ'өбе тә'лбу, к'ьскун....

Фэқи һесьр р'ет сәр һәр гаве,
Ньшкева һ'ышлар бум әз жь хәве.
Oh, хәвна ширьн, бут'алие һ'өбе,
Һун ньфус, дирәк бой мәрьве дьне.

ДЬБЕЖЬН

Дьбежьн, кө гөл бәдәшьн,
Тә гөлар'а накьм һөвал,
Ба ле дьхә, бәлг дьвәрьн,
Тә гөлар'а накьм һөвал.

Бә'ра бәләк зә'ф бәдәшә,
Ле щәв у ч'әм же дьк'ышьн,
Әз дьхвәзьм жь ч'ә'ве тә
Т'өщар һесьр же нәбарьн.

Дара чинаре зә'ф р'ьндә,
Бәжна тәр'а накьм һөвал,
Р'оке дьбә даре бьбр'ә
Бь бьр'әке дарбьр'е кал.

Дьбен, нив жь дәста дурә,
Ле деме тә һе бь нурә,
Вәнгзәмиши ниве накьм,
Ләк'ә деме ве қөсурә.

Тө бәдәши, бе қөсури,
Тәрзе ава канийа зәлал,
Кө бь қөр'на же те хөлин,
Әвә лайиқ тәр'а һөвал.

ХАШХАН

I

Вәхта һесъра дьбаринә ә'зман,
Чьҫа ша дьбьн тәйрәдед р'ьндьк.
Вәхта гөл вәдьбьн бь бәлге назьк,
Чьҫа ша дьбьн тәйрәдед р'ьндьк,
Вәхта дәнгбежәк дьстре мәһ'буби,
Чьҫа ша дьбьн шаһьле һ'өбт'ьжи
Сәд шар, сәд қати бь һ'өб у мөһ'бәт
Шамә бь пешдачуйина тә, щьмәт.

II

Жь лал у дөр', кәвре қимәт бьһатър
Т'әне р'астийә жь һәр тышти четър.
Шайир, бехоф р'астие к'арбә у бьстре,
К'әламе тә we бьвәк'льн р'у дьне.
Дәст бәрнәдә тә жь йаха р'астие
Бьстре, бежә тә кемасийа we һене,
Чь кә қәнщә, әв йа мөйә бь фькър,
Тә хьрабие қәвзкә, мәфе ле бьбьр'.

III

Т'ьфақ — зьнширә,
Т'өшар нақәтә,
Канийа к'ьбирә,
Әв намьч'ьқә.
Бәндә бь т'ьфақ
Дьне шен дькьн,
Р'еед нәбинайи
Т'ьфақ че дькьн.

IV

Т'опа дьнйае т'ьм кьрийә ахин,
Кә сәр синге we вәбунә бьрин,
Жь к'урайа дьл һ'ьзынг к'ьшандийә,
Тәндурәк, агьр дьне р'әшандйә.

Oh, дьнйа әхтийар чәнд һ'әзар салә
Чәнд һ'әзар ньсләт тә сәр хвә дитйә.

Тө буйи һ'эзэк, лэрзэк һ'эжйайи,
Т'ьмт'ел гөнатиё, ле мқэр'м майи.

V

Бә'р, окйана мөқәс дьки,
Мөқәс дьки гәмийа ә'мре мьн,
П'ел, элк'ана қә мьнәт наки,
Мьнәт наки гәмийа ә'мре мьн.
Сале дәрбаз бьн, wә'дәе бе,
Wә'дәе бе, гәмийа ә'мре мьн,
Төе жи хьрқ би, ньқоби жере,
We зендибьн нав кьрьне мьн.

VI

Ә'wr ль һәв щьвйан, ә'зман гөнән кьр,
Хөнәвәк бари, бари ә'рд шьл кьр,
Ле баки һеньк нәрме хwә лиланд
Даред мешә кьр щоланг у һ'әжанд.

Кә'сәсоре һәбьн авит мешә,
Һәwа бунә тәлп тәйр у тәйрәдә,
Хөбар давьшийа жь сәр һешнайе
Т'әбийәт к'әфхwәш бу жь бина хwәлийе.

VII

Әшқа мала, зар'онә,
Бәшәра деме мәрийа.
Дьнеда бьра бе зар'
Нәминьн гөре гәлийа.

Мала зар'о те т'өнә
К'әләфәки к'аф—к'унә,
Әшқ мале сьргунә,
Мина коне бе стунә....

VIII

Р'о, тө п'ьр' мәрди, гөла р'у ә'рди,
Хwә һәһевшини, тө әшқр'әшини,
Нура тәйә тин, бой дьле әвин
Әw дьбә к'урә, әшқ же дьфурә.

Р'о, жь эшца тә. нур, нәдәра тә,
Бьер' хвәлийа де хәмла хвә дькә,
Жь эшца тә у жь к'әне тә
Т'әбийәт гөл дьдә, дьнешен дьбә.

IX

Бой кальк у пирка
Чьца ширьньн нәби.
Әвьн вәк'ла әвләда,
Гәнди какьльн нәби.
Вәхта кали, кальки
Бь нәбийа ша дьби.
Т'әви нәбийа тә дьжи,
Гөл дьди, шаһьл дьби.

X

Жь хвәлийа р'әш, дәртен бьнәвш,
Жь хвәлийа р'әш — сьмле гәнъм,
Жь хвәлийа р'әш — хох у зәбәш,
Б'әзар бешә, чь кә занъм.
Хвәлийа р'әшә қиза ч'әвр'әш,
Р'о жи хортә, хортәки к'әләш,
Р'ожа шәмал бь нура гәш
Бут'алийә сәр хвәлийа р'әш.

XI

Бәнде ақьльн шөрәт,
Вәхта кә әхтийар дьбьн,
Ль сәр р'йа әмре хвә
Т'әвтеш у һасьл дьбьн.
Дьбьн хьзна ширәта
У дөр'а т'әхсир накьн.
Готьн, мьжулийе мьләт
Бь зар әв тарақ дькьн.

XII

Иро әз нивийа тә бум,
Тә нәһати гөла мьн,
Диса һеса р'аназем,
Ах, тә буйи хәма мьн.

Шэв хэвнэкэ хьраб ди,
Тэ т'эзэ кыр кōла мьн,
Qэлэма хwэ мьн һылда,
Диса тō буйи шера мьн.

XIII

К'оча тэ жь зозана
Кō бэржербэ бэрбь гōнд,
Баcэ гōле сэрe ч'йа
Мьнр'а бинэ һэдайи,
Мьр'а бинэ һэдайи,
Эw гōле тэ чьнинэ,
Эзе бинкьм шэв у р'о,
Нэ дэсте тэ ле к'этынэ.

Зэрийа мьн сэкьни бэр дери,
Гōрзе п'ор'е р'эш вэкьр,
Бае нэрмьк. сэwдали
Чэлэнг п'ор'е we шэкьр.
Бэр п'есире wer'а лист,
Шульки нава синг—бэра,
Мет гезо жь сэр лева,
К'энийа мина беэ'ара,
Жь ө'р'нусйиа р'о дэрк'эт,
Жорда бада бэр зэрга,
Бае нэрмьк һе гэш бу,
Һе эшq зэрийам р'амуса.
Мьн го:— Һ'эзар тир, низэ
Һешьрин ль дьле мьн,
Һ'ōба мьнэ зийарэти,
К'ōмр'эшиe тэ у бе дькьм.

ЭМ НЭ К'ОЧЭРБУН

Эм нэ к'очэр бун, ле бунэ к'очэр,
Э'рд у хwэлийа мэ кьрынэ чар п'ар.
Нэмами п'эр'бу сэд щар мэ зедэ,
Хwэстын мэ һылдын бьн бандур'а хwэ
Мэ сэр ль бэр нэмам данэни,

Мә ништ йер, мьск'ән, һәбун у хали,
Әм бунә к'очәр у к'әтһн ч'ийа,
Бунә бһнәлийе занг у мьг'ара.
Һелуне тәйра мә һешьр дани,
Лана шера кьр быгә у хани,
Әм нә к'очәр бун, ле бунә к'очәр,
Ә'рд у хвәлийа мә кьрһнә чар п'ар....

Ә М

Әм жь қөр'на тен,
Нура ә'рша тен,
Ләйлана ә'рде.

Әм жь қөр'на тен,
Бь срафәт у зен,
Шә'дә бәдел, һен.

Әм дһне насһн,
Ә'гит, мерхастһн,
Бе т'ащ у сазһн.

Мә дитйә мьһел,
Қәт'ьл у һеләһел,
Дһнйа мә буйә сел.

Һ'ут, дев р'абун мә,
Сәд щар мә зедә,
Бун азар, зедә.

Нәбун сәрәвдә,
Бь зьмане хвә
Ман сәр айна хвә.

Әм к'әтһн ч'ийа,
Мә да сәр р'ийа,
Әм бунә к'очәр.

Р'әһ'ва әм бун тәйр,
Шерки мә кьр сәйр
У Шәхс мә бу мәйр.

Р'астә бе т'ашьн,
Эм нә бе башьн,
Дьжмьн мә ә'ашьн.

Зьлфәқаре мә,
Зар зьмане мә,
Әw гөмана мә.

Дур нинә әw р'о,
Гәли бьрано,
Шабьн р'ожа нон.

Эм бьбьн хwәй т'ашь,
Шабьн мәйр у һашь
Wәлатр'а мөт'ашь.

ЛАВЕ К'ОРДА

Жь тә'вийа гөлла,
Дуйе напалме
Һун к'әтьн бьра.

Һун нә шәһ'идьн,
Һун т'әви мәнә
Һун дьле мөда.

Ньһа сонд дьхөн
Эм бь хуна wә.
Әwә сонда мә.

Хуна дьле wә,
Һа кө р' ьжйа
Хwәлйе һьлчьни хwә!

Чаwа р'о дәрте
Жь бә'ра һешин,
Нура қөдрәте.

Һаһевшинә шәwқе,
Сәр ә'мре т'әзә
У т'опа дьне.

Һун бунә әw нур,
Бун бәргә у сур
Бона ә'дьяйе.

Чыра шаһьльн про дьнеда,
Эм эхтийар про хазыле ван тиньн.
Дьниа э'дълайэ, эвэ эхтийар бьн
У хазыла хвэ шаһьла биньн.
Бист миллион шаһьл, мрим шаһьльн...
Ог'ра вэт'анда ван сәре хвэ дани,
Вэт'ән бона тә эм жн назьрьн,
Кө т'ощар—т'ощар несъра нәбини.

СЪФӘТ

Ч'әме К'өр'е кьрә һөрмини,
Мина зийа шульки
У пеле we бунә щоланг,
Дурва зивки бьрьцин.
Даред доре бунә ләрзәк,
Бунә ләрзәк у һ'әжйан,
Бәлг у чьло сәр К'өр'еда,
Мина несъра р'ьжйан,
Һәрдө к'әнар шьлбун
Жь шәмақа пеле гөр',
Несър пакйан сәр шинайе
У бьрьцин мина дөр'.

ФӘҚИ

Дьлшәват у кьнези
Тә дьл, һ'ьнав анин хар,
Кәвьр, коч'ке зәмани
Тә кьр шә'дә анин зар.

Бе ч'әк, сильһ' у мәрт'ал
Тә йер у вәлат һьлдан,
Һ'өнөре сәвда у занин
Дәвра тари буйи шәмдан.

Мьләтр'а буйи һеландар,
Дьлр'ә'м'у кьнез ә'йни,
Тә т'әртиб кьр, севъранд
Дәстана шех Сәдә'ани.

Тө нә т'ас у щав буйи,
Тө бә'р буйи, бә'р у бе қам,
Ахин кован кър т'әмбур,
Ә'мър дьне кър мьқам.

ГОЛФРОШӘК

Гөлфрошәке ль мьн кър гази:
— Гөла бьк'ьр'ә, гөле авази,
Гөлед Ханинә, бәйбуньн, хьвтан,
Әве п'ьр' бьжин кә бенә авдан.
Ве гөле бьнһер' — әв гөла Зинә,
Қөр'нада Мәме ль сәр әвинә.
Ве гөле бьнһер' — әв гөл Ләйлейә,
К'әйс дькә налин, Мәщнуне вейә.
Ве гөле бьнһер' — әв гөл Хәщейә,
Мьжа Сип'ане налина вейә.
Ве гөле бьнһер' — әв гөла бәйбун,
Чьқа гөле һа хәйирин у чун.
Ве гөле бьнһер'ә — әв гөл Сәдрайә.
Фәқи се һ'әзар бәйт' сәр сьтрайә,
Ле әв гөла зәр — Тели Ә'йшеяә,
Әв ньфьр'чийа һәфса хасйейә.
Гөла бьк'ьр'ә гөлед авази...
Гөлфьроше ва ль мьн кър гази.
Незики ве бум, мьн ле ньһер'и,
Го:— Хорто, дьбә гөла бьк'ьр'и.
— Бьк'ьр'чие тәмә әз, гөла зенди,
Бьк'ьр'чимә әз, бьк'ьр'чи ә'йни.
Бежә қиза қәнщ тө кәр'а зани
Наве ван гөла, сәрһати, мә'ни.
Ве го:— Хорте қәнщ әзә әздимә,
Ә'сылда мади п'ьр' дьнедимә,
Р'астә ә'мрда мамә бе бьсти,
П'ьр' қөр'нә бой мьн бунә сәрһати.
Ль ә'рд йере мә п'ьр' гөла гөлда,
Зипька қөр'на бь шьп'ук к'өта.
Ль гөльстана ле кем бун хвәйи,
П'ьр' гөл онда бун, дьне бун қайи,
Төйи сәвдасәр мьн буйи мөһт'аш,
Дьнйа мә демә ә'рд буйә қьр'аш
Қөр'на бистийә һәр ши т'әхт у т'аш
Һей хорте кәрманщ әз тө же бе бащ.

БЭ'Р

И'еле бэ'ре про неса
Тен у к'энар р'адмусьн.
Фьтъл дьдын нав кэв'ра,
Щар дьн пашда дьзв'р'ьн.

Дурва гэмик те хойане,
Wэк шоланга зар'эке,
Бэрэ, бэ'ре мэзын дьбэ.
Чьга бэрбь к'энар те.

Незики мьн сэр р'уйе бэ'ре
Р'эфе тэйрьке хознэбэр,
Ньцо дьбын, щардын дэртен,
Неч'ире дькьн сэфэр.

Гьнэки веда ль сэр хизе
Щьмэ'т буйэ ле лемьшт.
Хвэ давежьн нав п'еле we,
Т'эк тен хойан сэри, пышт.

Ль р'эх мэда сэр зьнарэки
Хортэки назьки, т'урэ
Т'ор'а бьч'ук даве бэ'ре,
Эw мэ'снйа дьгьрэ.

Р'уньштьмэ сэр кэврэки,
Бэ'ра нешин дьн'ер'ьм,
Бь фькра эз бэ'ра нешин
Бэ'ра фькра т'а дьгьрм.

ДЬНИА

Т'опа дьнйае р'астэ бьч'укэ,
Пьланет зэ'фын жь дьне мэзтьр.
Милйон салййэ ле не букэ,
Г'эзар э'щэб сэр дьwэльдьн.
Щики зьвьстан, бэрф, сбр' у сэрма,
Щики баһарэ, лэйлан, гөл, гиһа.
Алики дьне р'о т'эзэ дэрте,
Алики шэwэ, дьк'эвьн хэwе.
Р'астэ бьч'укэ т'опа дьнйае

У п'ър' р'энгинә мәрйе сәр we.
Бәнә мәрйе р'әш у мәрйе қич'ьк,
Мәрйе сор у гәвр, бәтр'әнг у сьпи.
Бәр йәк хәбәрдыдә бь зьманәки,
Ә'щәбә дьнйа бьч'уктййа хвәва.
Бәнә бә'р, океан ль сәр дьнйае,
Ч'ийаед бьльнд р'аст у зерзәми.
Т'опа дьнйае һақа бьч'укә,
Чава р'адьгрә ә'щәба т'әви.
Чь дьвәльдә сәр т'опа дьне,
Wә'дә те дьчә һ'уфи мьрьне.
Бәр тышт дьвәльдә жь хвәйе,
Дьнйа хвәлиева әмәкдарә де.

Б'ОБА ЗИИАРӘТИ

Хәве р'абу хорте т'урә,
К'ьнщ у льбасе хвә хвәкьр,
Чу сәр канийа ль бәр мале
Дәст у деме хвә щанкьр.

Мина һәрр'о әв сәкьни,
Дор бәре хвә ви мезә кьр,
Ч'ә'вбәләка льбас алав
Әви дурва қәт'әркьр.

Әв щидә бу һәйкәл һ'әрир,
Нәхәбәрда, нә һ'әжийа
Левк'аг'әта вийә п'ор'һәлил
Һат сәр кание дө ә'лба.

Шьбһ'е һори у мәләка,
Әв назька гөлхәмьл,
We ә'лбе хвә ав т'ьжи кьр,
Хаст кә бьдә ль сәр мьл.

Хорт сәр р'ийа we сәкьни,
Бәжн зьрава р'әвш титал,
Го:— Зәрийе тә һ'әландьм,
Гьдйе, ль мьн нәма һ'ал...

Сурәт сор бун ль зәрийе,
Мина севед қөдрәти.

Го:—*Н'обе эз бэнд кьрмә,
Нә лайнқә ч'ер'—э'т'и.

Р'е бьдә мьн, бьфькьрә,
Сөр'а мә нәкә динар,
Н'оба мэйә зийарәти
Ньшкева мә нәкьн қар.

ГЭРӘ БЪТӘМЪРЪН КӨЧ'КЕ АГЪРА

Гэрә бьтәмьрн көч'ке агьра,
Көч'ке агьре шәр'а у дә'ва,
Бе ду у духан дьне мьнабун,
Кө әрд у әзман жь ду саһьлбьн.
Гэрә бьтәмьрә көч'ке шәр'база,
Р'у дьне һьле көштьн у хэза,
Сильһ'е қәт'ле бенә һьланин,
Мьраз һасьлбьн, шайнәт бә зәмин.
Гэрә бьтәмьрә, көч'ке шәр'база,
Шайн бьһеурә деме көр', қиза,
Қьр'ьстан бьбьн мьск'әне р'әза,
Һәр мьләт бьжи сәрбәст у аза,
К'е кө һәсәе қәт'ле сийар буйә,
К'е кө алава шәр'а гөр' кьрйә,
Ль нав алава шер'да шәвьтнийә,
Хвәлцие жи әв нәһ'әмьландийә,
Дә'бед дәвхун кө һьһа к'ар дькьн,
Бона көч'ке шер' қьрша т'оп дькьн,
Әв мьнмьнике корә бе тәйях,
Уи көч'ькида уе бьбьн т'оз у ах,
Ле вәт'әне мьн дайнака шера,
Лава дьшинә меван ль әрша,
Кө дьнеда тьшт нәминә тари,
Кө бәндә бьжи ша, бәхтәвари,
Вәт'әне мьда чедьбьн һьһа
Бой сьлсьләта сьбе, бьрщ, сәра,
Че дьбьн ищат, қәсре ә'дьяйе,
Уе пе бьтәмьрн көч'ке хьравйе,
Гаве ә'сһ'әба вәт'ән гав дькә,
Бәрбь хвәшбәхтийе лава әв дьбә,

Бой р'ожа събе, ньслэта кō бе,
Кō һеса тә'мкын р'эзе ә'дълайе,
Гәрә бьтәмьрә, кōч'ке шәр'база,
Р'уе дьне һьле кōштын у хәза,
Сильһ'е қәт'ле бенә һьлданин,
Мьраз һасьлбьн шайнәт бә зәмин.

МЬН ГОТ

Мьн го:— Гөле тә назьктър,
Жь тә бәдәштър чь һәйә?
Qөр'нада шайир у былбьл
Бунә қуле р'әвшә тә.
Һ'әйфа мьн те бәдәвийә тә,
Кō стьри тәва шин дьвьн,
Мьск у мауәр тә дьфур'ә,
Дьл һ'әвщәйи тә дьбьн.

Гөле го:— Әу бут'алинә,
Һ'әвщә мьн у бәдәвийе,
Әу машоқе һ'оба хвәнә,
Әзым п'әрвәдә һ'өбе,
Әв стьринә мьн хай дькьн,
Мьн хай дькьн мә'ре дем,
Кō мауәре жь мьн һьлнәдьм,
We нәкьн жә'р, жә'ра к'ем.

Мьнр'а дьбен:— Тө гөндии,
Бина хвәлийе шере тә те,
Мерг у чиман, гөл у сосьн
Дьки һәбьн бой һәр хәте.
Ч'йа у бани, гәли,гәбоз,
Мешед сьх у ч'әмед вәт'ән,
Дьп'ьзькьн сәр заре тә
Хвәлийә де, йер у мьск'ән.
Вәхта дьди пәсне йаре,
Мьқим т'әбийәте тини зар,

Сөр' у сэрма зьвьстане,
Дьки лэйлан у баһар.
— Бәле, — дьбем. — Эз гөндимә,
Бьнәлийе синге ч'ийа,
Бьһөстә ө'рд, қырш у қаләк
Бой мьн зийарәтә у дьнийа.

ЭЗ ДАРӘКӘ КӘВНАРЬМ

Эз дарәкә кәвнарьм,
Чәнд қөр'нә мьн бөһөри,
Бәр тә'ви у тәйрока
Бумә сьндиян у зьри.

Вәхта бәнг бәнга мьн бу,
Т'опа дьне шаһьл бу,
Әсһ'әбә, дә'бе говдә
Сийа мьн тьма дьбун.

Р'әһе мьн к'ур чу әрдеда,
Т'охьме мьн бу хөре ба,
Ньсла мьн дьне бәла бу,
Ле әз мам ль ч'йәе к'өрда.

Зале Зәр жь чьде мьн
Ава кьр бьрщ у сәра,
Тир, кәван мьн че кьрн
Һьм Р'остәм, һьм ә'сһ'әба.

Аһ'мәд ч'ьдәк мьн бьр'и,
Бьр'и у кьрә т'әмбур,
Мәме зин, бусат че кьр,
Пе қәданд мәзиле дур.

Ч'ьдем хвәр'а кьр қәләм
Бьлбьле нәмьр Фәқи,
К'ьрйамәте бәтьи
Гьһишт бәхте Шихади.

Хане к'өрди ч'әнгзәр'ин
Чьд у баск жь мьн бьр'и,
Чекьр кәла хвә Дьмдьм,
Кьрьм дәрге хвә қәвин.

Кәр' у К'ольке Сьливи
Бәр сийа мьнда несабун,
Усьве Нәбйа, Бенйәмин
Бәр мьнр'а бөһөрин чун.

Зәмбилфьрош чьре мьн
Севьранд, че кьр зәмбил.
Һ'әтани зийарәтада
Кьрм п'еч'ра у қәндил.

Һ'әта р'ожа иройин
Дьжим у һәма дьне,
Қөр'нада чь мьн дитйә
Бир тиньм, ахин мьн те...

БЕРИА СӘРҲАТИИА

Һәр сәрһатик һәйкәләкә ә'мьрә,
Қөр'нада майә у гьһиштйә мә.
Әвләде сальһ' жь мьләте мьн,
Вәк стәйрке ә'змана бәр дьбьн,
Хане мәйн к'өрда бь сьрафәт, ақьл,
Кәла Дьмдьм че кьр, ава кьр.
Бәр зорц, зьхтйә әв к'әтә щәнге,
Жь қәватә п'әр' һатә алт'кьрьне.
Һ'әта кә'лфәтәкә кәрманца кә ма,
Ве кәла т'әқанд жь ә'аша дьла.
Йан Мәме Ала эла Мөхөрбйа,
Бу р'әвиә сәр р'йа бой хәвна шәва.
Бой һ'әба Зине гьһишт Щьзире,
Бь ә'гити бу меване қәбре.
Ле Зина хушкә, намусә, амьн,
Пәй Мәмер'а го:— Р'әе нәбиньм.
Жь к'әрби Мәме әв жи т'әг'дир бу,
Мьрна ван дәсте қомси Бәк'о бу.
Усьбе Нәбйа жь Мәйана һори
Чьқа зәлули, чьқа щәфа ди:
Мьсьра р'әнгинда һатә фьротьн,
Зәлихе әв к'әр'и у жер'а бу жьн.
Ле Кәр' у К'ольке ә'фәте мера,
Кә бәре хвә дан эла ә'рәба,
Бона кә бьрак ша бә мьраза,

Жь р'у дьне чун дэсте мэр'ьза.
Вэрда дїа ванэ ч'ежа шера,
Сьфэте э'мре қөр'нөкейө, бьра.
Чьра сэрһатїїа мэрї бир тїнэ,
Һ'эсабед дөр'ед қимэт т'өнәнэ.
Бой намус, һөрмэт у наве дьне
Әвләде хвә көшт Вәте, Вәта де.
Әве нас нәкьр көр'е хвәйї Мәме,
Йе кө һ'әвт сала чубу қөрбәтїе.
Бь ахїн, кован һївїе бу Ә'їше,
Ве шәве һәв дїн, дьнїа бир кьрьн.
Хїрәт намуса де қәбул нәкьр,
Хәрїб һ'әсьбанд көр'р'а ани мьрьн.
Ле Зәмбїлфрөш: ч'ьлка баране,
Әв к'әтә т'әла Бәни хатуне,
Жь р'өһ' у сәре хвә әв дәрбаз бу.
Бәни хатуне әв тьма нәбу.
Бәни хатуне бь дәлк'—долава,
Дьхвәст ии хорти шашкә жь р'е,
Һ'өб әвїнтїїа хвә шәвке бьспере.
Дошәка мїр бьдә п'епәскьрьне.
Зәмбїлфрөш дур р'әви к'ьретїе,
Хвә жорда авит бәдәна кәле,
Хьлас нәбу дәст Бәни хатуне,
Бунә щотә көв у манә дьне.
Ле Фәқи дәнҗбежи һ'акьме мїра,
Бой готьна һ'өбе бу гьртїе кәла,
Сәдра: Вәфат бу гөла ә'мре ии.
К'әтә чол—банїїа дїн бу Фәқи,
Кәвьр, көч'ькар'а гьрїя у стьра,
Гьһїшт Щесәте. п'аїт'әхте к'өрда,
Қәбра Сәдрае дїт. ль бәр қәбре,
Бьлбьле навдәнг вьр жи т'әг'дир да.
Һ'әсо бь бьлура хвәйя шьвантїе
Кәре пез р'акьр сәр бане бьрще,
Бона кө шабә мьразе Зәлїхе
Һатә көштьн бь һ'өкме баве ве.
Ле Сїабәнде ә'гїт, неч'їрван
Хәщазәрїн гїһанд сәре Сїп'ане,
Сәр иида һат бедадїа гьран,
Гак'уви әш авит зерзәмїе.
Пәй Сїабәндр'а Хәще кьр ахїн,

Һесьре хуне жь ч'э'ва барин,
We жи хwэ авит ль we зэреда,
Ль р'эх Снабэнд we жи т'эг'дир да.

Oh, мьлэт, бь тэ эм п'ър' к'обарьн,
Эв сэрһатнед нан э'мьр у бьһарьн,
П'ър' дэвр у зэман һатьнэ—чунэ,
Эw дөр'ед қимэт wa тариг бунэ,
Иро бь һ'эзар, һ'эзар лавед тэ
П'ашьла өлмданьн, хwэнди у занэ,
Һ'эзара Усьб. Мэме у Снабэнд,
Qөлэмэ wanp'a снльһ', гөрз у к'эбэнд.

ГОРЦСТАН

Р'өһ'е мьда тө мор буйн,
Мора тэ р'эсит набэ,
Р'өһ'е мьда тө қал буйн,
Щөда накьм р'өһ' у тэ.

Гөрцстан, тө дайнки,
Бе һ'эдэ эмәке тэ,
Эз дэнгбеже р'ожа иро
Әвләд, мэт'ьһ'даре тэ.

Һ'оба дайка дьле мьнда,
Wәк ч'ийаед мә к'өрда,
Ле һ'оба ә'рд у хwәлийа тэ,
Wәк бә'р у сәфина.

Әвләде тэ Р'уст'авели
Хьзна дөр'а диһар кьр,
Шекьра эмәке тэ
Фәқие Тәйра дөщар кьр.

Wi назькайа доте тэ,
Кьрә шәхсе һорийа,
Шехе софийа Сәдә'нһа
Ль бәр доте р'аwастһа.

Гөрцстан, тө дайнки,
Бе һ'эдэ эмәке тэ,
Эз дэнгбеже р'ожа иро
Әвләд, мэт'ьһ'даре тэ.

ЗАР'ОТИИА МЫН

Зар'отийа мын, мина тэйрке бөһөшти,
Жь дэсте мын фьтыли, ах мын нэди.
Щаһьлтийа мын, мина к'өр'ие бэ'ри,
Жь дэсте мын фьтыли, ах мын нэди.

Т'озаха бэрф сэр мында бари,
П'ор'е мыни р'эш сии бун, бун һьри,
У дьзгина әхтәке да дэсте мын,
Фәләке го:— Иди қули тө бой мын.

Мын го:— Фәләк, т'өщар тәр'а набым қул,
П'ор'е сии мын бэр тө накъм дэг'ул,
Заро'тййа хвә, щаһьлтийа хвә бир тиньм,
Әз әшқ дьстрем, мынәте тө нак'шиньм.

Бьнер' ч'ийәед вәт'әне мын ә'ршһ'әмез,
Чьқа дьхвәзи тө хәмьла ван бьгөһез,
Бе мынәтын, әу к'өбарьн у титал,
Әз әвләде ч'ийәмә, жь п'ашьла ван.

Р'астә, тө п'ър' ль сәре мын сьпи кьр,
Ә'мьр, дәрге сера ль бәр мын вәкьр,
Бь занин у сьрафәтва фер кьрьм,
Р'өһ' у дьлва һе турәйи щаһьльм.

ЩӘЛИЛЕ ӘЩО

ҚИЗА К'ОРДА

Шәбәқа әм т'әв дәртен,
Тө дәсте мьн дьгьри,
Әм т'әвайи дьгәр'ьн
Ль соқақа Р'уст'авели.

Бәр каникә соқақе
Тө дәсте хвә шьл дьки
У бьруе хвәйә қайт'ани
Бь т'ьлийа тө р'аст дьки.

Тә дьнһер'ьм, бәдәше,
Һ'өба дьлем дьбә бә'р,
Дьхвәзьм әз р'амусьм
Ван дәсте тәйә қәх әр.

Төрьш накьм, кө бежьм:
— Дәлалә, тә һ'әз дькьм.
Тә жи т'ьре, дәлалә.
Тәр'а һәвалтиә дькьм.

Гәло, дәлалә, зани
Вәки әз тә һ'әз дькьм,
Һ'өнөре һ'өба тәйә
Кө соқақа чап дькьм.

Тә әз кьрмә дилә хвә,
Щәфа һ'өбә дьк'шиньм.
Хәт у халә деме тә
Мьн дьсон дьһ'әлиньн.

Әм т'әвайи дьгәр'ьн,
Тө дәсте мьн дьгьри,
Дьле мьнда агьрә,
Бе п'ар нини ви агьри...

Б'ЭТА К'ЭНГЕ?

Б'эта к'энге ль ве дьне
Бэбэ хофа кёл—көшт'не?
Мэриэ нэп'ак теда бьжин
Бь ч'эк—сил'н', бь қужине?

Б'эта к'энге кёл у бьрин?
Б'эта к'энге дайнк бьгрин?
Бенэ көшт'н хорте т'урэ
У дэрд дьне бь'неуэрэ...

Б'эта к'энге э'рд у хвэли
Бьк'н б'нт'ин, бьк'н налин?
Б'эта к'энге бьр'ьжэ хун?
Дьн'иа бьбэ хьраб. к'афк'ун.

Бун гөндарбьн мэриэ дьне
У хэзак'н т'ур'а зьне,
Нэлазьмэ нэ қал, нэ щэнт
У хэзак'н т'ур'а зьне.

К'е дьхвэзэ хуне фьр'кэ!
К'е дьхвэзэ дьне қьр'кэ!
Бун бьшкен'н баск—пиле ви,
Эви бьк'н дил у севи.

Бьра дьн'иа нэтэмьрэ,
Эшқ у мөһ'бэт ле нэмьрэ,
Бьра дьн'иа бькэ зьнгин,
Дэф у дэ'ват бьк'н р'ьнгин.

БИРАНИН

Бона тэ бэдэва мьн
Хэва шэва эз нак'м,
Б'оба мьн, дэлала мьн,
Бежэ, бежэ чь бьк'м?

К'өбр у сэда тэ дьбь'нем,
Дьн'ер'ьм бэжн—бала тэ,
Б'оба мьн тэр'а дьлан
Бе сөвдамэ бона тэ.

Тө баһара ә'мре мьн.
Тө хәзала сәре ч'йа,
Тә зәрг к'отан дьле мьн,
Жәв дәрнахьм т'ө р'йа.

Жь гөл—соснед баһаре
Мьвск у мауәр дьфурә,
Төйи бәдәуа баһаре,
Гөла бәрауи дайә тә.

Хусйа сьбе сәр гөла
Дәлал, әз кә дьбиньм
Р'амусана тә ә'ульн,
Г'оба мьн, әз бир тиньм.

Әзе хвә ч'йада шәркьм
Бей тә, дәлал, алава,
Р'ожа р'асти тә натьм
Хөре мьн һесьр у авә.

Хәу нак'әвә ч'ә'ве мьн,
Әз нькарьм тә биркьм,
Сьфәти бәр ч'ә'ве мьн,
Бежә, дәлал чь бькьм?

Жь һ'өбе тә әвт'әрьм,
Дьнйа мьр'а кәлайә,
Тө дьбини һ'але мьн,
Г'оба тә мьр'а хвәдайә.

WƏЛATE MЬN

Wәлате мьни кьнез
Чьҗа әшҗ у шайи!
Г'оба пешьн у һ'әмез
Сәр хвәлийа тә мьн ди.
Иро әз жь тә дурьм,
Тә дурьм, дьфькьрьм,
Ч'йа у бани, канйе тә
Йәко—йәко бир тиньм.
Р'оже чуйи, әшҗ, шайи,
Ә'мре хвәйи зарә'ти,

Н'об. эвина хвэ пешьн...
Т'эмами эз бир тиньм,
Мьн бэрбь хвэ дьк'шини,
Вэлате мьн, ширьни.

ДИЛБЭР

Чьца бэдэвэ т'эбийэт
У эва дьнйа р'энгин
Канцед авзивэ шэрбэт,
Зэви—шьвета бэ'ра шин.

Һэр али эшц у шайи,
Дэнге к'элама те,
Комбайн бэ'ра гэньмда,
Дилбэрэ сэр дьстре.

Дилбэр— гөла гөндэ,
Дилбэр — бэдэв у р'эндэ,
Сурэтэ сорьн—һ'ьнар,
Бэжн дара шинэ— чинар.

Ньзанэ чийэ к'эсьр?
Сьбэбэ нивро, э'сьр
Хэбатер'а дотрема,
Т'ьжэ дькэ өмбара.

Чьца бэдэвэ т'эбийэт
У эва дьнйа р'энгин,
Канцед авзивэ шэрбэт
У Дилбэра дьл эвин!

ЭЛЭГЭЗ

Аве бэлэкийа жь синге тэ,
Мина р'ишйе шэ'ра һешин,
Бэла тен у навк'ела тэ
Дьбьн к'эмбэрэкэ зивин.
Кэри сурйе пэзе ферма
Сэр синге тэ сэдэф у р'эхт,
Тэйред симьр' ль һэч'е тэ
П'адшанэ, п'адше сэр т'эхт.

Шах у бәсте тә, Әлэгәз,
Халичәнә мьхәрм, зили,
Хәмла тәйә гөл у сосьн
Фьрет һ'оба һ'эзар дьли.
Әз машоде т'әбийәта тә,
Бәнше хәмле у т'ьмт'еле,
Гөл у сосьне тә р'адмусьм.
Һ'әмез дькьм п'әнще р'ое.
Һ'оба тә бои мьн ә'мьрә,
Әз әвләде ч'йаед нарин,
Ве к'ьламе тәр'а дьстрем,
Ве бьвәк'лә миллион зарн.

ПАРТИА ЛЕНИН

Ленине мәзьн бь ә'гити
Кәвре һ'име партиае дани
У бь өлме хвәйи титан
Дьнйа тари кьр р'онайи.

П'алә гөндийа нире гьран,
Нире дәвра веда авит,
Шкенандьн қәйд у чидар
У азаие р'йа хвә дит.

Миллиона әвд һәр мьләти
Гьһиштьн һәв, бунә йәк,
Ль сәр хвәлийе бәрк' сәкьнин
У һәвр'а бун к'омәк, дирәк.

Нура өлме Ленин титан
Гәш бәла бу ль сәр дьне,
Һ'ут у дәбә, зурие хунмеж
Мьна бун бьн зәрге р'онайе.

Гөнди хвәли хвәр'а р'акьр.
Бь бьрати бу хвәйи к'әд,
Тьрс у хоф, зор у зьхти
Дьне һьлат, дьла дәркә'т.

У партиа бу р'ениш, шәмдан,
П'ала бажар кьрьн щьнәт,
Бь сәрверийа партиае
Дьле бәнда һеса бу, р'әһә'т....

ГОТЪНА БАВЕ МЪН

Т'абиеда бум, р'о чу ава
Ль пьш ч'иеда қольби.
Жь ишьца р'ожа шәмдан
К'аw нътьрин даред би.

Қырч'ин т'оп у т'ъвьнга нат,
Әрд у әзман т'әв нъват
У бае сар кьрә лилин,
Сьльндара кьрә налин.

У сьфәтәк мьн бу диһар,
Сьфәтәки ч'ә'в зәлал,
Дәнгәк ль мьн бу т'әсәлә,
Дәнге бьлура мә сәдсал.

Һ'шьйар бум әз фькр у нета,
Жь дәнге т'оп минамйота,
Жь гьрмина т'опе незик
Мьн пьштмербу әскәр, ордик.

Ноли тира жь щи фьр'и,
Гьлие бавем фькрам бьр'и:
— Гәрә мәрвь һәрт'ьм мербә
У минани Ә'лице—шербә.

Ль ә'рафе мөйдана шер'
Гәр нәтьрәә т'ощара мер,
Жь шер пашда нәкә фьрқас,
Бьсәкьнә мер у мерхас...

Һал—баве мә дәвр у зөман
Сәкьнинә вәк п'әләван,
Чәка вана т'ьм дәстда
Кәспир'а әw нәбун дәстда.

Наве мерхасие нәмьрә
Wәт'ән ләма натәмьрә,
Бь ә'гити у бь намус
Қьр'кә нәмаме қәт'ли ә'р'нус.

Т'абиеда бум, шәв бу тари
К'әдәр у хәйд чун, бьһбрин,
Р'ожа зер'ин бь һәрәкәт
Сәр дьнйәе диса дәркәт...

КЭВЪРБЪР'Е ЦАҢЬЛ

Агъре цаһьла агърэки гөр'ә,
Фькра цаһьла тәйрки дьфър'ә,
Щөфе цаһьла ле найе хане.
Нһа гөһ бьдһн һун гьлийе һане.

Кэвърбър'әки цаһьл р'ожәке
Чакуч. тарақ һьлда к'этә р'е,
Эп'ещә ә'рд чу у дәрк'әт жь р'е,
Чу у һеври к'еләка канне.

Һнә ав вәхар, р'уньшт, фькьри,
Кэвърәки мэзын ви ль вьра ди,
Чакуч у тарақ хөрще дәрани,
Тәләше кэвър бәр чакуч фьр'и.

Ви әв кэвьра тарақ кьр, че кьр,
Һ'эзар щур'әйи нәхш—нигар ле кьр,
Һьлда у ани бәр канне дани
Бона шәһ'ида чава биранин.

У we р'ожеда р'енщбәр у гөнди,
К'е чу бәр канне— ван әв һәйкәл ди,
У нав дани сәр: „Канийа кэвьре нәхш“.
У бьһист, ша бу әв хорте к'әләш.

WƏT'ƏNE MЬN

Нә дейә к'ижане вәльди,
Дейә әв йа тө хвәйкьри.
Гөрщстанә наве дйа мьн ә'йни,
П'ашла веда мэзын бум, ә'мьр ди.

Әз әвләде тәмә, Гөрщстан,
Тә қьһиат кьрьмә бь бьстан.
Тө р'ойи, шәмали у щьнәт,
Дәнгбежьм, лаве тә бе мьнәт.

Һ'эзар дәрга тө вәдьки, Гөрщстан,
Һ'эзар р'е дьди пешийа әвләда.
Бәрбь өлм у занине дьшини
Бь хвәшбәхти мьразе ван дьгьһини.

Тө гөл дьди бь нура п'ър'
Бь шәмала р'ожа иро,
Әвләде тә т'әв чекьрдар
Бь хәбата һ'әлал гио.

Гөрцстана нурә шәмал,
Дайка бәдәw, һ'өсьлщәмал
Щаһьли тө р'ә'ма п'ър',
Тә дийә гәләк сале дөр'.

Әз әвләде тәмә, Гөрцстан,
Тә қыйат кьрьмә бь бьстан,
Тө р'ойи, шәмали у щьнәт,
Тәр'а дьстрем бе мьнәт.

ДАЙКА К'ОРДА

Дайка к'орда, дайка амьн,
Тө һесьра нәбаринә,
П'ър' we шабә дьжмьн,
Wәхта һесьре тә бьбинә.

Әвләде тә шер, ә'рфутьн,
Дайка к'орда, дайка амьн,
Wәки шер'да жи бен кәштьн,
Шине нәкә тө бәр дьжмьн.

Бь дәнге зиз бьстре һеса,
Тө хәмла хwә нәт'әр'бинә,
Әw һәк миһа зәрг у һиза
We дьжмьна бьһ'әйринә.

Нә лазьмә иро һесьр
Бе барандьн, бь лавайи,
Qөр'нада һесьре дайка
We бунә ч'әм, бунә кани.

Дәwса һесьр, шин у гьри
Хwәйкә, мәзьнкә тө лава,
Иед кә эт'им дьминьн,
Бав тен кәштьн шәр'ада.

Дайка к'орда, дайка амьн,
Тө һесьра нәбаринә,
Әвләде тә we к'ар кьрьнә,
Wәт'ән азайе we бьбинә.

QИЗА К'ОРДА

Мина дара чинаре
Бәжи у бала ве қизе,
Сурәт сор у һ'нарә,
Зийарәтын леве қизе.

К'ынщ у р'һ'ал ле тен,
Мина һорийа хәвни,
Т'әбийәте бе һевшандын.
Хәмьландийә һ'әзар тәвни.

К'е ве қизе дьһһер'ә
Ә'сә дьбә ле бәнги,
Һоринга бьһарейә,
Қиза к'ордайә ә'йни.

ӘЗ Һ'ЪЗ ДЬКЪМ

Әз һ'ъз дькьм деме гөли,
Деме гөли, бәжна нар,
Әз һ'ъз дькьм ч'йәе хәмьли,
Ч'йәе хәмьли, гөл, баһар.

Әз һ'ъз дькьм ч'әмед вәт'ән,
Ч'әмед вәт'ән, кө тен зар,
Р'өһ' дьдын хвәлийа вәт'ән,
Хвәлийа әвт'әне к'ардар.

Әз һ'ъз дькьм к'әне бука,
К'әне букед дьлһавеж,
Әз һ'ъз дькьм сәда хорта,
Хорте дьлован у дәнгбеж.

Әз һ'ъз дькьм зар'е сава,
Зар'е сава, кө тен зар,
Әз һ'ъз дькьм кө дьнеда
Т'өнәбә зор аһ у зар.

Бона адәм р'өһ' ширитьр
Дьнеда т'ө тышт т'өнә,
Р'өһ'е хвә бьдә бой вәт'ән:
Нав у қәнщи дьминә.

Зуда мьн тө нэдити,
Ле т'ьм бира мьндани.
Ньна иди мэзьи—
Нава к'ома хвэдани.

Хазьла мьн бьзанб'яа,
Гэло тө мьн бир тини,
Зар'отийа мө, ногьрт'ие
Ль бэр ч'э'ва тө дьвини?

ПАРТИА ЛЕНИН

Ленине мэзьи э'гити к'ар кьр,
Исафа бэнда — партиа мө саз кьр,
Т'ьфаца мьлэта Ленин кьрө йөк,
Мьлэта зеранди да сэр р'енга һөц.

Дөнг бөла бу р'аста у ч'йа.
Ч'өк—сил'ьн' һьлда п'ала у гөндийа
У к'этын щөнге бона азайе,
Зөлл у хэзөве р'еч'кьн дьнйае.

Р'аст'ие т'ашкьн у дайнын сэр т'эхт
У р'ацөтиньн р'озгара бебөхт.
Пьшта хвэ р'асткө щьмэ'та титан
У хвэ азакө жь нире гьран.

Лөрьзи, һ'өжк'яа һ'име һьз—һьзи,
Һ'эдьми һеллиа — к'өк бьнга р'ьзи.
Зөрпа Авроре мьзгини ани
Вехьст гөмана миллион исани.

Ленине мэзьи э'гити к'ар кьр,
Исафа бэнда — партиа мө саз кьр
Партиа мэр'а бу бэлөд у хайи,
Хастьна вейө хер у э'дьлайи.

АХ, Ы'ОБА ТЭ

Дьлем сэр хвэ дьһ'элини,
Дэлал, чьма һа дьки,
Дьл—һ'ынава дьшәwtини,
Хэм—хийала гөр' дьки.

Тө мьн тә'не дьһели,
Qә щабәке нади мьн,
Мина дара дор гели
Һ'ышк дьбьм, р'өһ' дьстини.

Бе һ'оба тә — т'әнгәзарьм,
Гава дьбһем сәда тә,
Әз сәхирьм у бәдһ'альм,
Ду дәрманә һ'оба тә.

Бе хәвьм у ә'wtарьм,
Хәва шәва әз накьм,
Дьшәвьтьм, дьһ'әльм,
Дәрде һ'өбе чавакьм?

Тө һ'әйри у хәми.
Тө р'өһ'и у р'ә'ми.
Тө мьн һ'ьзки һ'ьнәки—
Мьнр'а т'ащи, зийарәти.

Әзи һәрт'ьм қуле тә,
Һәргав ль бәр дәрә тә,
Һәрт'ьм ду тә дьк'альм
Бе сөр'ьм, хьрабһ'альм.

ХӘМ

Дьле тәда т'әне р'ә'м,
Ч'ә'ве тәда һ'өб у к'ән,
Бәндә һ'ьзо — нәвсе қөнщ,
Тө щаһьл буйи лапи гәнщ.

Шьп'ука шәр' тә алья
Т'ьжи к'аш кьри, бьри,
Дьле мьн пәй тә нә'ля,
Ч'ә'ва кем нәбу гьри.

Нә қәт'ыл, нә меркөшт'ын
Д'ыле тәда т'өнәбун.
Ле сәр мәда г'ырт д'жм'ын,
Тә мер к'өшт'ын у р'ет хун.

Алт'бу д'жм'ыне д'вхун,
Wә һ'ьнц'ьр'анд'ьн фашист,
Гәлә мерхас д'ьне чун,
Т'әва шайе мәр'а лист.

М'ызгин к'әтә нав мала,
Ле тә дәрн вәнәк'ьр,
Һивийа тә бум б'ь сала,
Тә қәста мала хwә нәк'ьр.

К'өр' зәwьщин, қиз дан мер,
Һәр кәс м'ьразе хwә ша бу,
К'әwдан даг'—бринед шер',
Т'әне әм м'ьраза ша нәбун.

НАРЕ

Шәwә, дә'wатә г'өндда,
К'ьмк'ьмийә б'ь к'әw у р'ьнда,
Сәда з'өр'не у д'әфе
Хаш д'ьк'ьн әш'ә у к'әфе.
Т'әба т'ө кәсн найе,
Нәбә мот'әще ве шайе,
Д'әфч'ие с'ьв'ьк д'ьчә те
Бона қәд'ьр—һөрмәте,
Б'ь д'өнгәкн зилн хаш
Д'ькә газн у шәбаш!
К'әт'ийә говәнде Наре,
Д'ьр'әқ'ьсә к'өчәри,
Мина г'өла баһаре
Гәзо сурәт д'ьбари,
Гәло мот'әще Наренә,
Ч'ә'ве гәләка ленә,
Дәсти һ'өба we сәрхwәш,
Д'ьшин'ьн бәшәра хwәш...
Назе һ'өба д'әфч'ийә,
Әw һ'ьзк'ьрийа вийә,
Т'әне д'ьк'әнә вир'а,
Т'әне әш'ә д'әфчир'а.

Э'ДОЕ ЩАНГО

БАҒАР

П'әнце тә'ве һ'әмез дькә ч'йа у банийа.
Синге ч'йа дьхәмьлиньн мина әмәнийа,
Хөшина ч'әма дәстпе дьбә жь канийа,
Һәва дьфьр'ьн р'әфе тәйра у туйа.

Ль сәр синг у бәре ч'йе.
Бәләкинә дәғ—дәғи мина хала,
Мина шьр'ьке р'әхт у гәрденийа,
Бьбьрқа зивин дьк'шьн әве бәләкийа.

Чьқа мөһ'бәт у әшқ һәйә дьне,
Шәмала гәш у нура р'әе,
Гөл у сосьн, мьск у мауәре
Наһевшинә, вә'дә дьдә баһаре.

ГӨЛ

Сосьне готә гөла сор:
„Ща тө бежә гөла ал,
Чьма шаһьл, пир у кал
Т'әмам ль тә ша дьбьн,
Бина тө сәрхвәш дьбьн,
Чьма тө әшқа вани,
Хвә зани, сәри бәржер
Тө стьрийи у бекер“.
„Бьбһе, сосьн, мьн һ'әйран,
Бьбһе, әве қьса һан;
Бәре зуда, гәлә сал,
Дьма хортәки дәләл,

Навкелкзърави бэжибьльнд,
Деме хвәда гәләк р'ьнд.
Миро бу наве ви хорти,
Йәки сәр хвә, жәһати,
Ле дьбари гәл у нур,
Мерхасәки бе қөсур.
Дәнгәки шөрәт ле бу,
Дәнгбежәки лапи че бу,
Дьстьра әви әшқә дьл,
Миша шарур у бьлбьл,
Вәдькьр һ'әба гөр'ә к'ур
Бәр зәринга бе қөсур.
Стърана вида һәргав,
К'әба гөр' бу у алав.
Миро хортәки мерхас,
Дьжмьн бәр дьбун р'ьсас,
Ле бәр һ'әба нурә наз
Миро сәхир, бәләнгаз
У бәр зәрийа демшәмал
Хорти шәрмок. кәр'и—лал.
Ле нә дьбу хәбәрдан,
Ле нәдьгәр'ийа зар—зьман,
Т'әне к'ьламед бе қөсур
Дьдан шә'дәт'ийа һ'әба нур.
Зәрие жи әв һ'ьз дькьр,
К'ьз дькьр, қәбул дькьр.
Ле сәра һ'әба дьле нар
Р'өке дәсти һ'әба к'ур,
Нь'ьли зәрийа беқөсур,
Нь'ьли нава ньвине
Дәсти һ'әб у әвине.
Бәр песна хәбәрдыда —
Шә'дәт'ийа һ'әба хвә дыда.
Сьбе, әваре һәрщара
Һәр Миро бу сәр зара:
„Вәрә Миро, р'әһ'е мьн,
Дьл, щәгәр, әвина мьн!“
Миро ве йәке һ'әсийа,
Ниве ә'мре ви машия.
Р'әбу, леда һәр'ә сәр,
Бьбинә зәрийа әсмәр,
У ле һьлдә зар—хәбәр.
Бь ә'дәте бав—кала

Чава һәр'ә дәстәвала?
Чәнд капек қазанщ дькьр,
К'әсиба бәла дькьр
У ва әви дьщ'әданд,
Т'әмне баве дьқәданд.
Ньһа бе пол. бе п'әрә,
Чь һьлдә сәрда һәр'ә?
Миро шунда зьвьр'и
У әв хвәр'а фькьри:
„Гәрәк әз дьне ләвхьм,
П'ешк'ешәк лайиқ дәстхьм,
Паше ледьм һәр'ьм сәр,
Сәр зәринга хвә әсмәр“.
Миро т'әрк да щи—мьск'ән,
Инк'ар кьр стьран у к'ән,
Әщқ у шабун ле бьриа,
Әл у оба әв гәр'ийа.
Р'оке п'але мьн ди әв,
Бәрбь мьн хорт львйа ләз.
Дит п'әр' у баске мьн,
Т'әвәркьри дәсте ван,
Бин у бохса мьнә хаш,
Әв ма мәт'әл, әв ма шаш.
Әви әз вьр п'әбандьм,
Бьрьм бәр дәри нькандьм.
Дора мьн дьчу дьһат,
Хвәлиеда к'оке мьн вәшарт,
Бь дәсте хвә ав кьрьм,
Бь һ'әба хвә әз р'өһ' кьрьм.
Сьбе нура шәмсе жор
Да сәр мьн бь к'әскәсор.
К'оке мьн гьртьн қьнйат,
Әз шьдйам. р'өһ' мьда һат.
Һ'әб— әвина ви бәнди
Әз р'акьрьм, мьн хвә ди
У гөлда мина һәрр'о,
Ль бәр шемика Миро,
Бәлгед мьнә һ'ькийати,
Бәрдан бина қөдрәти.

Шэбэде Миро дэрк'эт,
Нежа к'эн бэр лева к'эт,
Бафэ гөл жь мьн чекьр,
Фэста мала зэрне кьр.

Бэр дэри хайи—хөдан,
Тэ вэркьри дэсте ван,
Несьр т'ьжи ч'э'ве ван,
Бафе гөле назэ ал
Хорт да бэр зэрийа бэth'ал,
Бафед гөла ишьр дан,
Бин у бөхса хвэ бэрдан.
Зэрне ч'э'ве хвэ вэкьр
Беди гөле мезэкьр.
Р'энг у р'у педа hat,
Тэ го эш сэр we һьлат
У р'өн' к'этэ деме жар.
Миро ньнер'и һ'ьжмэк'ар.
Ва се р'ожа дьбьр бал
Миро бафе гөле ал,
Р'ожа чара кэч' р'абу,
Хайил—хөдан пе шабун.
Әw к'энииа, бэр Миро hat.
We иди һ'өб вэнэшарт,
Хвэ авит һ'эмеза хорт
У һ'эмйар'а ава гот:
„Сайа һ'өба бекэйас
Әм ша бунэ бэxт—мьраз!
Һ'өбе қэваттър—һ'өбә!
К'е т'аса we тә'м нэкьр,
Ве дьне тышт фә'м нэкьр“.
Бьбне сосьн, мьн һ'эйран!
Ай чьма эз ә'йаньм,
Чьма һ'эму мьн шаньн,
Чьма һ'ьсрэта ваньм!“.

МОРОЕ МАМЕД

ПАРТИА Э'ЗИЗ

Эз һ'эз дькым вэт'эне хвә,
Дьстрем жер'а к'эламе ша.
Бь партиа хвә эз к'обарьм,
Кө хольқанд т'ьфақа һа.

Бь фәрасәте Ленине че
Партийа э'зиз че бу дьне,
Эв ачьхи, пешдачуйин
Партиа э'зиз мәр'а ани.

Щие бәре қыр'ә хам у т'и
Дьһат қужина тәйре бьрчи,
Мәрыв сав дькьр ль бьгәр'ийа,
Ньһа бажарьн, гонде ава.

ЩОТК'АРЕ ВИ АЛИ ЭРЭЗ

Ль ви бәри ч'эме Эрәз,
К'ө дьк'ьшә ль п'ала ч'ие,
Щотк'ар ду щот гае жар
Дьналия ль әрде Р'оме.
Дәсте ви сәр мач'а щот,
Леве тәрьки дькот.
Худан ава зьл—зьли
Дьк'ьшийа к'ьнще п'ьзньи,
Чь фәйдә, кө әв вьра
Дьчәрчьри у дьк'әлийа,
Сьбе we бе аг'е т'ьрк
У к'әда ви бькә хьрқ.
Щотк'ар пышта хвә р'аст кьр,
Худана хвә пақьж кьр.

Бьһист дэнге дэф—зөр'не,
Шькрһиһа хвэ ани we.
Дэф—зөр'не мә к'ордайә,
Нә ахьр фәйдәкейә,
Гәло к'ейә, чь мәри?
К'е данә ын әхтиһари?
Дьбә гөһада әв хапһиһа,
Йан бәхте р'әш пе к'әниһа.
К'өрд ль к'ө дькарә бьстьре
К'ылама ә'зиз у йа хере?
К'өрд ль к'өбе искин, һесьр
Дьжи бе к'өтан, зерандьн?
На хер. әв дөнг we те бь ша,
Дэнге дәфе, дэнге зөр'не
Жь гөнде к'өрде Советие.
Ун хазьл ани у кьрә ах,
Ньһер'н гөнде нава баг',
Фәрахе ын тракторе пола
Шов дькьн бәст у чола,
Т'оз у хөбар дьбәзә
Сәр шов у акоса т'әзә,
К'аре ван бьбә фәрат,
Ун фә'мкьр, кө һәнә вәлат,
Кө к'өрд дьжнн бәхтәвар,
Нә миһа ын сефил, жар.

●
Мьн про тө бир ани
У зар'отһиһа мә бөһөри,
Гәло тө жи бир тини?
Гәло тө жи бир тини?

Һәвр'а дьчун мэк'т'әбе,
Һ'әнәке мә зар'отие
Гәло тө жи бир тини?

Сал бөһөрин, мәзьн бун,
Машоқ, мөт'әще һәвбун,
Гәло тө жи бир тини?

Соз у қьрар мә да һәв,
Р'амусан дәв, леве һәв,
Гәло тө жи бир тиһи?

Эз бум эскәр. чумә шер',
Баве тә тө дайи мер,
Гәло тө жи бир тини?

Щарна эз тә дьбиньм,
Зар'отийа мә бир тиньм,
Wәхта тө мьн дьбини
Гәло тө жи бир тини?

Э'ба сьпи дьне ньхамт,
Ч'йа у бани сьпи кьр,
Газйа вәт'әнр'а чум,
Мьн h'оба тә хwәр'а бьр.

Оса дурьм, иди Казбек,
Дәлал, мьнва нахвенә,
Тәр'а нәмә эз дьшиньм
h'асина дьлем бьхунә.

Нә қьрч'ина т'оп, т'ьвьнга,
Нә шьли. сөр' у сәрма
Нькарьн весиньн агьре дьле,
Нә өвина мьн ньна.

Эз h'ыз дькьм дайка хwә,
Сәләма ширьн бьдә,
Бе—әwләде тәйи мерхас
Бой вәт'ән чуйә щәбре.

Эw хуна хwә наһевшинә
Бона вәт'ән, бона тә,
Шәр' хьлазбә. ә'гити бе
We h'әмезкә h'оба хwә.

Дәлал, тө һивийа мьн бә,
Һивийа мьн бә, эзе бем,
Заньм кә дьжмьне алт'бә,
Бьh'ьнщьр'ә мина мәрә дем.

ТӘ БИР НАКЪМ

Иро р'ожа дәм хатъра,
Эз дъчъм, тō дъммини,
Р'е нәдә тō һесъра,
Мън вәр'екә бь әвини.

Әwре р'әш we т'оп буйә,
Ль сәр wәт'әне буйә тәлп,
Дъжмън we дәв хун буйә,
Әw нәмәрде дьли қәлп.

Әw дъхwәзә бьт'әр'бинә
Хәмла дайнка wәт'ән,
Әw дъхwәзә кō бьгърин
Зар'окед мәйә дәвк'ән.

Әw дъхwәзә wәт'әне мә
Бьбә кōч'ке алав алт'ун,
Әw дъхwәзә гōнд, бажара
Ль мә бькә к'аф у к'ун.

Иро р'ожа дәм хатъра,
Эз жи дъчъм әскәрйе,
Бьнһер'ә тō — чьқа бьра
Т'әв мьнън, сәр we ог'ьре.

Бь миллиона лаве тәр', щан
Бой wәт'әне нур, шәмал,
Бой зар'оке мәйә дәвк'ән
Дьчьнә шер' дьлһ'әлал.

Һивийа мьн бә, әw р'оже бе
Дъжмьне бьбә мьстәке,
We бьк'ьшә лана хwә
У мьнабә жь дьне.

Иро р'ожа дәм хатъра,
Эз дъчъм, тō дъммини,
Һивийа мьн бә, әзе зу бем,
Гәрә тō мьн гōманби.

Р'амусанке тō бьдә мьн,
Тә һ'ыз дькьм һ'әлали,
Мьразе хwә әме шабьн,
Һәвр'а бьжин сәд сали.

Уе го:— Бежэ чь қәшьми,
Тә һ'оба хвә кър диһар,
Һогьртиһа мәйә һә'лали
Дьбә ль тә кьрһн қар.

Әз незик бум, мьһ р'амуса
Дәв у леве шәрбәти,
Уе р'ожеда бумә малхве,
Әу мьһр'а бу кәвани.

ҺОГЬРЕ МЬНӘ Ч'Ә'ВСУТ

Щара пешьһ мьһ тө дити,
Мьһ тө дити мәк'т'әбеда,
Щара пешьһ әз һ'әйри мам,
Кө р'уһьшти тө р'әх мьһнда.

У мә т'әв хвәнд, сал бөһөрһн.
Әм мезьһ бун р'әх һәвда,
Алик'ара тә һ'әүщәбум,
Хвәндьһна урьси мьһ һьлда .

Әм дәрдык'әтһн сәйранге,
Р'әх Невәе дьгәр'йан,
Һогьртиһа мә бу һ'ьзкьрһн,
Һ'әлалиһа хвә әм гөман.

Р'ожа мьһ тө нәдитайи
Әу р'ож мьһр'а дьбу сал,
Дьфькьрим— чьр'анә бәндә
Ль р'у- дьһне бе һәвал?

Р'оке мьһ го:— Һогьра мьһ,
Мөһ'бәта мьһнә ч'ә'всут,
Һ'өбе мәфәр ль мьһ бьр'и,
Жь мьһ р'әви шәрм у өуд.

ЛЭТИФЕ Һ'ОСЕЙН

НАЗЛИ

Һәр Назлие, тө наздаре,
Қалч'ичәка дәр баһаре,
Мәрмәр мәмьк, си дьк'әве,
Ль сәр бькьм хәва шәве.

Һ'оба йаре ль мьн к'ар кьр,
Дьле назьк сефил, жар кьр,
Назли про ль мьн дурә,
Дьл к'әwgьри, бе һ'ьдурә.

Әз сәwдалне ве әвине,
Дьл дьгьри у дькә шинне,
Назли про ль мьн т'әхсир,
Бьриндарә дьле фәқир.

Дьл хәйидийә жь баг'че бе гөл,
Нае дөнге шарур—былбыл,
Һәйло дьло, дьле бьрин,
Wәкә ә'wра дьки хөрин.

Һәр Назлие, тө наздаре,
Қалч'ич'әка дәр баһаре,
Мәрмәр мәмьк си дьк'әве,
Ль сәр бькьм хәва шәве.

КӘЗИЗӘР

Кәзизәр, һа Кәзизәр,
Кәзи ль мьла п'әр' бь п'әр',
Ч'ә'в у бьруйа мьнр'а шәр',
Мьн һ'әйрана деме зәр...

Бьруед р'эшә қәйт'ани,
Жана дьле хортани,
Э'ни гәврә мәйдани.
Қоле зер'а сәр дани...

Бьскед шенә, шебьскин,
Сәр сурте сор бьчьвин,
Вәкә гөле хвәш у бин
Бақәк, дө же чьнин...

Левед сорә наринә,
Гәзо сәрда баринә,
Р'амусан же хвәстинә,
Р'амусанед ширьнә....

Кәзизәр, һа Кәзизәр,
Кәзи ль мьла п'әр' бь п'әр'
Ч'ә'в бьруйа мьнр'а шәр',
Мьн һ'әйрана деме зәр...

ДАЙКА МЬН

Шайир нибу дайка мьн,
Әв хөдабу бона мьн,
Ландькоке ве дьстра
Бун қәһйате шера мьн.

Вәхта һатьмә дьне,
Де һ'ьшйар һ'әта сьбе
Дьстра, дьго:— Лури,
Зьраре нәди мури.

Дьһйа р'он бьбә нас,
Бьзанбә хам у хас,
Мина щущука аза
Бьгәр'ә баг' у р'әза.

Тө бьгәр'ә әшқ у ша,
Һинбә р'әнг у нәхша,
Чекә мал у авайа,
Һәр'ә нав к'еф у шайа.

Т'ьм гөла шайа би,
Нав һәвала хвәш би,

Дури қалпа, ләчәр'а,
Бьмьр намуса хвәр'а.

Бежә гьлне ақьли,
Р'абә—р'уне мақули,
Һәспә тәйи бәзәбә,
Р'йа тә ачох—азәбә.

Бьбә һәвалә дьлә сах,
Т'ощар наки ах у вах,
Бьзанбә қәдьре щинартие,
Кәсир'а нәки нәйартие.

Вәхта т'әнейи, хвә бьнер',
Хвә хь һәвала вәнәшер,
Т'ө щара нәбежи эз,
Нәкә шөхблә ләзо—бәз.

Т'ьме алие қәнщие бә,
Нәһел хьраби тә чебә,
Һ'ьзкьрьн гәлә башә,
Бьрати гөла гәшә.

МОСКВА

Бь фьр'ьнде дьчум Москвае,
Әв һ'ьзрета дитьна we,
Дьлә мьн ва ләз дөк'өта,
Шабуна мьн дьхаст бьстра.

П'әнцәрер'а мьн дьнһер'и
Әрде вәт'ән, ч'йа у бани,
Хәрита we һ'әзар тәвни
Бой мьн дидәма һ'ьк'йати.

Фьр'ьнда мә гьһишт бажар,
Сәк'на we мам һ'әйр—һ'ьжмәк'ар.
Чум нав шәһәр, к'әтым сәйре,
Мьн т'ьре дьбиньм хәвне.

Бь дьлә әшқ, сәда к'өрди
Мьн кьр к'ьлам чь к'ө мьн ди,
Мьн го:— Сәлам дайка амьн,
Тө п'айт'әхте вәт'әне мьн.

БЭЙКЭЛЕ ГАГАРИН

Ль проспекта сэр наве Ленин
Эз бум у һөйкәле Иури Гагарин.
Сэр мөда бәрфа назьк дьбари,
We сыпи дькыр п'ор'е ши шерн.

К'ән ль сэр лева, бь бөшәра хвөш,
Ши жор дьнһер'и ль дурайа э'рш,
Тө дьго сөкьнийә у әв һазьрө
Кө бәрбь э'рша диса бьфьр'ә.

ГӨРЦСТАН

Эз әвләде тәмә, һәй Гөрцстан,
Тә да мын рөһ' у дьл, щан Гөрцстан,
Wөк де эз хвөй кьрм бөдөн—бьстан,
Гөльм жь баг'че тә, һәй Гөлстан.

Ль ши баг'че бөдөw, р'әнг у аwаз
Бьлбьл дьстре, wөк дәнгбеж у саз,
Гөльм жь баг'че тә, һәй Гөльстан.
Дьстрем аза, дьстрем сәрфьнийаз.

Ль сэр баг'че тә фьнд—фәнәре Ленин
Шәwqө дайә чол у бәйре р'әнгин,
Дөшт зозан хөмьлинә, wөк халиче, бь хәт—хал,
Гөльм жь баг'че қөдим—дәмсал.

К'ӘДӘР

Хәwнеда мын дйа хвө ди,
Бәрбь мын һат һеди, һеди,
Ч'ә'ве һесьр wa готә мын:
— Фәләк ль тә буйә дьжмын.

Корбьм, лаwо, бой дьле тә,
Чьqа ша дьбуйи гөла хвө,
Фәләк тәр'а надуминә,
We гөле we тә бьстинә.

Мын го:— Дае, эw чь гъли,
Чьма несъра дьбарини,
Баһар бькэ э'мре шийэ,
Р'эwша дыне ши нэдийэ.

Qə фькара нэкэ, дае,
Һэгэр фэлэк нэе р'ае,
Эзе р'oh'е хwэ бьдьме,
Бьра дэст нэдэ гөле.

У һэбэтия эз һ'ышйар бум,
Р'абум бөрбь гөла хwэ чум,
Мын р'амуса дэв, леве we
У щаркэ дьн к'этъм хэве.

Сьбе гөла мын хэйири.
Дьл хөшуш эз к'ур налийам,
Һ'эвтекеда эw тэмьри,
Дэрде щэгэре эз к'ур налийам.

МЭТ'Ъ'Е ИАРЕ

К'е һунанэ гөлие тэ р'эш?
К'е да тэ к'эн, бөшэра хwэш?
К'е ч'э'в—бөрүе тэйэ назьк
Wa кьлданэ р'эш у тэньк?

Сурэте тэ сор, гөловэр'—
К'е авьлһ'эйиат р'эшандийэ сэр?
Дэв у левед тэ к'агэ'ти —
К'е р'энг кьрийэ эw йааут'и?

Эw дьране тэ сэдэфи —
К'е wэрq дайэ бь эзнифи?
Газ—гэрдэне qөбэqази
Һ'ыш мын бьрын, хэw мын дьзи.

К'е хэмьландийэ синг—бэре тэ?
Тэ эз кьрм qуле— диле хwэ,
К'е һаqа һ'өб, мөһ'бөт да тэ?
Бесэwдамэ жь һ'өба тэ.

ДУМЭҚӘСКА Ә'УЛЫН

Уәхта бәләки дьк'әтын ә'рде
Мын пьрс дькьр һәрғав жь де:
— К'әнге we бе думәқәска ә'улын
Уәки мыр'а бьстре, мина былбьл?

Дьго:— We бәләки кә'тийә ә'рде,
Гедук у гәли вәбун жь чәнге,
Ләйлан к'әтйә нав к'әвшән—дәште,
Думәқәска тә ә'сә we бе.

Адар мәнә баһарейә ә'улын,
Авед бәләкийа дькьр хөләхөл.
Ғатә думәқәска мынә к'ьрбьр.
Мыр'а ани әшқ, ани баһар.

Уәхта шәбәде жь хәве р'абум
Мын ль бан ньһер'и у гәләк ша бум,
Мын го:— Сәр ч'ә'ва һати, бьмбарәк,
Тө мевана мын сале шарәк.

Думәқәске сьлав мын вәгәр'анд,
Сәре хвә we мыр'а һ'әжанд
У һеди, нәрм зьманә хвәйи наз
Хвәш—хвәш стьра, вәк симе саз.

СУРИКЕ ШАМИР

ШӘҢИД НӘМЬРҢНӘ

Дәма зәлм—хуне
Бь шьк һунайә
Хелйа хвәйә р'әш,
Сәр р'йа мәрвайе
Һун бона бәнда
Ч'ә'в...
Р'йа ә'рше ә'зман.

Һ'әта һәбә тә'в
У к'әне зар'а,
Һ'әта әв дьһйа
Фьтла дьдә хвә,
Һ'әта дьһйаеда
Йар вәбәшрә —
Әвин гәлвәдә,
Һуне т'әм һәбьн,
Һун нәмьринә!
Һун зйарәтинә!

Һ'ӘБ

Вәхте баһаре гәл вәдбьн,
П'әнще р'ожер'а бь ша дьк'әнһн,
Дар дьбьшкьвьн у шин хвәдкьн,
Бь һ'әзара ч'әвик дьстьрен:
— Һ'әбә.

Ә'вр дькьн хәр'ин у бь шәр'е ван
Ә'зман дьгьрин,
Щәв дькьн хәшин, жорда хар дьбьн,

Т'эви һэв дьбын.
Ч'эм т'ьжэ дьбын — к'энара дэрген,
Р'е онда дькын:
— Һ'обэ.

Дө дьле шаһыл дэ ма хатъра дьхвэзын,
Һэв дур дьк'эвын.
Һ'эсрэт дьлада р'е мезэ дькын,
К'урайа эвине у дурайа р'яа дьпырсын:
— Һ'обэ.

Бэндэ дьмырын, ве дьне дьчын,
Бэлг дадьвэшын у баки хайин
Ван дажо дьбэ.
К'эсэр тенэ тэ:
— Һ'обэ.

Эш к'ылама тэ бьхист — стъра,
Бэдэвийа т'эбийэтер'а шабуйи, тэ гьлда...
— Эш жи һ'обэ.

Һ'об т'эв тэйэ, т'эм р'эх тэйэ,
Т'эв тэ дьчэ, т'эв тэ те.
К'эне тэйэ, мэша тэйэ —
Тэ чь һ'эбанд, чь тэ хвэш һат —
Эш жи һэйэ — һ'оба тэ.

Ч'Э'В У ҺЕСЬР

Дьлада чь һэйэ:
Шабун бэ йан хэм—
Ч'э'в нишан дьдне.

Тэр'а чь готын
Ве дэма чэтын
Һесре ч'э'ве мын.

... Бэштэвар эвэ,
Е кь вэ'дэда
Фэ'м дькэ дьла.

Ә МӘРИКЕ СӘРДАР

МӘ'НА П'АДШЕ

Шарәки щара, дә щьмә'т дьбе,
П'адша вәзире хвә һатә хәзәве,
Мә'ни ле гьртън вьрда у веда,
Шәртәки аҗа дани ор'еда.

Го:— Бьнһер', вәзир, жор мә ә'зманә,
Шәве ле шайа хас стәйрканә,
Дьвежьн һәр йәк йа ә'дәкийә,
Бәхте ә'вд нава стәйрка шийә.

Һәрге ишәв тә нав стәйркада
Стәйрка бәхтем нишани мьнда,
Осанә башә у бәжна тә те
Р'ьт'ьм, р'ьһ'ал у наве вәзиртиә.

Һәрге на иди мьн нәкә газьн,
Щие тә т'өнәйә нав п'адшатија мьн.
Һәма шәв әзе щәлата биньм,
Бәр хәлқе сәре тә бьфьр'иньм.

Вәзир ақьл бу— хвә онда нәкьр,
К'ән сәре гьлийа бәр п'адше вәкьр,
Го:— Қасәк һәла вә'де мә һәйә,
Дьнийа ә'лам жи ор'е шә'дәйә.

Бьрчимә, п'адша, хатьре хвәки,
Ве хвәстьна мьн тә инк'ар нәки,
Мьнр'а фәрақә шир бьра биньн
У нанәки пә'тийи гәньм.

П'адша һ'өкөм кьр, нан у шир ани.
Нава хәлқеда бәр вәзир дани,

Вәзир нан һылда кьрә дө кәра,
Сәр п'адшеда к'ән диса вәгәр'ийа:

— П'адша хвәшбә, хатьре хвәки,
Ве хвәстьне жи тō инк'ар нәки,
Wәрә, һәр йәк мә кәри ви нани
Һур бькә нава шире вьр дани.

П'адша к'әнийа у һатә щәм вәзир,
Һылда кәре нен у һур кьр нав шир,
Нане һуркьри ширда р'әнд һәв хьст.
Сәрда т'әнәкә т'әл жи вәзир хьст:

— Ви шири жи тō бөхвә ,дъзмәтә,
К'и занә сьбәе вәбә ль сәр тә. —
Щьмә'те бь сав вәзир ньһер'ин,
Ч'ә'ве п'адшеда дьбрьқи к'ин.

Ле вәзир бь к'ән п'адше дьһер'и,
Сәрвахт нәдьбу кәс готьна ви:
— П'адшайи хвәшбә, хатьре хвәки,
Ве хвәстьне жи тō инк'ар нәки,
Кәвч'и һьлдә әм т'әвайи бөхөн.
К'е занә әме т'опьһи шаркә дьн.

— Бьра готьна тәбә, вәзиро,
Әзе хвәстьна тә бькьм иро,
Заньм әв шәва тәйә пашинә,
Иди к'и жь мә вәзир бьвинә.

П'адше да кәвч'и у ширда кьр ша,
Ле вәзир готә: — Сәбрькә, п'адша,
Бьсәнә, гәрә вьра һәр йәк мә
Бөхвә т'әк нане һуркьрьна хвә.

— Чава, ча, — п'адша ә'щевмайи ма, —
Пәй һақас, һақас ләвхьстьнер'а.
К'е дькарә ве кода ширда қә
Нане һуркьри һәвдө башқәкә?

— Ле вәхте нава ве кодеде тō.
Нькари наски нане дәсте хвә,
Чава әзе нав ә'змане бөһн
Наскьм стәйрка п'адшае мәһн.

Щьмэ'те хвəш һат готьне вəзир,
Т'əзэ те дэрхьст вана мə'на шир,
Р'абун, сəкьнин бэр п'адше əван,
Кö вəзир бəрдə сəв хатьре ван...

П'адша жи шəрм кьр, вəзир һат р'ə'ме,
Б'öкөме хвə гöһаст һəма we дəме,
Көвч'и ширда кьр, го:— Əре вəлə,
Наве вəзиртиг тэр'а һ'əлалə!

НЕЧИР

Дьбе, гөр, һ'ьрч' у р'уви
Дьман мешəда т'əвайи,
У бь к'ар у т'ьвдире
Пəк—йəк дьчун неч'ире.
Р'өке дор к'этə р'уви—
Мерхəсə дəште к'уви.
Р'уви да тəвлəбазə,
К'этə бəржер, һəвразə,
Уи дəвəк дит ль дəште,
П'альке мəзыни пьште,
Стöдə шьрита зьрав,
Дьлезанд бəрбь дəлав,
Р'уви қəте дəве гьрт,
Тьрсə дьл кьр п'ьртə—п'ьрт.
Минани кавран—башйа,
Пешийа дəве əв мəшия,
Гөр у һ'ьрч'е əв дитьн,
Қил у дьран һəв сотьн;
Го:— Шан, р'уви мəйи шер,
Ашйа мэр'а хвəш зьмер'...
Т'əмьзкьрын к'ох, к'илэр,
Авитьн гəнд у гəмар,
Дан лотька бь шабун,
Бəрбь дəве, р'уви чун.
Р'уви авьр'əк туж да ван,
Го:— Б'ьрч' дəве тəйи чатан.
Меване жь тə бьтьрсə
У фəне мьн бьһ'əсə....
Дəвə бьрын ода жор,
Анин говəнд гьртьн дор.

Листън, стран у шабун,
Б'ѡш у сѡвдѡ ль ван чун,
Паше гѡр, б'ѡрч' у р'уви
К'ѡтънѡ шевре нур гъли.
Б'ѡта ѡван гѡф у гѡр' we
Шѡр' дѡкърын сѡр п'ѡре:
К'ѡр'а сѡри, к'ѡр'а льнг.
К'ѡр'а пышт у к'ѡр'а зынг...
Дѡвѡ дѡрк'ѡт жѡ оде,
Мѡшийа бѡрбѡ мерга ч'ѡе ,
Го:— Бун шѡр'кын ѡлк'ѡ бѡрчи,
ѡзе нѡр'ѡм бѡгънижмѡ щи...

Institut kurde de Paris

ПЕШК'ЭТЬНА ШАБУНЕ

П'айт'эхте Гөрцстана Советне — Т'билиси бь һәқи һ'әсав дьвә бажарәки вәлате мәйн һәри интернационал. Ви бажар'е шени р'әнгинда вәк'иле 80 мьләт у щьмә'та дьжин у дьхәб'ьтн: урьс, әрмәнн, адырбещан, украин, һуйин, щьһуд, мәхин у бь ванр'а, бәса жи к'өрд. Парәкә щьмә'та мә р'өже ә'мьр, т'әриқа хвәйә һәрә гьранда, чахе шуре әскәре т'ьрк әв бь зәлмк'арн хәза дькьр, хвә ль ви вәлати, ль ви бажар'н гьрт.

Сала 1921-е ль Гөрцстане қәйде советне т'әстиқ бун. Бь дәһа мьләт у щьмә'те Тбилисер'а, бәса жи парәкә щьмә'та мә азайа мьләтне у сосиалне дөст ани. У һәма сәле диwana советнейә ә'ульида һьндава к'өрте Тбилиснеда дөстбь миасәркьрьна сәйасәтийа лениннейә мьләтне бу. К'өрд т'ә вәхта бир накьн дөсте хвәйи һ'әлал, шөхәлк'әре Партия Гөрцстанейә Комунистнейи ә'йан, ленинван — интернационалистә ә'йан Филип Махарадзе у Ница Махарадзе, е кә миасәркьрьна хәбата мәдәнийәте — р'онкайе нава к'өрте Тбилиснеда һ'әсав дькьрьн дәрәщәкә к'аркьрьна хвәйә ә'сәйн у фәрз. К'өрте ә'мьрда мәзын һ'әта р'өжа пройини бир накьрьнә дәрәдәре хвәйи гөрц Коте Бахтадзе, е кә сәле 20-н мөк'т'әба жь алине Лазода (Һакоб Г'азарян) бона зар'е к'өрда вәкьри дәрә дьдан.

Иро чәнд дөһ һ'әзар к'өрте Тбилиси гьһиштьнә пешк'әтьнәкә мәдәнийәтейә һәбнчәйн.

Партия Гөрцстанейә Комунистне, һ'әкәмәта р'еспубликае хәмхөрнийә мьқини дивар дькьн һьндава к'өрте Гөрцстанеда. Бәсә әм бирбиньн бьр'йара Коммәрк'әзнийә ПГК-ейә пашьн, һа сала 1978-а „Дәрһәқа мәщәле бона қәушикьрьна хәбата идеатне — т'әрбийәтдарне нава бьһәллине Р'СС Гөрцстанейә к'өрдда“. Ньһа бь р'адноа Гөрцстане хәбәрдане к'өрдн тенә дайине. Т'билиснеда театра к'өрдәйә щьмә'тне һатийә вәкьрьне. П'айт'әхте Гөрцстана бьратнеда ансамбле к'өрдәйә к'ьлам-р'әқәсе һәнә.

Ван пашьвәхтийә киношькьла дакументал дәрһәқа ә'мьре к'өрте Тбилиснеда һәтә к'ьһандьне, к'ижан бәса жи бь дурдительнока мәрк'әзне жь Москвае нишан дан. Ньһа ордикә интелигент, фькьрдәре к'өрдәйә мәзын п'айт'әхте Гөрцстанеда пешда һатийә, п'әки к'ижане қөльхи к'өрдзәнне, қөльхи ә'дәбийәт у мәдәнийәта щьмә'та хвә дькә. Жь нава к'өрте Тбилиси инжечер у экономист, дохтьр у дәрәсар, жур'налист у һьвиск'әре баш дәрк'әтьнә. Әүләде щьмә'та к'өрда ль вьра бунә шькьл'еш у артисте хвәйшөрәт.

К'өрте Тбилиси бь һ'әлалн т'әви хәбата мөхлуқәтнейә к'ардар дькьн, бунә пешване дәрәнине, бь орден у медалава

һатынэ р'әһакърыне, чаһа депутаты совете пәһ'ниһа у йа бажер' һатынэ бьжартыне. Ле п'әйи Ә'зиз Багировр'а чаһа депутаты Совета Гөршстанейә Т'әврәбльд Надьре Мамр'әши һатийә бьжартыне. Н. Мамр'әши чаһа делегат т'әви қөр'лт'а ПКТ'С 27-а бу. Ль п'әйт'әхте Гөршстане нава дәрәщә п'арастына ә'мре р'әһнед фьр'әндәчне к'өрд Сәбьрне Бәдо (Володйа Асо-йан) ферьзкә һәбчәйи ә'йан кьр у бь ә'мьривисара Совета Т'ьфақа Советнейә Т'әврәбльд дайини наве һәри бльдиди һөр-мәтди, наве Мерхәсе Т'ьфақа Советне бу.

Әм һькарын йәко—йәко наве һ'әму к'өрде Гөршстанейә к'ьвщ бьдын, чьмки әв гәләкьн чаһа нава интеллигенсәе, бәса жи нава пә'лада.

К'өрде Т'билисне ә'мрәки хвәш дәрбаз дькьн. Әһана гәлә зува жь ван зерзәһина дәркә'тынә, ль к'ндәре бунә бьһәлу, чахе чаһа мьһашьр шара ә'вльн п'е хвә авитьн ви бажар'и. Әһана һьһа от'әхе авайе мөһ'әле Т'билиснейә һөһә п'ьр'қәтейә р'онькә фьрәда дьһиньн. К'өрд жь ван авайе мәрк'әза бажер'ә кәвьн жи дәркә'тынә, қәвде к'иһанайә дәбе у комуналне т'ам анәгори хәвстьне вә'де һьһа һиньн. У тыштәки һ'әһаск'ар: щинаре ванә бәре, е гөрщ мөкөб'ниһа ван, бира ван дькьн. Әһа дәрәщә бь шур'е бәдәһәтнейн гәлә баш шайире гөршәйи ә'йан Шансүх Чаркьһани шера хвәйә „Дә'вәтә к'өрда“ да аһийә бәр ч'ә'ва, йа кә шайире к'өрд Ә'зизе Иско т'әрщмәйи к'өрдди кьрнийә („Р'йә т'әзә“, 15-е к'ануна пешьн сала 1982-а). Шайире гөрщ бь һ'әзрәтә к'ур, бь ах у кован дькә газн:

Мьн п'әһшәра хвә вәкьрнийә,
Әз „Триһа сүт“ дьбһем,
Мьн т'ьре тышт бндакьрийә,
Гаһа сәда вә вәбһем.
Гәдо к'иһан қәлч'е бажер'
Диса дькьн дә'ватә,
Диг'оме йан Гьлдана жер
Р'ьнгә—р'ьнга дәфе те.
К'өрднә, к'өнә, к'өда чунә,
К'ндәре вә к'ар кьрнийә,
Бәр ч'ә'ве мьн бндабунә,
Бира шайа вә кьрнийә.

К'өрд бунә хәмла Т'билисийа шен у р'әһгинә мьқимли, ә'сәйи т'әвбуе һ'әму ә'йд у шайе ви бажар'и. У дәрәщәкә һ'әһаск'ар у пер'а жи қәйдзаконни: к'өрд бунә т'ема ә'франдье не шайир у һвиск'аре гөрщ. Нвиск'арәки гөршәйи дәһра мәйи мәзьи дьнеә'йан, лауреате премиа Ленинне Нодар Думбәдзә р'омана хвәйә „Мәтьрс, дае“ да бәса бь һ'әзкьрын һигаһа һәвәле хвәйи незики к'өрд һьт'рандийә.

Әм һьлдьн шера шайире гөршә советне Анна Каландазейә „Ә'рәби?“. Дота гөрщ ль вәләтәки ә'рәба дьқәсәдә у нава хәрибиәда, щие дури дәрәз р'әсти кәр'ькәки гөлфьрош те. Әһа тә жь ви дьһьрсә: „Ә'рәби?“. Көр'ьк шабе дьдә: „Әзди“. Ве шереда кьһезайа к'өлфәта гөрщ һьндава кәр'ьке эздида дһһар дьбә.

П'эвгредане г'орща у к'ордайэ э'дэбн'эте бь сайа т'эрщымэ-
кырыне жи қашин дьбын. Шайири г'орщ бь н'эзкырын э'франдыне
шайири к'орд т'эушымэйн зьмане Шот'а Р'уст'авели дькэ. ле
шайири к'орд жи е г'орщ т'эушымэйн лэ'т'ве Ан'маде Хани
дыкэ. Р'оһьлатзана э'йан, агадэшикоэ Ёвсеп' Орбели хэбата
хвэйэ „Һэйкэде дэврана Р'уст'авелин'э биранинеда“ наве ван
һәрдэ шайири р'оһьлатейэ мэзын һэвр'а тина сэр зара.

К'орд иро нэ к'э т'эне бь һазьри, қырафэте хвэва тен бэр
ч'э'ве г'орще бьра. ле бса жи бь т'эриқа хвэйэ п'эр'қор'найнэ
дэулемандва. бь к'ижанева докторе блмед т'эриқне Алберт
Мейт'ешавили мьжул дьбэ. Д'э монографине вийэ
п'эр'бэлге бунэ к'э'т'ебе сэр т'эхте хвэндэване г'орщ,
жь к'ижана эв ле дьһ'эсэ, вэки к'орд мьлэ-
тэки азайн'һ'эзэ, гэлэ эуладэ бса жь нава ве щымэ'те дэрк'э-
тыкэ, с к'э, чава Ы. Орбели дьдэ к'эвине, дькарын т'эриқа һэр
мьлэтэки бьхэмьлинын, вэки к'орда бой азайн у сэрбэстниа
мьлэтне шэр'к'арикэ ферэинэ зор кырынэ у иро жи дькын.
К'э'т'ебе А. Мейт'ешавилин'э „П'ерсе т'эриқа к'орде Р'оһьлата
Незие жь сэдэалин'а 10-а һ'эта һа 20-и“ у „К'орд“ дэстанинэ-
кэ к'ордзанин'а советин'э бэрбьч'эвын.

А бь сайа ве наскырына һэв т'эвгредане щымэ'те г'орщ у
к'ордэ э'дэбн'эте у мэдэни'эте дьһа қашин дьбын.

Алие хвэда фькырдаре к'ордайэ мьлэте, хэбатчине ванэ
мэхлуқатейэ э'йан бь к'аркырына хвэйэ практик у э'франда-
рине қашиндыкын достн у бьратин'а щымэ'те мэ. Жь вана йэк
Бахчоэ Искойнэ, эв сала 1912-а лэ г'элэ қэза Қарсейэ Қозь-
щине жэ д'э хвэ буйэ. Чахе мала ван те Эрманистане эв хвэн-
дэухана Пышкавказейэ доредаринеда те қобул'ырыне. Пэйн хь-
лазкырына вер'а эв дост'э хэбата доредарине дькэ. Ве шунда
эв институтэ Т'билиснейэ доредаринейэ бь наве Пушкин хьлаз
дыкэ. Сала 50-да Бахчоэ Иско лэ Т'билисне мэк'т'ебе эрмани-
да дьхэбьтэ у ванда бона заре к'орда к'оме щ'ода вэдкэ, дэр-
се зьмане к'ордн дьдэ ван. Ньһа ордиқа шагьрте вийэ мэзын
лэ Эрманистане у Г'орцстане һэйэ.

Доредаре р'еспублика Г'орцстанейин эмэкдар бса жи пуб-
лиснет у шайири, эндаме Т'ьфақа ивиск'аре Т'ьфақа Советне.
Эв х'элане гэлэ шер. баллад у поэманэ, с к'э чава бь к'э'т'ебе
щ'ода. бса жи нава бэрэвоке шайири Г'орцстанейэ к'ордада һа-
тынэ чапкырыне. Э'франдыне ви р'ожнэмэ у коварада бса жи бь
зьмане урсын у г'орцкин нашьр бунэ. Бахчоэ Иско бса жи мьқа-
де публисетине, р'есензийа, мьқале дэрһэда п'ерсе мэдэни'эта
щымэ'та хвэда ивисениэ. Сала 1963-а бь зьмане г'орцкин к'э'т'е-
ба вийэ „К'орд лэ Пышкавказе“ ватэ чанкырыне, к'э эв т'эри-
қа к'орде Пышкавказе тинэ бэр ч'э'ва, п'ерсе пешдачуйинна ванэ
мэдэни'эте һева д'ивана советинеда.

Нава к'орде Т'билиснеда бь ий'х'олкырына хвэйэ мэхлуқо-
тне — мэдэни'эте э'йанэ Щэлиле Э'шо, к'ижан бь қэдандына
борще хвэйин бажар'ваниейин бь зйарэти бэр вэт'эне хвэйин ши-
рында қазанц кырийэ. Подполковнике Ордийа советинейин гвар-
дияе лэ майдана шэр'е вэт'эние бой парастына азайн у сэрбэст-
ниа щымэ'та советине хуна гэвэз р'етийэ. У бой д'наркырына
э'фатийа нэбинайн эв бь пенц ордене Т'ьфақа Советне у гэлэ
медалава һатин'э р'эвакырыне.

Щэлиле Э'що, к'ижан нава к'орде Т'билисиада бь шохъл-кьрына хвэйэ мэхлүрэгтне—мэдэнийэте э'йанэ, һэла һе сале шер'да дэст бь к'аркьрына э'франдарне кьрийэ. Эw хөдане гэлэ шер у поэманэ, е кь вэке дэһ бэрэвоке һьвиск'аре к'ордайэ Гьрщстанеда бь зьмане зькмаки, ле өса жи гьрщки у урьси р'онаий дитына.

Э'дое Щанго у Морое Мэмэд. Эw һэрдө мэрьве, кь р'у у гьли сыпн кьрына, к'аркьре мэдэнийэтеийэ наскьрыно ль Гьрщстане. Эw жы ван кадре к'ордайэ пешьныи, е кь һэла һе сале 30-ий хвэндьна бьльнд ль Ленинграде дэст ании у we шунда дэрэща к'аркьрынейэ шьда—шьдада бь һ'элэли бэр вэт'эне хвэйи советнеда хьзмэт кьрын. Эw бун пешэвэтыне мэдэнийэта к'ордайэ советне у вэке һэрэк'эте хвэ к'ар дан шохөле пешдабьрына we. Э'дое Щанго у Морое Мэмэд зува дьэ'фриньн. Шер у поэме ван гэлэ бэрэвоке шайире к'ордайэ Гьрщстанеда һатьнэ чапкьрыне. Ире эw р'уе э'мре мэзында иди нахэ-бытэ, ле һэла фэлэма э'франдарне жы дэсте хвэ данэниэ.

Бэрэвока шайире Гьрщстанейэ к'орд бь кэрики поэма Шькое Г'эсэне „К'ана ширэта“ һатийэ хэмьландьне. Шькое Г'эсэн шайирэки к'ордаий советнейи һэри шьрэт бу, наве к'ижани һ'эта һ'этайе к'этийэ нава т'эрифа э'дэбийэта к'ордайэ п'ьр'фьр'нэ, хазма э'дэбийэта к'ордайэ советне. Р'астэ, фэлэке жер'а һэдуманд, ле эви пер'а гинанд чэнд бэрэвоке шер у поэмайэ қимэтли пэйн хвэ бьһелэ, бьвэ элдэме Т'ьфафа һьвиск'аре Т'Р'СС, навэки бьльнд қазанщкэ өса жи жы снпоре вэлэте мэ дэр.

Шькое Г'эсэн чава шайир нивэка сале 50-и к'эте майдане. Эм дькарын бемьнэт бежын, вэки пешдаһатьна ви вэргөһезия гэлэ к'ывш кьрэ нава э'дэбийэта к'орде советне, хвэр'а р'энт у авэзе лап нөһ ани. „Қалч'ч'эка“ (бэрэвока э'вльн) Шькое Г'эсэн хвэр'а бина баһаре ани, баһара поэзия к'ордайэ советнейэ нөһ. Эви бь хвэр'а нэхш—нигаре нөһ, е э'сьл к'орди ании кьрын нава поэзия мэ. Бь һэқи эм дькарын эви һ'эсавкьн һостаки чекьрын, севьрандьна сьфэт, шькле бэдэвэтыне нава поэзия мэда:

Бь һ'эзара бэйраде сор
Бажар'вана һьлданэ жор.
Бэйрақ һэва бунэ мешэ
У мешэ сор те, дьк'ышэ.

Иайе жи:

Мина шьр'ке р'эхте бука,
Щэw бьрьқин ль гедука.

Т'ематика поэзия Шькое Г'эсэн п'ьр'щур'эйэ. Ле йэктикэ вейэ кьндьр'ва һэйэ. Эw хэбэра пэсьндарнейэ, һимнэ, симфонияйэ, йа дахьльқандьна п'арэкэ щьмэ'та мэ ль вэлэте советне.

Таһаре Бьрө демэки наскьрийэ нава һьвиск'аре Гьрщстанейэ к'ордда, эндэме Т'ьфафа һьвиск'аре Т'Р'СС. Э'франдьне ви һ'эму бэрэвоке шайире Гьрщстанейэ к'ордада, ле өса жи бь к'ьт'эбе шьда һатьнэ чапкьрыне. Эw т'эрщьмэийи зьмане гьрщки „урьси кьрына.“

Таһаре Бьро э'франдыне хвэда пэсне азадаре хэбатк'ара, Ленин, Партия коммуниста дьдэ, пешк'этына к'орде советнер'а р'оһ'дар дьвэ. Эв бь мэрд—мэрданэ зарготына к'орда, ньмуне вейэ шьда—щьда дьдэ хэвате, бь шур'е бэдэвэтне че дькэ.

Эм ве бэрэвокеда р'асти навэки э'йан у пер'а жи жь алине хвэндэванада һ'эзкьри тен, чава ль Гөрщстана бьратне, бса жи ль Эрмэнистане. Эв шайири к'ордаин советнейн хвэйталаид, эндэме Тьфаца һьвнск'аре Т'Р'СС, дэрсдаре р'еспублика Гөрщстанейн эмэктар Э'зизе Искойэ.

Э'зизе Иско диваркьре хвэстын, бир у баваре дэвпра хвэийэ, Э'франдыне ши е фькьрдарне, философиэ, е севра дьлын. Эв шайири лирикэ, бал ши гэлэкин э'франдыне бь т'ема һ'ббэвнитна һ'элалэ зэлал. Эв занэки зьмане к'ордин э'сыл к'урэ у пе ве хьзна дэвлэмэнд шькьл—сэфэте бэдэвэтнейэ һэбиркьри че дькэ.

Э'франдыне Э'зизе Иско бь зьмане гөрщки, урьси, эрмэни жи навэ бунэ у нав у дэнге ши һе бэла кьрынэ.

Наве Щэрдое Эсэд чава шайири хвэийэ к'эрийамэта э'франдарнейэ т'эбйэти зува э'йанэ хвэндэване к'ордр'а, ле бса жи эрмэни, гөрщ у урьср'а, е кэ һэр к'т'эбэкэ шийэ нэһ бь шабун эбул дькын. Эв хэданэ гэлэ бэрэвоке шер, баллад, қэлиботк у поэманэ, е кэ чава ль Гөрщстане, бса жи ль Эрмэнистане чап бунэ. Эв эндэме Тьфаца һьвнск'аре Т'Р'СС-йэ.

Щэрдое Эсэд чава шайир у бажарване һ'элал бь ачыкне вэт'эне хвэийн советнейн мэзыр'а, бь пешк'этына шьмэ'та хвэр'а ша у фьрнақ дьвэ. Эв бэнгне э'мре мойн хвэшэ.

Эм бэрэвокеда шере Лэт'ифе Б'бсейн дьхунын. Жь вана бин у бог'за зарготына шьмэ'те те, к'нжикан шэ'дэтийа занэбуна хэбэр, готына шьмэ'тейэ баш дьдын. Лэт'ифе Б'бсейн зар'оти у зьламтийа хвэ гондда дэрбаз кьрийэ у, чава дьвен, жь кал у пире зэманэ гэлэ гьли—готыне шьмэ'те һьлданэ, һьлт'ынине нава р'оһ' у савде хвэ. Р'астэ, Лэт'иф шест сал иди қэльбан-дыно, ле бь к'эла дьле цаһьлине дьвнисэ.

Бэрэвокеда щара цешьн дэ э'франдар пешда тен; Э'мэрике Сэрдар у Сурикэ Шамир; йэк аһьл, е дьн—цаһьл.

Чахе ве бэрэвоке дьхуни, хьлаз дьки һ'эсинэкэ хвэшэ гэм дьле тэ һьлдьгэр'э. У нэ кэ тэ бежи т'эне бой ве йэке, вэки веда т'эне э'франдыне сэр дэрэщца бэдэвэтнейэ бьлид һэна. Ыльбэт, на, чьмки, эгэр эм хвэ нэханинын, е бэтр'энгэ про-зайик жи вьрда һатынэ щиваркьрыне. Ле бэре э'вльн эв һ'эсина шабунейэ һьндава пешдачуинна э'дэбйэта к'орде Гөрщстана.

Эз бь дьлэки барьстан, бь һ'эсинэкэ хвэш бэлге бэрэвока шайири мэйэ Гөрщстанейэ пашьн вэлдыгэр'иньм у ч'брусйа гомана дьһа мэзын дьле мында ведьк'эвэ һьндава к'аркьрына вана пашвэхтнеда.

Вэзири ЭШО.

СЭРЭЦЭМ

Жь алине р'едакторда — Э'лихане Мэме 3

БАХЧОЕ ИСКО

Ленине мэзын	5
Совет	5
Москва	6
Э'дълайн	7
Т'билисна мө	8
Ле Гозэле	8
Ло, дэлало	9
Дэрсдара гөрщ	9
Дө р'озгар	10
Гөрщстана мө	12
Схалгубо	13
Щан—щан баһарө	14
Шьване мө	14
Найиз	15
Э'вдале Зэйньке	15
Гэли бьрае к'брд	18
Т'емур у Р'остөм	19
Исмаиле сэрэк	20
Э'ли у Назе	22

ШЬКОЕ Б'ЭСЭН

К'ана ширөта 41

ТА҂АРЕ БЬРО

Ленин	57
Т'билиснер'а	57
Э'дълаие хвэйкьн	58
Дөсте п'ала	59
Э'зиза мьн	60
Лэз нэк'эвын	61
Мэме	62
Ч'ир'ока Бөрмьраз	78

Э'ЗИЗЕ ИСКО

Ленин	101
Wэт'эн	103
Партиа Ленин	103
Э'дълайи	104
Биранина эскэр	105
Эзи к'обарьм	107
Гөрщстан	107
Нэбэ бэнде позбьльнд	108
Дьняа р'он	108
Ве дьняа р'он	109
Мале дьне	109
Бэбэхт	109
Шер һэнэ	110
Бөһөрин сал	110
Эз у былбьл	111
Эз у К'өр'	111
Сайат—Нова	112
Баһар	112
Пайиза дэрэнг	113
Звьстан	113
Баран дьбарэ	114
Б'об у мөһбэт	114
Хэзала мьн	116
Дьле анизаз	116
Тө һ'оба мьни	117
Тө бейи	118
Тэ вэргьртийэ	118
Хэw т'эqьси	119
Гэло зани?	119
Тэ дьбиньм	119
Ч'э'вед бөлөк нэгбһезэ	120
Мьн го	120
Дйа к'өрд	120
Б'эйф	123
Азайи	132
Гблөш	136

ЩЭРДОЕ ЭСЭД

Дьняа мьн	139
Нәһельн	139
Т'билиси	141

К'ордстан	143
Башқайә	144
Әзм Наза тә	144
Аһ'мәде Хани	145
Вәсийәте Хани	147
Баһара ә'мре мьн	148
Дәнгбеж	149
Р'әһ'ва әз тәйрәм	149
Әзе қәвзкым	150
Шайир	150
Хәwn	151
Дьбежын	152
Хашхан	153
Зәрийа мьн	156
Әм нә к'очәрбун	156
Әм	157
Лауе к'орда	158
Чьда шаһвльн	159
Сьфәт	159
Фәқи	159
Гөлфрощәке	160
Бә'р	161
Дьня	161
Һ'оба зийарәти	162
Гәрә бьтәмьрьн кәч'ке агьра	163
Мьн гот	164
Мьнр'а дьбен	164
Әз дарәкә кәвнарьм	165
Берйа сәрһатийа	166
Гөрщстан	168
Зар'отийа мьн	169

ЩӘЛИЛЕ Ә'ЩО

Қиза к'орда	170
Һ'әта к'әнге?	171
Биранин	171
Вәлате мьн	172
Дилбәр	173
Әләгәз	173
Партия Ленин	174
Готьна баве мьн	175
Кәвьрбьр'е шаһьл	176

Wəт'əне мьн	176
Дайка к'орда	177
Qиза к'орда	178
Эз һ'ыз дькьм	178
Зуда мьн тō нэдати	179
Партиа Ленин	179
Ах, һ'əба тə	180
Хəм	180
Наре	181

Ә'ДОЕ ЦАНГО

Баһар	182
Гөл	182

МОРОЕ МАМЕД

Партиа ә'зиз	186
Щотк'аре ми али Әрəз	186
Мьн иро	187
Ә'ба сьпи	188
Тə бир накьм	189
Һогьре мьнə ч'əвсут	190

ЛӘТ'ИФЕ Һ'ОСЕИН

Назли	191
Кəзизəр	191
Дайка мьн	192
Москва	193
Һəйкеле Гагарин	194
Горьцстан	194
К'эдэр	194
Мəт'һ'e йаре	195
Думəгəска ә'wльн	196

СУРИКЕ ШАМИР

Шəһ'ид нəмьрьнə	197
Һ'əб	197
Ч'əв у һесьр	198

Ә'МƏРИКЕ СƏРДАР

Мə'на п'адше	199
Неч'ир	201
Пешк'əтьна шабуне — Wəзире Әшо	203
	211

Симе т'амбуре к'орди
Назьркър БАХЧОЕ ИСКО
Нәшьрәта „Мерани“
Т'билиси—1986

ქართული თამბურის სიმები

შემდგენელი — ბახჩოე ისკო
ბაზომცემლობა „მერანი“, 1986 წ.
(ქართულ ენაზე)

Струны курдского тамбура
Составил **БАХЧОЕ ИСКО**
(на курдском языке)
Издательство «Мерани».
Тбилиси — 1986

Р'едактор — **Ә'лихане Мәме**
Шьклк'еш — **С. Г. Сафйан**
Р'едакторе бәдәәәтне — **Андое Чьлдәргуши**
Р'едакторе техники **А. С. Барут'йунйан**
Коректор — **Ә'лихане Мәме**

ИБ 3348

ВФ 02469

Шандьнә р'езкьн 5.И. 1986. Бона чапкьрьне фолкьрьнә 19. 5. 86
Чап 84X108¹/₃₂. К'аг'әзе чапкьрьне йа газете.
Н'әрфе щур'е Ә'дәбийәте. Нәшьркьрьна бльнд. Бәлге чапкь-
рьнейә фәшьли 10,2. Бәлге нәшьрәте 11,13.
Тираж 2000. Т'әмбә 516. Қимәт 1 м. 30 кап.

Нәшьрәта „Мерани“, Т'билиси, прос. Р'уст'авели, 42
Чапхана Коммәрк'әзийа Партия Әрмәнистанейә Комунистие.
Ереван, Орцоникидзе, 2.

Institut kurde de Paris

Үнэмт 1 м. 30 кап.

Institut kurde de Paris

K.C. 47